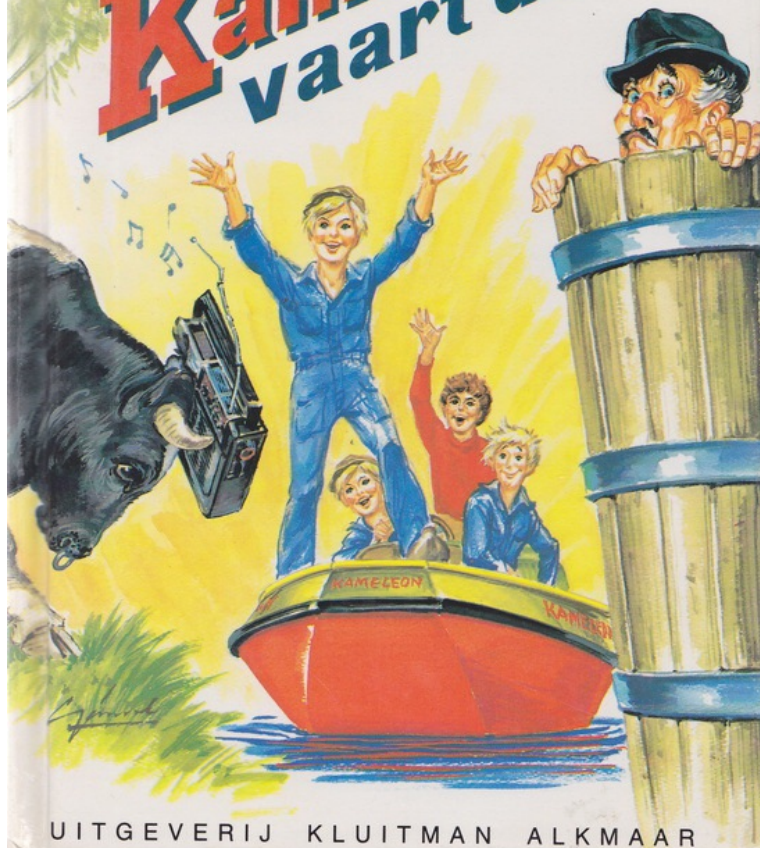

H. de Roos

de **Kameleon** vaart door

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

De Kameleon vaart door

H. DE ROOS

Geïllustreerd door

GERARD VAN STRAATEN

15e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

Kees laat zijn haar knippen

In hun woonplaats, het dorp Lenten, liepen Hielke en Sietse, de zoons van smid Klinkhamer, over het Raadhuisplein. Zij hadden zojuist de kapperswinkel verlaten waar hun haar was geknipt. Goed kort, zoals Klinkhamer dat wenste, want volgens hem groeide het haar op domme hoofden heel snel. Of Hielke en Sietse dom waren? Wel nee, ze waren goed pienter en konden op school best meekomen. Beiden hadden de leeftijd van veertien jaar bereikt en doordat zij een tweeling waren, leken zij op elkaar als twee druppels water.

Veldwachter Zwart stond op de stoep voor het gemeentehuis naar de twee rakkers te kijken.

Glimlachend vroeg hij: „Zo, jongens, hebben jullie het haar verkocht?”

„Was het maar waar!” riep Sietse. „We moesten nog geld toegeven.”

„Maar de kapper moet ook leven,” vond Hielke en dan liep het tweetal verder de dorpsstraat in, die naar het meer voerde. Want Lenten ligt aan een prachtig, groot meer, met in het

midden een eiland.

Aan de overkant van het meer zie je de kerktoren van Jonkersveen, een dorp waar de mensen uit Lenten niet zo heel graag heen gaan. Ze vinden de inwoners ‚dikdoenerig’ hoewel hun gemeente geregeld flinke tekorten heeft. In Lenten zijn de mensen veel gemoedelijker, men houdt niet van opschepperij, hoewel er natuurlijk wel uitzonderingen zijn. Overal in de wereld vindt men individuen die menen dat zij meer zijn dan een ander, maar dat beschouwen ze in Lenten als een soort ziekte. De inwoners vinden dat zulke „patiënten” maar zo gek mogen doen als ze zelf willen.

Er kwam nog een jongen de dorpsstraat inhollen, het was Louw Vrolijk, een vriend van Hielke en Sietse. Zijn vader werkte in het grote meubelmagazijn, dat in de voormalige boterfabriek was gevestigd.

„Hé, kale knikkers! Wacht even!” riep Louw.

Hielke en Sietse bleven staan tot Louw bij hen was. En dan zei Sietse: „Ik heb liever een kale knikker dan een kop met hondehaar!”

Daar moest Louw hartelijk om lachen en hij vroeg: „Gaan we nog varen?”

„Wel ja,” knikte Hielke. „Het is er goed weer voor.” Ze

bereikten Klinkhamers smederij en gingen naar binnen.

„Alstublieft, vader, dit kregen wij terug van uw vijftientwintig gulden,” vertelde Hielke.

Klinkhamer keek naar het geld en mopperde: „Die hoofdjes van jullie worden steeds duurder. De kapper denkt zeker dat jullie rijkeluiszootjes zijn.”

„Stuur hem een rekening voor geleverd haar,” stelde Sietse voor. „Dan krijgt u nog geld terug!”

„Hoe kom jij op zo’n vreemd idee?” verbaasde het Klinkhamer.

„Van veldwachter Zwart,” verklaarde Sietse. „Hij vroeg of wij ons haar verkocht hadden. Een volgende keer vraag ik mijn haar terug en dan zeg ik tegen de kapper: ‚En nu een rijksdaalder voor dit pluksel of ik blaas alles bij u door de brievenbus.’”

Klinkhamer schudde zijn hoofd. „En jij zou het nog doen ook, Sietse Klinkhamer, want jij bent tot alles in staat! De volgende keer gaan jullie niet naar de kapper, maar schroei ik jullie kaal met een gloeiend stuk ijzer!”

„Nu heeft u ook al een vreemd idee, net als Sietse,” merkte Louw lachend op.

„Tja, Louw, wij zijn een vreemde familie. Maar mijn zoons zijn keurig geknipt! Zo kunnen ze weer bij nette mensen

verschijnen.”

„Ja, jongens we gaan naar de nette familie Dijkstra,” kondigde Sietse aan en lachend ging het drietal naar het boothuis achter de smederij. Daar lag de Kameleon, een lompe, ijzeren motorboot die in staat was om de grootste schepen over het meer te duwen. De krachtige motor kon de zware Kameleon zoveel snelheid geven, dat zij als een raceboot door het water kliefde.

Hielke en Sietse gingen op het achterbankje zitten en Louw voorin. Een ijzeren kap met een motor eronder stond middenin de boot, zodat alleen achterin en voorin plaats was voor de opvarenden.

Zoals gewoonlijk nam Sietse het stuur en startte de motor. Hielke opende de deur en de boot gleed de vaart in, die vanaf het meer langs het dorp liep. De Kameleon voer onder een nabijgelegen brug door het meer op, waar vele motor- en zeilboten voeren.

Sietse stuurde naar links en evenwijdig aan de polderdijk gingen zij naar een grote windmolen die aan de kant van het meer stond. De molen droeg de naam ‚Woudaap’ en deed dienst om overtollig water uit de polder in het meer te malen. De bediening van de molen was in de vertrouwde handen van Dijkstra, die met zijn vrouw en zoon Kees in de Woudaap

woonde.

De Kameleon legde bij de molen aan, maar Kees was er niet. Dijkstra stond er wel en keek naar de jongens. Dan kwam Kees naar de Kameleon hollen.

„Stop,” waarschuwde Dijkstra. „Keesie, jij ziet eruit als een wandelende ragebol. Laat je haar knippen. Hielke en Sietse zien er veel netter uit dan jij.”

„Bravo, Dijkstra,” prees Sietse. „Dat mag ik graag horen.”

„Stommerds,” schold Kees. „Waarom hebben jullie geen petten opgezet?”

„Dat zou bij ons wel kunnen,” verklaarde Sietse. „Maar bij jou niet. Op die onwijs grote pruik past geen één pet!” Louw lag dubbel van het lachen.

„Wij varen jou wel even naar de kapper, Kees,” bood Hielke aan.

„Juist, jongens,” riep Dijkstra. „Helpen jullie Kees maar over de knipvrees heen. Hij kan best zo netjes zijn als jullie, als hij maar wil.”

„Knipvrees?” vroeg Kees. „Wat is dat voor eten? Ik ben totaal niet bang voor de kapper, maar ik zal hem toch wel moeten betalen. Heeft u geld?”

„O nee, Keesie. Daar trappen wij niet meer in! Ik ken die streken van jou. Jij zou het geld versnoepen en je dan laten

knippen door Gerben met de schapenschaar.”

„Gerben is getrouwd,” verweerde Kees zich.

„Dat maakt geen verschil,” wist Dijkstra. „Gerben blijft zijn hele leven extra actief als het om vreemde grappen gaat. Zeg jij maar tegen de kapper dat ik het wel kom betalen, begrepen?”

„Hm,” bromde Kees. „Het zal wel weer moeten.” Hij ging naast Louw zitten en dan voer de Kameleon snel terug naar het dorp.

„Ik weet nog best hoe Gerben jou kaal knipte, Kees,” bracht Louw in herinnering.

„Ja, die halve gare,” mopperde Kees. „Maar ik had toen wel een doos lekkere gebakjes!”

Gerben was toentertijd knecht bij boer Jellema en hij boerde daar zó goed dat hij nu mede-eigenaar van het bedrijf was geworden. Hij woonde in een fraaie bungalow bij de boerderij en was getrouwd met Chantel Loots, de enige dochter van de eigenaar van het meubelbedrijf. Zij hadden een dochtertje dat Anna-Renate heette. Gerben was nu een man met veel verantwoordelijkheid geworden, maar hij bleef wel altijd bereid voor het maken van een grapje, want al verliest een vos zijn haren, zijn streken verliest hij niet!

„Zeg, Kees?” wilde Louw weten. „Kun jij je haar niet

verkopen?”

„Hoe zou ik dat moeten doen?” vroeg Kees nieuwsgierig.
„Wel,” vertelde Louw lachend. „Sietse wil de volgende keer zijn geknipte haar terug hebben en dan eist hij van de kapper een rijksdaalder of anders blaast hij het haar door de brievenbus.”

„Dat is geen gek plannetje,” lachte Kees. „Maar ik geloof nooit dat de kapper een rijksdaalder zal betalen. Hoewel, tja, misschien een gulden? Dat zou nog te proberen zijn.”

„Oei,” riep Louw. „Kees wil met de haartruc van Sietse een gulden aan de kapper vragen.”

„Begin er maar niet aan, Kees,” waarschuwde Hielke. „Het loopt natuurlijk fout af.”

Kees staarde peinzend voor zich uit en hoorde nauwelijks wat Hielke zei.

Ze gingen onder de brug door en voeren de vaart in naar het dorp. Bij het Raadhuisplein legden ze aan en liepen met z’n allen naar de kapperswinkel. Kees ging naar binnen, hij kon meteen geholpen worden, want er waren verder geen klanten. Vanwege het fraaie zomerweer stond de buitendeur wijd open, zodat de Klinkhamertjes en Louw, die op de stoep waren gaan zitten, vrij naar binnen konden kijken en er getuige van waren, hoe Kees geknipt werd.

De kapper sloeg een laken om hem heen en vroeg: „Moet het weer net zo kort als altijd, Kees?”

„Jawel,” antwoordde Kees. „O ja, voor ik het vergeet, mijn moeder wil graag dat ik het haar mee naar huis neem. Kunt u het straks even in een zakje doen?”

„Zeg eens, jongetje?” vroeg de kapper argwanend. „Jij zit mij hier toch niets op de mouw te spelden, hè? Wat moet jouw moeder met een zak haar doen?”

„Weet ik dat?” haalde Kees zijn schouders op. „Misschien gebruikt zij het als vulling voor iets. Of wacht. Ik weet het! Ze wil er zeker een poppekop mee bekleden, want gisteren vond zij een grote, antieke pop die helemaal kaal was. Zeker door de ratten besnuffeld.”

Louw holde weg. Hij had het niet meer. Op de hoek van het plein stond hij luid te lachen. Hoewel Hielke en Sietse het ook moeilijk hadden om hun lachen te verbergen, bleven zij toch nieuwsgierig luisteren hoe het verder met Kees zou aflopen.

„Wat voor pop is het?” informeerde de kapper. „Wat stelt het voor? Een meisje met een jurkje aan?”

„De pop heeft wel een jurkje aan,” wist Kees.

„Aha!” stelde de kapper vast. „Wil jouw moeder jongenshaar op een meisjeshoofd plakken? Kom nou, Kees? Zo dom is

jouw moeder toch niet?”

„Mijn moeder is helemaal niet dom,” verdedigde Kees zijn moeder boos. „En het is geen meisjespop, het is een Chinees!”

Nu moest Hielke ook even weg om niet te laten merken hoe hij moest lachen. De kapper schudde zijn hoofd.

„Als u het haar niet wilt meegeven,” vervolgde Kees, „vertel ik het mijn vader en betaalt hij u een rijksdaalder minder!”

„Nou ja,” zei de kapper. „Van mij mag jij desnoods een baal zak vol haar meenemen. Maar ik heb het nog nooit eerder beleefd dat een klant zijn geknipte haren mee naar huis nam. Maar oké, jij krijgt je pruik in een zakje als cadeautje voor je moeder!”

Er werd verder niet gesproken. De kapper knipte vlijtig al het haar eraf en dan mocht Kees opstaan.

De kapper nam een plastic zak en verzamelde het haar erin dat rond de stoel op de grond lag.

„Ik zal er een elastiekje om doen,” zei hij. „Anders verlies je de helft wanneer je ermee in de wind loopt.” Handig draaide de kapper de opening van de zak dicht en deed er een elastiekje omheen. Dan gaf hij de zak aan Kees.

„Dank u wel,” bedankte Kees de kapper en hij deed een paar passen zijwaarts, zodat de stoel tussen hem en de kapper in

stond.

Gespannen keken Hielke en Sietse toe naar wat er nu zou gaan gebeuren. Er was nog iemand die keek. Hij stond voor de deur, maar Hielke en Sietse merkten het niet.

Kees keerde de zak ondersteboven en vroeg: „Weet u wat er gebeurt als ik er een klap op geef? Dan springt de zak stuk en stuift het haar overal heen.”

„Ja, dat kan kloppen,” bevestigde de kapper. „Maar jij wilt mij toch niet wijsmaken, dat jij zoiets zou doen?”

„Als ik een gulden krijg dan doe ik het niet,” stelde Kees voor. „Of anders is het pats!” Terwijl hij de zak met zijn linkerhand vasthield, hief hij zijn rechter omhoog om er een klap op te geven. De kapper zei niets. Hij keek Kees spottend aan. En dan liet Kees verschrikt zijn arm zakken, want wie zag hij in de grote spiegel? Veldwachter Zwart, die vlak achter hem stond.

Vanuit het gemeentehuis had Zwart de jongens gadeslagen. Eerst zag hij Louw weghollen en op een afstand blijven staan lachen en even later herhaalde Hielke hetzelfde. De aandacht die de Klinkhamertjes voor het binnengebeuren in de scheersalon hadden, maakte Zwart dusdanig nieuwsgierig dat hij besloot om er maar even een kijkje te gaan nemen. Zo hoorde hij Kees dreigen met het stukslaan van de zak als hij geen gulden kreeg. Zwart greep meteen in en pakte Kees in zijn kraag.

„Zo, Dijkstra,” bulderde Zwart. „Ben jij een gangster geworden? Kom jij maar eens even met mij mee, knaapje!” Zwart trok Kees naar buiten, waar Hielke, Sietse en Louw bezorgd naar hun vriend keken.

„Het is jullie schuld,” bulderde Kees kwaad. „Jullie brachten mij op het idee, gemeneriken!”

„Wij hebben je gewaarschuwd,” riep Hielke. „Eigenwijze

domkop!”

Kees verdween met Zwart in het gemeentehuis.

Sietse keek op de torenklok, het was kwart voor elf. „Ik zal een uur op die gangster wachten,” zei hij. „Daarna ga ik naar huis en moet Keesie maar gaan lopen.”

Hielke en Louw waren het met dat besluit eens en dus bleven zij op de stoep voor het gemeentehuis zitten wachten.

Zwart bracht Kees in een kamer en gaf hem potlood en papier.

„Schrijf op!” dikteerde Zwart. „Ik ben Kees Dijkstra, ik mag geen gangster zijn! Zo, Keesie, en nu schrijf jij dit papier vol met diezelfde regel. En netjes schrijven! Als je klaar bent, mag je naar huis.” Zwart liet zijn arrestant alleen en deed de deur op slot. Kees stond meteen op en liep naar het raam. Maar dat zat vast, alleen het bovenlicht stond een klein stukje open. Maar het zat te hoog voor Kees om erdoorheen te kunnen kruipen. In het midden van de kamer ontdekte hij een knop op de muur. Kees drukte erop, maar er gebeurde niets. Kees drukte nog een paar maal en hoorde dan iemand in de gang naderbij komen en de deur ontsluiten. Het was de bode.

„Wat is er?” vroeg hij. „Waarom bel je zo wild? Heb je hoge nood?”

„Ja,” antwoordde Kees. „Ik moet naar de W.C.!”

„Die is achterin de gang,” wees de bode en Kees holde de gang door. Er was inderdaad een W.C., maar er was ook een buitendeur en daar ging Kees zonder te twijfelen door naar buiten, de vrijheid tegemoet.

Veldwachter Zwart stond bij Hielke, Sietse en Louw op de stoep voor het gemeentehuis en vroeg hoe Kees op de gedachte was gekomen om op zo’n bijzondere manier een gulden van de kapper te eisen.

„Daar heeft u aan meegewerkt,” merkte Sietse op. „Want u vroeg of wij ons haar hadden verkocht. Toen vader vond dat het knippen zo duur werd, maakte ik het grapje, dat ik in het vervolg mijn haar terug zou eisen en dan tegen de kapper zou zeggen: geef een rijksdaalder of anders blaas ik dit haar door de brievenbus! Dit grapje vertelde Louw aan Kees en toen ging die sufferd het notabene nog proberen ook.”

„Hm,” bromde Zwart. „Het is fraai. Maar wat Kees deed, ging te ver.”

Hoe ver dat ging, kwam de bode vertellen. „Arrestant Dijkstra is verdwenen,” meldde hij.

„Wat? Dat kan niet,” riep Zwart. „Is hij dan door het raam gevlucht?”

„Wel nee! Door de achterdeur! Hij moest naar de W.C., maar holde toen naar buiten!”

„Hm,” bromde Zwart. „Enfin, laat hem maar! Als Dijkstra het verhaal van de kapper te horen krijgt, volgt er nog wel een bestraffing voor Keesie.” Zwart ging naar binnen, de jongens holden naar de Kameleon en voeren snel terug. Op het erf achter de smederij stond Kees te wenken.

„Daar is de gevluchte boef,” spotte Sietse en legde aan. Kees sprong in de boot en riep: „Wegwezen! Zwart mag mij niet te pakken krijgen.”

„Blijf maar kalm,” suste Hielke. „Zwart heeft geen belangstelling meer voor je. Want zodra jouw vader van de kapper hoort, wat jij hebt uitgehaald, krijg jij toch nog straf.”

„Wie zegt dat?” informeerde Kees.

„Dat zegt Zwart,” antwoordde Sietse. „En ik zeg het ook. Jouw vader zal best kwaad zijn als hij hoort hoe jij de kapper een gulden probeerde af te troggelen.”

„Maar,” onderbrak Kees, „het was als grap bedoeld. Ik had geen geld aangenomen en de zak met haar wilde ik teruggeven, maar die Zwart maakt altijd zoveel opgeblazenheid.”

„Opgeblazenheid?” herhaalde Louw lachend. „Dat woord heb ik nog nooit gehoord.”

„Jij begrijpt best wat ik bedoel,” mopperde Kees. „Zwart blaast de zaak op dat het niet mooi meer is. Breng me naar

huis, Sietse, ik ga me beklagen bij mijn vader.”

„Met alle plezier,” bood Sietse aan. „Ik wil wel graag even horen hoe jij je ‚overval’ goed kunt praten.”

Dus voer de Kameleon op volle snelheid naar de Woudaap, waar Dijkstra goedkeurend knikte toen Kees netjes geknipt aan wal kwam.

„Vader,” riep Kees. „Ik moet u iets vertellen. Ik zei voor de grap tegen de kapper dat ik mijn haar mee wilde nemen in een zakje. En hij deed het haar in een plastic zak, netjes verpakt met een elastiekje erom!”

„Wat een domme man,” stelde Dijkstra vast. „Begreep hij dan niet dat jij hem bij de neus nam?”

„Wel nee,” zei Kees. „Hij geloofde alles!”

„Tjonge,” verbaasde Dijkstra zich. „De kapper is altijd zo pienter. Alles weet hij altijd beter dan een ander. Jij had hem dus wel te pakken, Kees? En wat deed jij met dat haar?”

„Wel, ik zei voor de grap dat ik een klap op de zak zou geven als hij mij geen gulden gaf.”

„Tjonge, Kees, dat was toch wel een rare grap,” vond Dijkstra. „En kreeg jij een gulden?”

„Wel nee! Die had ik toch niet aangenomen. Maar Zwart kwam binnen en riep dat ik een gangster was. Toen sloot hij mij op in het gemeentehuis.”

„Dat was dus fout,” begreep Dijkstra. „Maar jij had die grap beter niet uit kunnen halen. En sloot Zwart jou op in een cel?”

„Nee, in een kamer waarvan hij de deur op slot deed. Ik belde toen de bode en vroeg of ik naar de W.C. mocht. Naast de W.C. stond de achterdeur open en zo kon ik ontluchten. En daardoor ben ik toch nog op tijd thuis voor het eten.”

„Jullie horen het, jongens,” jubelde Dijkstra trots. „Onze Kees is niet voor één gat te vangen! Hij neemt de kapper en de veldwachter bij de neus, twee vliegen in één klap. Wat zullen de heren kwaad zijn.”

„Zwart was niet kwaad,” vertelde Sietse. „Hij dacht dat Kees wel een afstraffing van zijn vader zou krijgen.”

„Dan vergist Zwart zich grandioos!” riep Dijkstra. „En de kapper is een kwebbel. Kom, Kees, we gaan eten.”

’s Middags overhandigde Zwart een papier aan Dijkstra en vroeg: „Wilt u dit door Kees laten volschrijven? Hij probeerde de kapper geld af te persen.”

Dijkstra las: Ik ben Kees Dijkstra, ik mag geen gangster zijn!

„Hm,” bromde Dijkstra. „Ik ben dus de vader van een gangster? Als dat waar is, bent u de vader van een koe. En de kapper is ook een koe. Hoe kon hij zo stom zijn om het haar aan Kees terug te geven? De jongen had helemaal geen

kwade bedoelingen, het was slechts een grap.” Dijkstra scheurde het vel papier aan snippers en liet ze in het meer waaien.

Zwart keek er afkeurend naar en schudde zijn hoofd. „U doet maar,” bromde hij. „Ik ben per slot van rekening niet verantwoordelijk voor de opvoeding van uw zoon. Maar het was geen grap.” En Zwart fietste verder.

Was het nu wel of niet een grap van Kees? Het is maar vanuit welke hoek je het bekijkt. Dijkstra en zoon zagen het als een grap, terwijl Zwart en de kapper het tegendeel bleven beweren.

Toen Hielke en Sietse dit voorval thuis aan hun ouders vertelden, zei Klinkhamer: „Het is geen halszaak. De gulden is niet betaald, hoewel ik toch geloof dat Kees de gulden niet had teruggegeven. Hij was er natuurlijk rechtstreeks mee naar de banketbakker gehold. Kees moet in het vervolg maar onder politiegeleide naar de kapper.”

„Dus het was geen grap?” begreep Sietse.

„Tja, misschien ook wel,” bedacht Klinkhamer. „Bij Kees weet je nooit iets zeker!”

Laten we maar ophouden, de vraag of het wel of niet een grap was, is te lastig. We komen er niet uit. Kees wel. Hij had er zich weer handig uitgedraaid ,de gangster’.

HOOFDSTUK II

Zwart controleert papieren

Onze vrienden voeren met z'n vieren over het meer. De motor van de Kameleon snorde rustig en de jongens genoten volop van hun vakantie. Maar voor sommigen is de vakantie een straf en daarmee bedoelen wij de huisdieren die er vaak de dupe van worden als hun eigenaars hen aan hun lot overlaten. Soms worden dieren op afgelegen plekken vastgebonden om er een wrede hongersdood te sterven. Iedereen weet dat een huisdier trouw is tot in de dood, een hond wil zelfs zijn leven geven om zijn baas te redden. En al gaat het een familie slecht en heerst er armoede, de huisdieren laten ze nooit in de steek. Bij arme mensen zijn de dieren dikwijls beter af dan bij de welgestelden, want die gaan vaak op reis en vinden een huisdier dan lastig. Poesen worden in de vakantietijd vaak aan hun lot overgelaten. Men denkt dat een poes wel voor zichzelf kan zorgen, maar als niemand haar iets te eten of te drinken geeft, krijgt poes het heel moeilijk. Dat is vaak duidelijk zichtbaar als de familie voldaan thuiskomt van een reis en de poes als een zielig mager scharminkeltje hen begroet.

Toch is het een kleine moeite om een beetje kattenvoer en een schoteltje melk voor de poes neer te laten zetten door een goede buur, vriend of kennis. Maar zelfs die geringe moeite doen sommige mensen nog niet voor hun trouwe huisdier.

Zij weten wel een betere oplossing en met zo'n oplossing werden onze vrienden die middag geconfronteerd. De Kameleon voer rustig tussen de zeil- en motorboten door en naderde het eiland midden in het meer. Daar zag Louw een vreemd dier tussen het riet dat het eiland omzoomde. Maar toen hij zijn vrienden erop attent maakte, was het verdwenen. „Jij ziet spoken, Louw Vrolijk,” spotte Kees. „Jij hebt te veel naar de golfjes in het water gekeken en daardoor zijn je ooglenzen troebel geworden!”

„Ben jij getroebeleerd?” riep Louw. „Ik zag duidelijk de kop van een dier. Het leek wel op een zeehond, maar dan kleiner.”

„Misschien was het een visotter,” grinnikte Sietse. „We gaan even kijken.”

„Maar visotters vallen je aan,” wist Kees. Hij nam alvast de korte vaarboom met de punthaak om zich tegen de aanval van een otter te kunnen verdedigen. Bij een open plek tussen het riet schoof de Kameleon tegen het eiland.

Hielke, Sietse en Louw gingen aan wal en liepen naar de plek waar Louw een dier had gezien. Kees bleef in de Kameleon wachten.

En dan ontdekten de jongens drie katten. Het waren heel magere, uitgemergelde dieren, die wel hun bekjes bewogen, maar geen geluid meer konden uitbrengen.

„Dat noem ik je toch wat,” riep Sietse verbaasd. „Het is een schande. Ze zijn op sterven na dood.”

Hielke ging op zijn knieën liggen en lokte de poesen naar zich toe. Aarzelend kwamen ze bij hem en lieten zich aaien.

„Hoe komen die dieren hier?” was het eerste wat Louw zei.

„Lees jij dan nooit een krant?” informeerde Sietse. „Iemand heeft ze hier achtergelaten om rustig op vakantie te kunnen gaan. Je leest toch steeds hoe de mensen hun huisdieren in de steek laten als ze op reis willen?!”

„Ja, dat weet ik,” knikte Louw. „Maar dat was dan op de Veluwe of ergens in de bossen. Ik dacht dat zoiets hier niet kon gebeuren.”

„Je ziet het. Dit is een hele laffe manier om de poesen kwijt te raken,” vond Hielke. „Als je ze loslaat midden in een dorp of bij een boerderij, hebben ze nog kans om aan voedsel te komen. Maar waar moeten zij op dit eilandje van leven? Als ze geen visje weten te vangen, moeten ze verhongeren!”

Kees kwam ook naar de poesen kijken en zei: „Die middelste neem ik.”

„Goed zo. Kees,” prees Sietse. „En ik neem die allermagerste.”

„Maar wij hebben thuis al twee poesen,” merkte Louw op. „Dan brengen we die andere naar Gerben,” stelde Sietse voor. „Op de boerderij is ruimte genoeg.”

Louw pakte het poesje dat voor Gerben bestemd was op en Kees nam die, welke hij had uitgekozen op zijn arm. Het minst mooie poesje was voor Hielke en dan gingen de jongens met hun vondst aan boord en voeren regelrecht naar de boerderij van Jellema. De arme dieren bleven heel rustig bij de jongens op schoot zitten. Ze hadden waarschijnlijk geen kracht meer om zich te verzetten.

Ook voelen dieren instinctief aan of iemand goed voor ze is en wat dat betreft, waren ze bij de jongens in goede handen. Toen de Kameleon bij de boerderij aanlegde, keken Gerben en Jellema verwonderd naar wat onze vrienden daar in hun armen droegen.

„Gevonden op het eiland,” kondigde Sietse aan. „Ze zijn half-verhongerd.”

Chantel, de vrouw van Gerben, kwam ook kijken. „Ik ga gauw wat melk en vlees halen!” deelde ze mee.

„Moeten wij deze poesen hier houden?” vroeg Gerben.

„Eéntje wil ik er wel nemen. Maar niet alle drie!”

„Deze is van mij,” wees Kees aan.

„En deze is van ons,” vertelde Hielke.

„Dus mag jij deze hebben,” bood Louw aan en hij gaf de poes aan Gerben.

Gerben keek het poesje in de ogen: „Zij is precies mijn tante Jans,” beweerde hij. „Dus, poes, jij heet Jans.”

„Mijn poes heet Bram,” zei Kees.

„Waarom Bram?” wilde Louw weten.

„Zo heet mijn oom,” verklaarde Kees. „Gerben noemt de poes naar zijn tante, dus noem ik haar naar mijn oom!”

„En onze poes heet Lootje,” besliste Sietse, tot verwondering van Hielke, die wel graag even opheldering wenste over de herkomst van die naam.

„Wel,” begon Sietse, „wij hebben ons het lot van deze poes aangetrokken en kunnen haar dus Lotje of Lootje noemen.” Chantel kwam met melk waar de poesen meteen gulzig van gingen drinken. Er werd een schoteltje met fijn gesneden vlees naast gezet en daarvan werd ook gretig gegeten. Chantel, Jellema, Gerben en de jongens stonden er vertederd bij te kijken, het is vaak ontroerend om te zien hoe smakelijk een dier eet.

Toen het kommetje melk en het schoteltje vlees schoon leeg waren gelikt, zei Gerben: „Zo! Jullie moeten ze thuis niet weer direct eten geven, want dan worden ze ziek. Ze moeten geleidelijk weer aan voedsel wennen. En jij bent van ons, hè, Jans?” Gerben nam de poes op zijn arm. Kees pakte gauw de zijne en Hielke nam Looetje.

„Jans?” vroeg Chantel aan Gerben. „Wat een gekke naam voor een poes?”

„Het is een hele mooie naam!” verdedigde Gerben. „Mijn meisje heette vroeger ook Jans. En zij was zo lief en zacht en... aardig, net zoals dit poesje.”

„Hij zwamt,” grinnikte Kees. „Zijn tante heet Jans en daar lijkt de poes op.”

„Wat doet het er ook toe,” vond Gerben. „Als het beestje maar een naam heeft. Alsjeblieft, Chantel, neem jij Jans mee? En, jongens, houden jullie de poesen goed vast? Als ze ervandoor gaan, zien jullie ze nooit meer terug!”

Er stopte een auto op de dijk. Een meneer met een aktentas kwam het erf op.

„Goedemiddag, mevrouw, heren,” groette hij beleefd. „Mijn naam is Driehuis, ik ben vertegenwoordiger. Ik reis in kindervagens en...”

„Dat is weer eens wat anders,” merkte Gerben op. „En wie

duwt u? Of zit er een motor aan?”

„Hoe bedoelt u?” vroeg de heer Driehuis verbaasd.

„Wel, als u in een kinderwagen reist,” legde Gerben uit, „zal de wagen toch voortbewogen moeten worden.”

„Aha, vat u het zo op?” werd het de heer Driehuis duidelijk.

„Dat is een leuk grapje, maar ik wilde vragen of ik u een kinderwagen mag leveren!”

„Och, u komt te laat,” antwoordde Chantel. „Mijn vader heeft een groothandel in meubels en hij zorgde al voor een kinderwagen toen onze dochter werd geboren.”

„Juist!” riep meneer Driehuis. „Als u nu zorgt dat mijn firma meubels aan uw vader mag leveren, krijgt u een tweede kinderwagen cadeau!”

„Wel, meneer Driehuis,” zei Gerben. „Dat aanbod is misschien wel leuk, maar wat moeten wij met twee kinderwagens doen? Bovendien hebben wij op die manier nog nooit zaken gedaan en dus doen wij het nu ook maar niet.”

Meneer Driehuis keek Gerben van top tot teen aan en vroeg: „Hoelang zit u al in de meubelbranche?”

„Ruim een jaar,” zei Gerben. „Wilde u dat noteren voor een statistiek of zo?”

„Kijk, meneer,” legde de heer Driehuis uit. „Dan vrees ik dat

u nog niet geheel bent ingevoerd in de handel. Het is een veel voorkomend gebruik om een relatiegeschenk te geven. Zo is een fraaie kinderwagen toch mooi meegenomen, nietwaar? En, mevrouw, uw vader heeft gezegd dat u een bestelling mag plaatsen bij mijn firma. U mag dan uit dit boek een kinderwagen kiezen.”

„Laat dat boek maar in uw tas zitten!” bromde Gerben. „Wij willen geen tweede kinderwagen en wij bestellen ook geen meubels. Heeft u dat verstaan? Ik mag dan wel niet helemaal ingevoerd zijn in de handel, maar de truc die u hier wilt toepassen, lijkt te veel op oplichterij! Mijn schoonvader, de heer Loots, heeft mij voor u gewaarschuwd.”

Dat laatste was een verzinsel van Gerben, maar die vertegenwoordiger stond immers ook te fantaseren toen hij beweerde dat Chantel meubels mocht bestellen voor de zaak van haar vader. En als die man kon fantaseren, kon Gerben het nog beter.

Meneer Driehuis sloot zijn tas, keek Gerben even heel kwaad aan en verliet het erf.

Jellema knikte goedkeurend en zei tegen Chantel: „Die man van jou kan zijn zaken goed verdedigen.”

„Dat is waar,” stemde Chantel mee in. „Maar een poes Jans noemen, vind ik niet zo denderend!”

„Het is heel gewoon,” verdedigde Sietse Gerben. „Bij Gerben is alles een beetje vreemd.”

„Hoepel maar gauw op met die scharminkels,” dreigde Gerben. „En zorg er goed voor, anders zwaait er wat.”

„Ja, we gaan,” riep Sietse. „De groeten aan tante Jans.” De jongens gingen weer in de Kameleon en voeren naar de Woudaap.

Dijkstra stond bij het schuurtje en Kees riep: „Vader, hier is Bram.”

„Bram?” herhaalde Dijkstra. „Wat doet die hier? Waar is hij?”

„Kijk,” wees Kees en hij liet de poes zien. „Dit is Bram. Wij hebben drie halfverhongerde katten op het eiland gevonden en nu nemen wij er alle drie ééntje.” Kees zette het poesje in het gras.

„Wat doe je nou?” wilde Sietse weten. „Dadelijk gaat Bram ervandoor. Je mag hem voorlopig niet loslaten.” Maar Bram liep naar Dijkstra en streek langs zijn benen.

„Zo, poes!” begroette Dijkstra het dier. „Moeten wij een lekkere dikke kat van je maken? Kom maar mee naar moeder, die heeft wel wat voor je.” Bram liep met Dijkstra de stoep op en dan naar binnen.

„Ha!” uitte Kees zich verheugd. „Bram voelt zich al thuis!

Drommels, moeder mag hem nog niet veel eten geven.”

Kees holde ook naar binnen.

„En wij gaan Lootje naar huis brengen,” kondigde Sietse aan en hij liet de Kameleon verder varen. Lootje zat rustig in de armen van Hielke, maar toen zij het boothuis binnenvoeren, moest Hielke haar stevig vasthouden. De donkerte in het boothuis maakte Lootje onrustig. Hielke kalmeerde haar door haar extra te aaien en droeg haar vervolgens naar de smederij.

„Kijk, vader, een poesje,” liet Sietse trots zien.

„Een poesje?” vroeg Klinkhamer verwonderd. „Het lijkt wel een wasbord. Tjonge, wat is dat beestje mager.”

„Er liepen drie halfverhongerde poesen op het eiland,” vertelde Louw.

„Drommels. En jullie hebben er maar één gevangen? Moeten die andere twee dan verhongeren? Ga meteen terug en zorg dat die twee ook hier komen.”

„Mogen wij dan drie katten hebben?” informeerde Sietse.

„Van mij wel,” beweerde Klinkhamer. „Waarom lach je, Louw?”

„Omdat Dijkstra en Gerben reeds die twee poesen hebben genomen,” verklaarde Louw. „Wij hadden ze alle drie gevangen.”

„Dan is het in orde,” zuchtte Klinkhamer. „Wij laten niemand verhongeren, zelfs geen dier.”

„Kom, Lootje, we gaan naar moeder,” praatte Hielke tegen de poes.

Sietse zocht gauw een kartonnen doos. Daarin deed moeder een wollen lap en Lootje ging er lekker op liggen slapen. De doos kreeg een vaste plaats in een hoek van de kamer en Lootje had het zo goed naar haar zin, dat zij zich als een trouw lid bij de familie voegde.

„Onze twee poesen slapen samen in een oude crapaud,” vertelde Louw. „Eerst hadden ze ieder een doos, maar nu zijn ze niet uit die stoel weg te branden!”

Er stopte een grote vrachtwagen voor de smederij. „Ha, daar is Jan Wierda. Ik ga met hem mee,” riep Louw.

De zoon van Wierda kwam een pakje ijzerwaren in de smederij afleveren. Wierda verzorgde het vrachtvervoer van en naar het dorp. „Alstublieft, Klinkhamer. Wilt u hier even tekenen?” Jan gaf Klinkhamer een vrachtbrief.

Veldwachter Zwart kwam ook binnen. „Zèg, Jan?” vroeg hij. „Jij neemt iedere week enige dozen mee voor Sjollema’s drankhandel, niet waar?”

„Dat klopt,” antwoordde Jan en hij begon in een bundel papieren te bladeren. Hij trok er een vrachtbrief tussenuit en

vervolgde: „Kijk, dit vrachtje is voor Sjollema bestemd: twee dozen citroen, twee dozen cognac, een doos...”

„Wat zit er in die aangehechte envelop?” vroeg Zwart.

„Dat is de nota van de grossier,” wist Jan en hij trok een rekening uit de envelop.

Zwart keek er even op. „Dank je wel, Jan. Het is in orde. En lever je nooit eens wat meer aan Sjollema?”

„Soms wat meer, soms wat minder,” herinnerde Jan zich.

„Maar het is meestal ongeveer hetzelfde!”

„Het is toch nog te veel,” bromde Zwart. „Drank is vergif.”

„U heeft wel gelijk,” riep Jan lachend... „Goedemiddag, heren.” Jan verliet de smederij en Louw ging met hem mee in de auto.

„Zeg, jongens, hebben jullie katten gevangen op het eiland?” vroeg Zwart aan Hielke en Sietse.

„Jawel, drie stuks!” vertelde Sietse.

„Dat dacht ik al,” merkte Zwart op. „De politie te water was gewaarschuwd dat er poesen liepen te verhongeren op het eiland. Maar toen de heren gingen kijken, waren de dieren verdwenen. En waar zijn de poesen gebleven?”

„Jans is bij Gerben, Bram bij de Woudaap en Lootje ligt bij ons in de kamer te slapen,” verklaarde Sietse.

Zwart lachte om de mooie namen en zei plagend: „Dus jullie

hebben een van de drie? Dat gaat je hondenbelasting kosten, Sietse Klinkhamer.” Daar moest Sietse om lachen.

„Tja, meneer Zwart,” haakte Klinkhamer erop in. „Die kwajongens zijn er soms nog vlugger bij dan de politie. Maar wat was er met de poesen gebeurd, als de agenten ze hadden meegenomen?”

„Vermoedelijk waren ze in een asiel terechtgekomen,” dacht Zwart.

„Dan is het maar goed, dat de jongens ze hebben meegenomen,” vond Klinkhamer. „De dieren worden nu goed verzorgd!”

„Dat is waar,” stemde Zwart ermee in. „Gelukkig gebeurt het hier maar zelden dat er dieren aan hun lot worden overgelaten. Er is toch al ellende genoeg in de wereld. Goedenavond.” Zwart fietste naar het meer en de familie Klinkhamer ging een boterham eten. Loojie ging tussen Hielke en Sietse zitten en kreeg stukjes kaas en ham van de jongens. Als het wachten haar te lang duurde, kwam zij tegen de tafel opstaan en sloeg met haar pootje naar de boterhambordjes.

„Daar moeten we geen gewoonte van maken,” bromde Klinkhamer.

„Och,” suste moeder. „Het arme dier heeft ook zo’n

honger.” Zij gaf Lootje een schotel met eten. Het werd allemaal door poes verorberd, waarna zij weer heel tevreden in haar doos ging slapen.

„Die loopt niet meer weg,” voorspelde Klinkhamer.

„Moeten we haar de eerste dagen niet vasthouden?” wilde Hielke weten.

„Wel nee, zo’n hongerig dier loopt niet bij de vetpot vandaan. Zij zal wel wijzer zijn. Een dier heeft ook wel enig verstand en wat dat betreft, geloof ik dat Lootje niet achterlijk is!”

„Zeg, vader?” peinsde Sietse. „Waarom keek Zwart in de vrachtbrief voor Sjollema?”

„Om te kijken of er ook verdovende middelen bij waren,” beweerde Klinkhamer. „Met de handel in hasj kun je veel verdienen!”

„Dat heeft die rijke meneer Sjollema niet nodig,” meende Hielke. „En Zwart wil altijd van alles weten.”

„Als Zwart iets wil weten, heeft hij er gewoonlijk wel een reden voor,” wist Klinkhamer. „Zwart is geen nieuwsgierig Aagje.”

„Wat voor reden had hij dan om de bestelling van Sjollema te controleren?” vroeg Sietse zich af.

„Dat moet je aan Zwart vragen en niet aan mij, Sietse. Bel hem maar even op.”

„Ik ben wel wijzer!” weerlegde Sietse. „Maar als Zwart werkelijk een reden had om de papieren te controleren, dan is dat voor mij een raadsel.”

Had Zwart inderdaad een reden? Welke? Misschien komen wij daar in de loop van dit verhaal nog wel achter, maar één ding is zeker: Zwart is geen nieuwsgierig Aagje!

HOOFDSTUK III

Een stierenvangerstoestel

„Zijlstra, de kruidenier, heeft een proces,” vertelde Louw en hij zette een oude radio op de werkbank in de smederij neer.

„Wat zeg je?” vroeg Klinkhamer. „Waarvoor kreeg Zijlstra een proces? Heeft hij krijt door de suiker gemengd?”

„Ik weet het niet,” zei Louw. „Maar ik hoorde het de bakker zeggen!”

„Hm,” bromde Klinkhamer. „Ik begrijp het niet. Zijlstra heeft toch een goed lopende zaak?”

Veldwachter Zwart kwam even op bezoek.

„Pas op, vader,” waarschuwde Sietse. „Politie! U krijgt ook een proces-verbaal.”

„Ook een proces?” vroeg Zwart verwonderd. „Wie heeft er nog meer een proces, Sietse?”

„Zijlstra,” antwoordde Sietse. „Dat vertelde Louw.”

„Louw vergist zich,” wist Zwart. „Zijlstra heeft een abces op zijn arm. Een abces is heel wat anders dan een proces.”

„Toch is een abces ook een proces,” beweerde Hielke. „Die opmerking is nog niet zo gek, Hielke,” prees Zwart. „Een

abces is een ontsteking of te wel een soort chemisch proces in het lichaam.”

„Dus ik had wel gelijk,” verdedigde Louw zich.

„Goed, hoor, Louwtje,” troostte Sietse. „Als jij een ontsteking aan je holle kies krijgt, zullen wij aan iedereen vertellen, dat jij een proces in je mond hebt. En wat moet die oude radio hier?”

„Die is stuk,” zei Louw. „Er komt nog maar uit één station geluid!” Louw zette de radio aan en wilde jazzmuziek klonk uit de luidspreker.

Sietse ging aan de knoppen draaien, maar ook hij kon geen andere stations ontvangen. Wel lukte het hem de jazzmuziek keihard te doen klinken.

Maar toen bulderde Klinkhamer kwaad: „Hé, kwajongens! De mensen aan de overkant van het meer vragen of het wat luider kan. Zij kunnen het niet goed horen.”

Hielke draaide het geluid uit en stelde voor: „Laten we gaan varen.”

Het drietal ging naar de Kameleon en Louw nam de radio mee. Ze voeren naar de Woudaap, waar Kees op de stoep zat te spelen met de poes.

„Hoe gaat het met Bram?” vroeg Hielke.

„Best,” vertelde Kees. „Het is een eersteklas waakkat!

Vannacht begon ze luid te miauwen en toen vader de deur openmaakte, zag hij twee mannen in een bootje vluchten. Er zitten krassen op onze deur, rond het slot. Die twee hadden bij ons willen inbreken!”

„Inbreken?” lachte Louw. „Is er dan zoveel bij jullie te halen?”

„Soms wel,” knikte Kees. „Gisteren heeft vader de contributie bij de boeren in de polder opgehaald en dat is een mooi bedrag. Maar vader houdt het geld nooit in huis, hij brengt het meteen naar de bank.”

„Weet Zwart het al?” vroeg Sietse.

„Zwart is wezen kijken en hij denkt dat de dieven ervan op de hoogte waren, wanneer vader het geld ging innen. Gerben vindt dat de boeren in het vervolg de contributie moeten storten op de bankrekening. Dan loopt mijn vader niet meer de kans beroofd te worden.”

„Heeft Gerben dat te zeggen?” verbaasde het Louw.

„Gerben zit in het bestuur van de polder,” wist Kees. „Mijn vader zegt, dat het een heel goed idee van Gerben is om die zaak anders te regelen. Maar onze Bram heeft de inbrekers verjaagd. Bravo Bram!” Kees aaide de poes een paar maal extra en zette haar dan binnen. Kees ging mee aan boord.

„Waar gaan we heen?” vroeg hij.

„Zomaar een beetje varen!” was Hielkes antwoord.

„Van wie is die radio?” wilde Kees graag weten.

„Van mij,” antwoordde Louw. „Maar het is een oud afdankertje. Er komt maar uit één station geluid.” Louw zette het toestel aan en er klonk weer knetterharde jazzmuziek.

Kees vond het prachtig. „Er zit een best geluid in, het is nog een prima radio!”

Uit het schuurtje kwam Dijkstra aangelopen en riep verontwaardigd: „Wat moet dat? Breng die oorbederver naar de vuilnishoop. Dat onmenselijke lawaai maakt zelfs de koeien aan het huilen.” Louw draaide het geluid weg en de jongens gingen varen.

„We kunnen wel bij de vuilnisbelt gaan kijken,” stelde Kees voor. „Daar ligt van alles. Misschien vinden we onderdelen voor deze radio.”

„En weet jij dan hoe ze gemonteerd moeten worden?” spotte Hielke. „Wie gaat er nu onderdelen voor een radio op een vuilnisbelt zoeken? Dat is toch onbegonnen werk?”

Ze naderden de ingang van de poldervaart en voeren langzaam onder de stenen brug door, want er lag een bootje dwars in de vaart. Daarin zaten twee jongemannen.

„Stop,” riepen zij. „Jullie moeten tolgeld betalen. Een kwartje per persoon!”

„Wij betalen geen cent,” verklaarde Sietse. „Ga opzij of ik vaar jullie boot de grond in.”

„Wat wou jij, klein opscheppertje?” dreigden de slungels, maar dan moesten ze zich vlug vastgrijpen aan de bootrand, omdat ze bijna te water tuimelden door de schok die hun boot kreeg van de Kameleon.

Het bootje werd in een ommezien naar de kant geduwd en onze vrienden konden ongehinderd verder varen.

„Jullie komen er op de terugweg niet door!” schreeuwden de twee ‚wegversperders’ maar daar lachten onze vrienden om. De sterke Kameleon was toch niet te keren.

De jongens voeren verder de polder in en zagen een stier van boer Brandsma de weg op hollen. Het dier was wild en rende naar een geparkeerd staande auto, waar hij een deuk in veroorzaakte door er een kopstoot tegen te geven.

Brandsma en zijn helper Jan kwamen aanrennen en riepen naar onze vrienden in de Kameleon: „Keer hem. Hou hem tegen.”

Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Wanneer een woeste stier de weg af komt hollen, ga je daar niet zomaar voor staan om hem te keren. Bij een jong dier zou dat misschien wel lukken, maar dit was reeds een driejarige stier en flink uit de kluiten gewassen.

„We moeten hem afleiden,” stelde Louw voor. Hij nam de oude radio, zette het geluid aan en wierp het toestel midden op de weg.

Daar kwam de stier aangerend, hij keek wild naar de luidspelende radio en gaf er dan een kopstoot tegen. Maar toen hij zich terugtrok voor een nieuwe aanval, ging de radio mee, want die zat vastgepriemd op zijn horens. De knetterharde muziek bovenop zijn kop deed de stier roerloos stilstaan. Of hij naar de muziek luisterde of dat hij stond te bedenken hoe hij van dat spektakel verlost kon worden, was niet helemaal duidelijk, maar dan boog hij zijn kop naar beneden en schoof de radio over de grond. Het hielp hem niets, want het toestel kwam nu nog vaster op zijn horens te zitten. Ten einde raad sprong hij met zijn voorpoten omhoog en loeide luid.

„Hij gaat dansen en zingen,” grinnikte Kees. „Maar de radio is naar de knoppen.”

De stier sprong in het rond en schudde zijn kop, maar hij ging er niet verder vandoor. Daar kwam Jan met een stevig touw dat hij handig om de nek van de stier sloeg. Brandsma kwam hem helpen. Jan draaide aan de knoppen van de radio, maar het geluid was niet weg te krijgen. Terwijl Brandsma het touw stevig vasthield, trok Jan met een ruk de radio los van de

horens. De Kameleon legde aan, maar Brandsma vond het beter dat de jongens niet aan wal gingen, de stier was nog te onrustig. Jan gaf de radio terug. Louw probeerde het geluid weg te draaien, maar het lukte hem niet.

„Ha,” juichte Kees. „Nu moet je wachten tot de batterijen leeg zijn!”

„Ik ben wel wijzer,” bromde Louw en hij dompelde het toestel onder water. Toen was het gedaan met de dansmuziek, er kwam totaal geen geluid meer uit.

„Goed zo, jongens,” prees Brandsma. „Jullie hebben onze Rinus op een bijzondere manier tot staan gebracht. Maar het was wel afdoende. Gaan jullie mee? Ik heb thuis lekkere appels.”

Natuurlijk gingen de jongens graag mee en zij volgden Brandsma en Jan, die met de stier tussen zich in rustig terugwandelden. Toen zij langs de geparkeerde auto liepen, maakte Rinus nog even een wilde zijsprong, maar verder ging hij gehoorzaam mee naar het weiland, achter de boerderij, waar hij aan een ketting werd gelegd. Een stier is sterk en daar moet je wel rekening mee houden.

„Van wie is de radio die vernield is?” vroeg Brandsma. „Ik wil de schade wel vergoeden.”

„Die is van mij,” antwoordde Louw. „Maar hij was geen cent

meer waard. Het is een afdankertje. U hoeft dus niets te vergoeden.”

„Daar komt de eigenaar van de auto,” kondigde Sietse aan. Het bleek meneer Driehuis te zijn, de vertegenwoordiger van een meubelfabriek.

„Uw koe heeft een deuk in mijn auto gemaakt!” bulderde hij. Brandsma antwoordde: „Het was geen koe, maar een stier!” Driehuis liet hem niet uitspreken en riep op ruzieachtige toon: „Ik heb het zelf gezien. Ik zat daarginds mijn papieren te controleren, toen die koe mijn auto ramde.”

„Het was een stier,” verbeterde Brandsma hem. „En hoe groot is de schade?”

De heer Driehuis kneep zijn ogen halfdicht en zei: „Het kost minstens vijfhonderd gulden.”

„Niet doen, Brandsma,” riep Sietse. „De deuk zit in het portier. Als de bekleding even wordt weggenomen, kan de deuk gemakkelijk teruggeduwd worden.”

„Wat weet jij daarvan, kwajongen?” vroeg Driehuis kwaad. „Sietse heeft gelijk,” riep Jan. „Ik kan die deuk er wel eventjes uithalen.”

„Je blijft van mijn auto af,” waarschuwde Driehuis en dan stelde hij Brandsma voor: „Geef maar tweehonderd gulden. Dan bent u van alles af.”

„Misschien betaal ik dan nog te veel,” twijfelde Brandsma.

„Maar ik wil geen gezeur. Wel verlang ik een bewijs van betaling.”

„Maar natuurlijk, dat krijgt u,” riep Driehuis opgewekt.

Brandsma betaalde en ontving daarvoor een bewijs, waarna de vertegenwoordiger meteen vertrok.

„Die heeft vandaag toch nog iets verdiend,” merkte Jan spottend op. „En onze Rinus is een dure kostganger.” De jongens kregen ieder drie dikke appels van Brandsma. Kees begon er meteen van te eten, maar Louw stopte ze in zijn zakken.

„Lust jij ze niet?” vroeg Kees verwonderd.

„Natuurlijk wel!” knikte Louw. „Maar ik vind het leuker om ze thuis op te eten, samen met mijn vader en moeder.”

Hielke en Sietse volgden dat goede voorbeeld, maar Kees at de ene appel na de andere op. De Kameleon voer terug naar het meer. Louw zat heimelijk te lachen om het geschrok van Kees. Als je drie hele dikke appels in recordtempo opeet, kan dat moeilijkheden geven met je maag. Zo verging het Kees ook. Uitbundig prees hij de kwaliteit en smaak van de appels, terwijl hij vlijtig verder at. Maar de uitbundigheid begon zoetjesaan minder te worden. Bij de derde appel ging het kauwen aanmerkelijk trager en toen Kees boerde, schrokken

zijn vrienden, omdat ze dachten dat hij over moest geven. Maar daar was geen sprake van, snoefde Kees. Integendeel, hij zou er nog best een paar meer lusten. Dapper at hij de laatste appel op en keek alsof hij nauwelijks iets gegeten had. Maar hij bleef nu wel erg stil voor zich uit staren.

„We gaan gauw naar de Woudaap,” besliste Sietse. „De kleur van Kees staat mij niet aan.”

„Let jij maar op je eigen kleur,” merkte Kees op en dan boerde hij zo luid dat Louw verschrikt opsprong en op de motorkap ging zitten.

„Wat doe jij vervelend, Kees Dijkstra!” mopperde Louw boos. „Grote schrok die je bent. Straks moet je nog overgeven.”

„Jullie zijn niet goed wijs,” bromde Kees en daarbij trok hij een pijnlijk gezicht, vanwege de kramp in zijn maag. Diep gebogen bleef Kees zitten, want dan voelde hij de onprettige werking van zijn maag minder.

Ze naderden de stenen brug waar de twee slungels weer met hun bootje dwars in de vaart lagen.

Sietse liet de hoorn toeteren, maar het tweetal was vastbesloten onze vrienden er dit keer niet door te laten. De Kameleon voer evenwel met grote snelheid op de versperring af.

„Niet doen, jô,” waarschuwde Hielke zijn broer. „Daar komen ongelukken van.”

Dat wist Sietse ook wel en plotseling schakelde hij de versnelling in z’n achteruit, zodat de Kameleon begon te steigeren als een paard en de door de schroef opgeworpen golven langs de boot rolden en tegen de zijkanten van het dwarsliggende bootje spoelden. Een flinke hoeveelheid water plonsde bij de twee dwarsliggers aan boord.

De Kameleon voer een eind achteruit. En dan wilde Sietse nogmaals een aanval wagen, maar veldwachter Zwart verscheen op de brug en keek naar het tweetal, dat allerlei dreigementen naar onze vrienden riep.

„Meneer Zwart,” riep Louw. „Die lui willen ons er niet door laten.”

De plaaggeesten zagen nu ook de veldwachter en riepen: „Onze boot staat halfvol water. Die kwajongens proberen haar te laten zinken.”

„Waar komen jullie vandaan?” was het eerste wat Zwart vroeg. „Uit de stad, wij logeren in Jonkersveen,” kreeg hij als antwoord.

„Bij wie logeren jullie? Ik wil graag de naam en het adres weten,” drong Zwart erop aan.

Het tweetal had zichtbaar moeite met het beantwoorden van

die vraag. En dan duwden zij hun boot snel onder de brug door, om het meer op te vluchten. Zwart wenkte de Kameleon naar de wal en kwam aan boord.

„Ga ze achterna, Sietse!” Maar dat bevel was overbodig, want de Kameleon had meteen de achtervolging ingezet.

Op het meer haalde de Kameleon in een ommezien het bootje van de twee jongemannen in.

„Laat de hoorn toeteren, jongens,” beval Zwart. „Mijn collega’s varen bij het eiland.”

De brigadier van de politieboot reageerde meteen op de signalen van de Kameleon en stuurde naar de om hulp roepende vrienden toe. De Kameleon voer naast het bootje van de twee jongemannen en Zwart gelastte hen om te stoppen.

„Waarom?” vroegen de twee brutaal. „Wij hebben niets gedaan!”

„Dan hoeven jullie er ook niet vandoor te gaan,” weerlegde Zwart en hij probeerde een touw aan het bootje vast te maken. Sietse wist iets beters. Hij liet de Kameleon tegen de zijkant van het bootje duwen, zodat het rondtolde en geen meter verder kwam.

Dan kwam de politieboot te hulp. Twee agenten sprongen aan boord bij de booswichten en dwongen de heren over te

stappen in de politieboot. Een van de agenten vond in het kastje onder de achterbank een zak vol inbrekerswerktuigen. „Voel die twee maar eens goed aan de tand!” adviseerde Zwart de brigadier. „Vannacht probeerden zij bij de Woudaap in te breken.”

„Het komt in orde, meneer Zwart,” beloofde de brigadier en dan vertrok de politieboot met het bootje van de inbrekers op sleeptouw.

De Kameleon voer terug naar de stenen brug waar Zwart zijn fiets had achtergelaten.

„Meneer Zwart?” begon Kees te vragen. „Hoe weet u dat die lui bij ons in de molen wilden inbreken?”

„Daar raadde ik naar, Kees! Ik zag dat de ene man gewond was aan zijn linkerhand en dat hij een groene trui droeg. Op jullie deur zag ik een klein bloedvlekje en vond ik tevens een groen draadje wol. Toen ik de heren beschuldigde van de poging tot inbraak, schrokken zij zichtbaar. En dat zag de brigadier ook, dus krijgen ze een streng verhoor en komt er wel het een en ander aan het licht. Maar, Kees, wat is er met jou? Jij zit telkens zo diep voorovergebogen, heb je last van je maag?”

„Een beetje,” gaf Kees toe.

„Hij heeft drie dikke appels opgegeten,” vertelde Louw.

„Aha. Is het dat?” begreep Zwart.

Ze bereikten de brug en legden aan. Zwart bedankte de jongens voor de hulp en fietste verder de polder in. De Kameleon zette koers naar huis.

„Het wordt tijd om te gaan eten,” riep Sietse en hij keek naar Kees die nog steeds een gevecht voerde met zijn bedorven maag.

„Is het al zó laat?” verbaasde het Kees. „Ik heb nog helemaal geen trek!”

„Het is vijf over halftwaalf,” zag Hielke. „Jij hebt nog even de tijd om je te herstellen, Kees.” En dan legden ze aan bij de Woudaap.

„Weet je wat ik denk, Kees?” merkte Sietse op. „Die appels zijn misschien wel bespoten met een insectenverdelgingsmiddel en dus had jij de appels moeten schillen. Nu ben je ziek geworden door dat vergif!”

Dat was te veel voor Kees. De gedachte dat hij misschien vergiftigd was, greep hem zo aan, dat hij plotseling moest overgeven. Het gekreun dat hij daarbij liet horen, deed Dijkstra haastig naar de Kameleon hollen.

„Wat gebeurt hier?” schrok hij duidelijk bezorgd. „Kees wat heb je?”

„Hij heeft niets meer,” antwoordde Sietse. „Hij is het al kwijt.

Het is zonde van de mooie appels, maar drie waren te veel!”

„Aha, Keesie heeft zich weer ziek gegeten?” begreep Dijkstra.

„Wanneer word jij nog eens verstandiger?”

„Het is Sietse zijn schuld,” verdedigde Kees zich. „Als hij niet had gezegd dat de appels bespoten waren met vergif, had ik niet overgegeven.”

„Dat is niet waar,” riep Louw. „Jij was al ziek toen wij nog in de poldervaart voeren.”

„Niet waar!” riep Kees.

„Wel waar!” riep Louw.

„Wel waar? Niet waar,” bulderde Dijkstra. „Kom in huis, Kees. En als jij geen eten lust, ga je regelrecht naar bed.” Met tegenzin ging Kees mee.

„Wel te rusten, Kees!” wenste Sietse.

„Luizenbossen,” schold Kees, maar dat sloeg nergens op, want de jongens waren immers naar de kapper geweest! Lachend voeren de vrienden verder. Ze waren het erover eens, dat het eten van appels voor Kees geen opwekkende bezigheid was.

„Wat ga je met die oude radio doen, Louw?” vroeg Sietse.

„Die gooi ik bij jullie op de schroothoop,” gaf Louw als antwoord.

„Wel ja, het ding is toch waardeloos,” vond Hielke.

Het was kwart voor twaalf toen ons drietal weer in de smederij kwam.

„Aha,” riep Klinkhamer. „De biggen komen weer naar de trog. Jullie hebben zeker alweer trek?”

„Ja,” knikte Sietse. „En wij hebben reeds voor het dessert gezorgd.” Hij liet de dikke appels zien.

„Dat lijkt me niet gek,” vond Klinkhamer. „Hoe komen jullie daaraan?”

De jongens vertelden enthousiast hoe zij geholpen hadden de stier van boer Brandsma te vangen.

Klinkhamer schudde zijn hoofd. „Dat is weer een wonderbaarlijk verhaal, jongens. Dus nu is jouw radio kapot, Louw?”

„Dat mag niet hinderen,” riep Louw lachend. „Dat oude ding is dik betaald met deze lekkere appels. Ik ga ze gauw naar huis brengen. Tot ziens!” Louw holde naar het dorp en Hielke en Sietse brachten de appels naar moeder.

Toen de familie Klinkhamer aan tafel zat en zich de met zorg bereide maaltijd goed liet smaken, klonk plotseling van buiten keiharde jazzmuziek.

„Er zit zeker een maniak in een boot die hier de atmosfeer wil bederven,” mopperde Klinkhamer. „Als dit lang duurt, ga ik hem tot de orde roepen.”

De maniak bleek niet van plan om het ongewenste concert te stoppen. De muziek knetterde onbehoorlijk hard door de huiskamer van Klinkhamer.

Onze smid stond op en keek door het raam. „Hm,” bromde hij. „Ik zie nergens een boot.”

„Ik weet het,” riep Hielke. „Het is de radio van Louw, die op de schroothoop ligt.”

Sietse lachte. Hij had meteen begrepen dat de radio de boosdoener was.

„Zorg ervoor, dat dat ding ogenblikkelijk stopt,” bulderde Klinkhamer.

„Ik doe het wel even,” bood Sietse aan.

Hielke volgde hem naar de smederij, waar Sietse de grote voorhamer nam. Met één klap sloeg hij daarmee de radio zo plat als een dubbeltje. Toen was het voorgoed gedaan met de jazzmuziek.

„Tja,” peinsde Sietse. „Wat moet je anders? Als je hem onder water duwt, helpt het niet genoeg, want zodra hij weer droog is, begint hij opnieuw.”

„Maar dit was geen gewone radio,” beweerde Hielke lachend.

„Dit was een stierenvangerstoestel. Maar dat je die moet regelen met de voorhamer, wist ik niet!”

Lachend gingen ze weer naar binnen waar het dessert van de

appels nog wachtte. Ze smaakten heerlijk en die traktatie was toch maar te danken aan een oude radio!

HOOFDSTUK IV

De jongens helpen Gerben

's Middags kwam Gerben de smederij binnenwandelen.

„Waar kom jij vandaan?” vroeg Sietse verwonderd, want Gerben had geen fiets bij zich.

„Ik kom uit de vaart,” zei Gerben. „Maar ik ben gelukkig nog droog.”

„Jij bent met een boot gekomen?” begreep Hielke. „Ga je uit varen?”

„Varen ga ik wel, maar niet voor mijn plezier. Met een zware praam zonder motor kun je moeilijk uit toeren gaan.”

„Ik begrijp het al,” knikte Sietse. „Jij komt vragen of de Kameleon de praam mag duwen? Waarom koop je niet een sterke aanhangmotor?”

„Jij praat onzin,” vond Gerben. „Een aanhangmotor is niet sterk genoeg om die zware praam te duwen. En wanneer er dan ook nog een flinke vracht aan boord is, komt hij nauwelijks vooruit. Wat zeg ik? Bij tegenwind gaat hij achteruit in plaats van vooruit! Nee, Sietse, een aanhangmotor is niets, maar een inbouwmotor zou wel kunnen. En dan liefst een

zware diesel. Maar ja, dat kost veel centjes en met centjes moet je zuinig zijn. Ze groeien niet aan een boom, wel in een spaarbank.”

„Ja,” vond Sietse, „maar niet in een bank uit het meubelmagazijn van jouw schoonvader, want die zijn duur.”

„Kwaliteit is nooit duur, Sietse. Dekfels, dat is een mooie slagzin voor een advertentie. Die zal ik onthouden.”

Klinkhamer lachte: „Tjonge, Gerben, jij bent boer en zakenman tegelijk. Jij zult wel veel aan je hoofd hebben. Kijk maar uit, dat je niet overspannen raakt.”

„Dat merk ik dan wel aan mijn haar,” fantaseerde Gerben.

„Zodra ik kaal begin te worden, is dat een sein om het kalmer aan te doen. Maar als ik minder haar krijg, wordt het knippen bij de kapper duurder.”

„Dat is onzin!” bedacht Sietse. „De kapper is vlugger klaar met het knippen van weinig haar. Dus kan dat nooit duurder zijn!”

„Mis, jongetje,” grinnikte Gerben. „Als iemand met een kaal hoofd bij de kapper komt, kost het veel tijd om het weinige haar te vinden en daarom moet de klant dan meer betalen. Snap je?”

„Goed, jij krijgt weer gelijk,” meesmulde Sietse. „Jij weet het toch altijd beter. En waar moet je heen met de praam?”

„Ik ga een vrachtje halen bij het meubelmagazijn. Jullie doen mij een heel groot plezier als de Kameleon wil helpen duwen.”

„We gaan met je mee, Gerben!” bood Hielke spontaan aan. Met z’n drieën liepen ze naar het boothuis en gingen de Kameleon achter de praam vastkoppelen. Gerben duwde de praam van de wal en dan voeren ze naar het dorp.

„Wat moet je laden, Gerben?” wilde Hielke weten.

„Ik ga honderdduizend gulden aan vracht halen,” beweerde Gerben.

„Wat?” verbaasde het Sietse. „Ga je voor zoveel geld meubels laden? Dat kan nooit allemaal in de praam.”

„Als het niet lukt,” zei Gerben, „varen we een paar maal heen en weer. Het moet wel allemaal voor vanavond bij de boerderij zijn, anders kost het mij teveel tijd.”

„Hm,” bromde Sietse. „Maar als wij de hele middag moeten varen, betaal jij wel mooi de benzine. Wij zijn wel goed, maar niet gek.”

„Tja,” peinsde Gerben. „Ik kan de meubels wel in vijf lagen op elkaar stapelen en dan touwen eroverheen halen, zodat de vracht niet gaat schuiven. Als we dan rustig varen, kunnen we alles in één keer overbrengen.”

„Waarom moeten er zoveel meubels naar de boerderij?”

vroeg Hielke. „Is er in het magazijn ruimtegebrek?”

„Juist,” prees Gerben. „Dat is het goede woord! Het gaat om ruimtegebrek! Enfin, dat zien jullie zo dadelijk wel.”

Ze hadden nu het magazijn bereikt en legden aan bij de steiger.

Louw kwam ook opdagen. „Hallo, Gerben, kom je de ton halen?” vroeg hij.

„Inderdaad, Louw.”

„Jij bent een grote leugenaar, Gerben Zonderland!” mopperde Sietse. „Jij maakt ons wijs dat je voor honderdduizend gulden meubels ging halen.”

„Dat klopt toch?” verdedigde Gerben zich.

„Honderdduizend is toch hetzelfde als een ton?” En dan ging hij lachend het magazijn binnen, gevolgd door de jongens. In een afdeling waar voorheen de botermakerij was, stond een groot vat. Het was anderhalve meter hoog en een paar meter in doorsnede. Het magazijnpersoneel kwam helpen om de ton op haar zijkant te leggen. Zo kon het gevaarte naar buiten worden gerold. Daar legden Gerben en Vrolijk een lus van dik touw rond de ton. Het ene eind van het touw werd aan een paal vastgebonden en het andere eind werd zoetjesaan gevierd, zodat de ton heel geleidelijk naar de kant van de vaart rolde. Door het touw met z’n allen vast te houden, konden ze

de ton langzaam in de praam laten zakken.

„Zo,” zuchtte Gerben. „De honderdduizend is binnenboord!”

„Wat ga je met zo’n groot vat doen, Gerben?” vroeg Louw.
„Ik timmer er een deksel op met een gleuf erin,” fantaseerde Gerben. „Dan is het een spaarpot en zodra die vol is ga ik rentenieren.”

„Dan zul je wel je hele leven moeten blijven sparen,” dacht Louw. „Zo’n grote ton spaar je nooit vol.”

Gerben maakte de praam los en de Kameleon zou gaan duwen, maar vrolijk riep: „Wacht even. Dit touw moet nog los!”

Hij wees naar het touw, dat nog aan de paal vastzat en dat tevens rond de ton lag. Als de praam was gaan varen, had het touw de ton overboord kunnen trekken. Er werd gewacht tot Vrolijk het touw had losgemaakt en in de praam had geworpen. Nu konden de boten vertrekken.

Ze voeren weldra langs het Raadhuisplein waar de slager nieuwsgierig kwam kijken naar wat daar voorbijvoer. „Is dat jouw badkuip, Gerben?” spotte hij.

„Ik ga er de varkens in wassen!” antwoordde Gerben.

„Schone varkens zijn meer geld waard.”

„Geloof dat maar niet. Voor mij hoeft jij ze niet te wassen”

beweerde de slager.

„Dat dacht ik al,” riep Gerben. „Wanneer ik vlees uit jouw slagerij eet, knarst de modder tussen mijn tanden” De jongens lachten en de slager lachte mee.

Ze voeren verder en Sietse liet de hoorn klinken voor de brug, die daarna omhoog werd gedraaid.

De brugwachter keek verwonderd naar het grote vat. „Dat is een mooi bloempotje, Gerben,” vond hij.

„Wel nee!” riep Gerben. „Dit wordt een ooievaarsnest bovenop de hooischuur.”

Ze voeren het meer op, langs de polderdijk.

„Ik hoop dat de waterpolitie dit vervoer niet ziet,” mompelde Gerben. „Voor bijzondere vrachten moet je een speciale toestemming hebben om ermee over het meer te mogen varen.”

„Is het waar?” vroeg Louw.

„Ja zeker. Een boot vol olie moet aan bepaalde voorschriften voldoen en een schuit met kruit mag ook niet zonder toestemming gaan varen. De voorschriften zijn gemaakt naar aanleiding van een schip vol vloecipapier.”

„Is die lading ontploft?” vroeg Hielke lachend.

„Natuurlijk niet, Hielke Klinkhamer. Maar toen het schip het meer over wilde steken, werd het door de waterpolitie

tegegehouden. De brigadier vond het schip nogal gammel en was bang dat het weleens zou kunnen zinken. De schipper beweerde dat er dan nog geen ramp gebeurde, want een lading nat papier kon geen kwaad. Hij garandeerde, dat zijn schuit nog klokgaaf was en zij beslist niet zou zinken. De brigadier gaf tenslotte aarzelend toestemming en het schip voer het meer op. Een stijf kwartier later lag het hele meer droog!”

„Wat een onzin!” merkte Sietse op.

„Onzin?” riep Gerben verontwaardigd. „Het is echt waar gebeurd. Het schip werd lek en zonk. En de lading vloeipapier zoog al het water op en daardoor lag het meer helemaal droog.”

Louw en Hielke vonden het een mooi verhaal, maar Sietse wees naar zijn voorhoofd, waarmee hij aanduidde dat Gerben gek was.

Bij de Woudaap stond Kees te wachten en Sietse stuurde naar de wal.

Dijkstra kwam naar de ton kijken en zei: „Dat is een beste, Gerben. Die kan nog jaren mee. Het is teakhout. Wat ga je ermee doen?”

„Ik maak er een oor aan,” beweerde Gerben. „Dan gebruik ik hem als theekopje.”

„Voor mijn part gebruik je hem als po,” riep Dijkstra kwaad.
„Dat kan niet!” riep Gerben. „Hij past niet in het nachtkastje!”
De jongens lachten. Kees het luidst.
„Wacht maar, Keesie,” dreigde Dijkstra. „Ik krijg jou nog wel.”

Waarop Kees heel verontwaardigd uitriep: „Maar ik lach niet om u! Ik lach om Gerben.”

„Zo is het, Dijkstra!” deed Gerben er nog een schepje bovenop. „U moet niet denken dat u grappig bent!”
„Hoepel op,” gebaarde Dijkstra en hij verdween in het schuurtje, want Gerben werkte op zijn humeur.

De vrienden voeren naar de boerderij en de praam moest op aanwijzing van Gerben tegen de lage wal worden vastgelegd. De rand van de praam lag gelijk met de kant van de wal. Zo kon de ton gemakkelijk uit de praam worden gerold. Maar dan moest het gevaarte tegen de dijk omhooggetrokken worden. Daarvoor haalde Gerben de tractor. Het touw lag nog rond de ton en nu nam Gerben het eind waaraan zij de ton hadden laten vieren en maakte dat aan de tractor vast. Dan bracht hij de staaldraad van de lier, die achteraan de tractor zat, naar de ton en bevestigde de haak aan het touw, dat bovenop de ton lag. Door de lier te laten draaien, werd het touw aangetrokken en rolde de ton, die in de lus gevangen zat,

mee. Zoetjesaan rolde het gevaarte tegen de helling omhoog, totdat zij tegen de tractor tot staan kwam.

„Dat heb jij handig gedaan, Gerben,” prees Kees.

„Ja zeker, Keesie! Met een touwtje kun je heel wat doen. En nu zet ik de tractor bij het hek en rollen we met elkaar de ton erheen.”

De jongens vonden het machtig werk en deden precies wat Gerben hen opdroeg. Nadat de tractor voor de ingang van het erf was geplaatst, werd de ton erheen gerold, totdat zij tegen de achterkant van de tractor botste. Omdat de toegang tot het erf schuin naar beneden liep, had de tractor nu de taak de ton tegen te houden op die helling. Gerben liet de tractor langzaam rijden en de ton rolde mee. Zo werd het grote vat naar de wagenloods gebracht en op een vrijgemaakte plaats neergezet. Het rechtop zetten was niet moeilijk, want door het gewicht van de bodem had de ton toch al de neiging om rechtop te gaan staan.

„Zó, jongens,” stelde Gerben tevreden vast, toen het vat op zijn plaats stond. „Dat hebben we precies op tijd klaar, want er komt een knots van een regenbui opzetten. Gaan jullie mee naar mijn villa voor een kopje thee? Of voelen jullie je niet thuis bij deftige lui?”

„Poeh,” lachte Kees. „Die thee van jou zal wel net zo smaken

als de thee bij mij thuis.”

„Schept jouw moeder dan ook het water uit de sloot?”
probeerde Gerben te weten te komen.

„Ik zeg niets meer,” zei Kees. „Mijn vader heeft gelijk.
Niemand kan fatsoenlijk met jou praten.”

„Ik voel al een druppel!” riep Louw. „De regen is vlak bij.”
Vanachter de wagenloods naderden donkere wolken en
Gerben nam zijn vrienden gauw mee naar binnen, waar
Chantel de jongens hartelijk welkom heette.

„Ik heb gezien hoe jullie de ton naar de loods brachten,” zei
ze. „Dat ging reuze handig. Daarvoor hebben jullie wel een
kopje thee verdiend.”

In een box liep de dochter Anna-Renate, ze keek naar de
jongens en gaf een handje aan Kees die haar begroette met de
opmerking: „Dag, Anneke, wat word jij al een flinke meid!”
„Kun jij zien, dat zij gegroeid is?” vroeg Gerben.

„Natuurlijk is zij gegroeid,” riep Kees. „Eerst lag zij in de wieg
en nu kan zij al staan.”

„Zij moet flink uit de kluiten wassen,” zei Gerben.

„Drommels, ik ga die ton vol kluiten scheppen en daar dan
mijn dochter in wassen!”

Chantel kwam binnen met een blad vol kopjes thee. „Wat ga
jij wassen, Gerben?” schrok ze.

„Hij wil Anneke in een kuip vol kluiten wassen,” vertelde Louw. „Want zij moet goed groeien.”

„Vader Gerben wil zijn dochter wel groot kijken, maar hij zal toch geduld moeten hebben!” schudde Chantel haar hoofd.

„Toch kun je de groei bevorderen met een bepaald soort pillen,” beweerde Gerben. „Dat doen ze ook wel bij mestkalveren.”

„Maar mijn dochter is geen kalf,” reageerde Chantel beledigd. „Hier, drink je thee maar op, dan heb je geen tijd om gekke dingen te verzinnen!”

Gerben knipoogde tegen de jongens en zuchtte: „Zo gaat het nu als je eenmaal getrouwd bent. Ik mag geen gekke dingen meer verzinnen.”

„Dat is maar goed ook!” vond Sietse. „Jij moet eens wat verstandiger worden.”

„Zeker net zoals hij?” vroeg Gerben en hij wees naar buiten waar Sjoerd, de postbode, met een sneltreinvaart voorbijfietsde op weg naar het dorp. „Sjoerd denkt, dat hij nog voor de bui thuis kan zijn,” vervolgde Gerben, „maar dat redt hij nooit. Die uitslover durft nog geen minuutje later in het postkantoor te komen. In zijn vakantie liep hij zelfs alle dagen met zijn plaatsvervanger mee om te kijken of de man het wel goed deed.”

„Gerben, Gerben,” vermaande Chantel. „Begin nu niet door te draven!”

„Maar het is de waarheid,” hield Gerben vol. „Als die malle Sjoerd de brievenbussen moet ledigen, doet hij dat zelfs bij bussen waar niets in zit.”

„Dat kan niet,” riep Louw lachend. „Je kunt toch geen lege bus ledigen?”

„Sjoerd wel,” beweerde Gerben. „De uitslover doet dingen die niet gedaan kunnen worden.”

„Zeg, Gerben, onze poes heeft alweer een muis gevangen,” ging Chantel, om het gesprek een andere wending te geven, verder.

„Het is geweldig,” vond Gerben. „Onze Jans vangt supermuizen en dat is een hele goede zaak. Zo raken we nog eens van die plaag verlost.”

„Hebben jullie supermuizen?” spotte Sietse. „Is dat een bijzonder ras? Of zijn ze extra groot?”

„Natuurlijk hebben ze hier andere muizen dan normaal,” zei Kees. „Bij Gerben is alles anders dan anders.”

„Bedankt, Kees,” mompelde Gerben spottend. „Maar jij bent een heel dom jongetje, want jij weet helemaal niet wat een supermuis is. Ik wed dat jij er zelfs nog nooit van hebt gehoord.”

„Ik ook niet,” bekende Hielke. „Wat is een supermuis, Gerben?”

„Wel,” verzon Gerben. „Als er op een boerderij een muizenplaag heerst, wat doet de boer dan?”

„Die strooit vergif,” wist Louw.

„Juist! Maar die taaie muizen gaan op den duur aan dat vergif wennen en dan helpt het middel niet meer om de dieren te verdrijven. Welnu, als een muis immuun is geworden voor vergif noemt men dat een supermuis. En dan is een poes de beste verdelger. Wij zijn dan ook heel blij met Jans, want zij vangt geweldig goed muizen.”

Kara, de hond, gromde en legde haar kop op de knieën van Gerben en keek hem strak aan.

„Wat is er, Kara?” vroeg Gerben. „Mag ik Jans niet prijzen? Word jij jaloers?” Hij wilde Kara aaien, maar de hond liep naar het raam en keek grommend naar buiten. Sietse ging ook kijken en riep: „Er ging iemand in de wagenloods schuilen. Het leek wel alsof het meneer Sjollema was.”

„Meneer Sjollema, de drankhandelaar?” wilde Chantel weten. „Ik heb hem een uur geleden voorbij zien wandelen. Gerben, vraag hem of hij een kopje thee lust.”

„O nee! Dank je feestelijk. Die man komt niet in mijn huis. Zolang ik hem ken, heeft hij mij nog nooit willen groeten. De

Sjollemafamilie is een van de oudste en zogenaamd deftigste families van het dorp. Waarom die lui zo'n hoge eigendunk van zichzelf hebben, is mij een raadsel. Want wat presteert die meneer Sjollema nou helemaal? Hij verkoopt flesjes sterke drank en dat is alles wat hij doet. Misschien heeft hij veel geld en loopt hij daarom zo trots met zijn wandelstok te zwaaien. Maar ik moet hem niet, ik houd niet van hooghartige mensen. Hij groet alleen de burgemeester, de dominee, de dokter, de notaris en meer van die notabelen. Hij neemt dan zijn hoed heel zwierig af, net zoals ze dat vroeger in de middeleeuwen deden. Ja, dat is het. Hij leeft nog in de middeleeuwen. Wij zijn voor hem het gewone voetvolk. En zo iemand zal ik binnenvragen voor de thee? Voor geen goud! En die flessen drank van hem lust ik ook niet. Heb je nog een kopje thee, Chantel?"

Chantel schonk de kopjes nogmaals vol en trakteerde op cake.

„Drommels, cake,” jubelde Gerben. „Dat kan toch niet midden in de week? Dat is alleen voor de zondag.”

„Jij leeft ook nog in de middeleeuwen,” vond Chantel en zij probeerde het plakje cake van Gerben terug te nemen, maar onze grote vriend was op zijn hoede en stak het gauw in zijn mond.

De jongens lachten.

En dan verscheen het grote paardehoofd van Bles voor het raam. De trouwe viervoeter was zó goed bevriend met Chantel, dat hij te pas en te onpas probeerde bij haar te komen.

„Och, daar is Bles,” riep Chantel vertederd en zij nam enige suikerklontjes en ging ermee naar de deur. Die deed zij voorzichtig open, want Bles wilde naar binnen dringen.

„Ho, Bles! Dat gaat niet, beessie. Kijk, ik heb wat voor je.” Chantel gaf het paard de suikerklontjes.

Het regende niet meer en Gerben besloot om de viervoeter terug te brengen naar het weiland.

„Ik zal een draad langs de sloot moeten spannen,” peinsde hij. „Bles is er nu al voor de derde maal doorheen gelopen. Ik schijn niet de enige te zijn die van Chantel houdt!”

„Maar jij loopt er niet voor door de sloot,” merkte Sietse op.

„Dat heb ik niet nodig,” beweerde Gerben. „Maar als het moest, liep ik desnoods door het meer, wat zeg ik, ik liep ervoor door de oceaan! Tot ziens, Chantel. Kom, Bles!”

Gerben verdween met het paard achter de boerderij en de jongens besloten om naar huis te gaan. Zij bedankten Chantel voor de thee en liepen het erf over. Maar dan hoorden zij iemand roepen en bleven staan.

„Help mij even, jongens!” klonk het nu duidelijk vanuit de wagenloods en wat onze vrienden toen zagen, deed hen in lachen uitbarsten. Daar stond de deftige meneer Sjollema in de grote ton en hij kon er blijkbaar niet meer uitkomen. Alleen zijn schouders en hoofd staken boven de rand uit en dat was een potsierlijk gezicht. Het paste helemaal niet bij zo’n deftige heer.

Sjollema had graag deze vertoning willen voorkomen, maar de rand van de kuip was te hoog voor hem om eroverheen te kunnen klimmen.

Maar hoe kwam hij in die ton? De regenbui had de heer Sjollema in de wagenloods doen vluchten. Zijn zwarte, lange jas, die hij los had geknoopt, schudde hij heen en weer om het water eraf te doen stuiven. Daardoor viel een bundeltje brieven op de grond. Hij raapte het op en legde ze op de rand van de kuip. Vervolgens trok hij de jas uit en sloeg haar een paar maal op en neer, zodat de waterdruppels eraf stoven. Maar door het gewapper met de jas dwarrelden de brieven vanaf de rand naar de bodem van de ton. En dat bracht de altijd zo beheerste heer in paniek, want hij probeerde tevergeefs in de ton te klimmen, maar die was voor hem te hoog. Toch moest hij die brieven terug hebben. Ze waren voor hem zó belangrijk, dat niemand ze mocht

lezen. Hij keek om zich heen en zag een kist tegen de achterwand van de loods staan. In die kist zat gereedschap, dat Gerben gebruikte voor de tractor. Met moeite sleepte meneer Sjollema de zware kist naar de ton. Vanaf de kist kon hij nu in de ton klimmen en verzamelde vlug de brieven die hij zorgvuldig in zijn jaszak stak. En toen pas kwam hij tot de ontdekking, dat de ton van binnen vrijwel net zo hoog was als van buiten. Dat betekende, dat hij met geen mogelijkheid over de rand kon klimmen. Hij deed er wel zijn best voor, maar raakte spoedig vermoeid en staakte zijn pogingen. Zo stond hij lijdzaam te wachten tot er hulp zou komen.

Het waren ten slotte de jongens die hem kwamen helpen. Lachend gingen ze naar hem toe en Sietse vroeg: „Wat doet u hier, meneer Sjollema?”

„Niets!” antwoordde meneer Sjollema kwaad. „Zorg maar voor een trapje, zodat ik eruit kan klimmen!”

De jongens zochten in de loods, maar nergens stond een laddertje of een trapje.

„Ik ga het even aan Chantel vragen,” besloot Hielke en hij holde naar de bungalow.

Chantel vond het ook gemakkelijk, dat die deftige meneer in de ton gevangen zat en nadat zij Hielke haar huishoudtrapje had gegeven, ging zij mee om te kijken hoe de ,operatie

Sjollema' zou verlopen.

„Heeft u zich niet bezeerd, meneer?” vroeg Chantel bezorgd.

„Wel nee,” bromde Sjollema nors.

Hielke tilde het trapje in de ton. Meneer Sjollema zette het op de plaats waar aan de buitenkant de kist stond. Hij beklom het trapje, sloeg een been over de rand en vervolgens het andere been, waarna hij zich liet zakken. Hij deed het zo onhandig, dat het trapje omviel en hijzelf op de kist plofte. En toen greep Kara hem.

„Foei, Kara,” gilte Chantel verschrikt en zij trok haar hond gauw terug, voordat er erger dingen konden gebeuren.

Meneer Sjollema stond nu weer kaarsrecht.

„Die hond is gevaarlijk,” bromde hij en liep dan zwaaiend met zijn wandelstok het erf af.

„Wat een rare man,” zuchtte Chantel, terwijl zij Kara in bedwang moest houden, want de hond wilde die ‚rare’ meneer achterna om hem eens goed te pakken.

„Ik begrijp er niets van,” zei Chantel. „Hij bedankt niet eens voor de hulp. En wat moest hij hier? Hoe kwam hij in de ton?”

„Met behulp van deze kist,” wees Sietse. „Daardoor kon hij over de rand klimmen. Maar waarom wilde hij in de ton? Waarom deed hij daar zoveel moeite voor?”

„Ik weet het!” riep Kees. „Sjollema ging de ton bekijken, omdat hij haar misschien kon gebruiken als wijnavat.”

„Dat lijkt mij niet waarschijnlijk,” dacht Chantel. Welke andere reden meneer Sjollema dan wel had om in de ton te klimmen, kon zij evenwel niet verklaren.

Sietse wipte behendig over de rand en raapte het omgevallen trapje op. Hij gaf het aan Hielke, die het voor Chantel naar de bungalow droeg. Maar Sietse raapte nog iets op. Het was een brief die rechtop tegen de wand van de ton stond en daardoor bij niemand was opgevallen. Sietse stak de brief in zijn zak en klom uit de ton. Kees en Louw trokken de kist met gereedschap terug naar de plaats waar Sjollema haar vandaan had gehaald.

Hielke kwam terug uit de bungalow en dan gingen de vrienden naar de Kameleon. Kara liep met hen mee tot het hek, want de trouwe waakhond verliet nimmer het erf. De jongens aidden haar en namen zo afscheid van de viervoeter. „Ik moet er nog om lachen hoe Kara meneer Sjollema pakte,” meesmulde Kees. „Hij keek zo verontwaardigd alsof er een aanslag op hem werd gepleegd.”

„Kara had toch moeten weten dat zo’n deftige meneer niet gepakt mag worden,” zei Hielke lachend.

„Misschien vindt Kara hem helemaal niet deftig,” dacht Louw.

Sietse zei niets. Hij dacht aan de brief die hij in zijn zak had. Maar hij vertelde het nog niet aan zijn vrienden. Eerst moest Sietse weten wat voor brief het was; misschien gaf hij een verklaring waarom meneer Sjollema in de ton klom.

Tja, waarom klom die deftige meneer in de ton? Zoiets doe je niet zonder een bepaalde reden! Dat Sietse een klein stukje van die reden in handen had, wist hij toen nog niet, maar dat zal nog wel blijken.

HOOFDSTUK V

De envelop

De Kameleon had Kees bij de Woudaap afgeleverd en voer naar zijn thuishaven. Daar gingen Hielke, Sietse en Louw naar de smederij, waar Klinkhamer vroeg of de jongens niet waren natgeregend.

„Wij zaten tijdens de bui bij Gerben in de bungalow thee te drinken,” vertelde Hielke. „Want wij hielpen hem een zware ton uit het meubelmagazijn naar de boerderij te brengen. U weet wel, het was de ton die in de botermakerij stond.”

„Zó? Dat was een zware vracht,” herinnerde Klinkhamer zich.

„En is het transport zonder ongelukken verlopen?”

„Jawel,” lachte Louw. „Maar meneer Sjollema zat later in de ton gevangen!”

„Meneer Sjollema in de ton?” riep Klinkhamer verbaasd.

„Hoe kwam die daarin?”

De jongens vertelden wat zij beleefd hadden en dat vond Klinkhamer maar een vreemd verhaal. „Maar, tja,” peinsde hij. „Sjollema is een raadselachtige man en dus kun je wonderlijke dingen van hem verwachten.”

Louw vond het tijd om naar huis te gaan en even later kwam moeder Klinkhamer in de smederij vragen of haar ‚mannen‘ al trek hadden in een boterham. Een overbodige vraag, want de ‚mannen‘ waren uitblinkers in het eten van stapels boterhammen.

Aan tafel vertelden de jongens, dat de dochter van Chantel en Gerben flink groeide, dat het paard Bles door de sloot liep om een suikerklontje bij Chantel te halen en dat Kara, de hond, de deftige meneer Sjollema wilde pakken.

„Het is wel grappig dat honden altijd die mensen willen grijpen, die een beetje anders zijn dan gewoon,“ merkte Klinkhamer op. „Ik herinner mij nog onze vorige dominee. De goede man kon geen fietstochtje door de polder maken of alle honden bij de boerderijen holden het erf af om hem te achtervolgen.“

„Deed die dominee dan ook vreemd?“ vroeg Hielke. „Wel nee, hij was een hele aardige, zachtmoedige man, maar hij droeg net als Sjollema, steeds een lange, zwarte jas en had daarbij een extra grote hoed op, waaronder zijn magere gezicht bijna geheel schuilging. Zo iemand valt dus op en dat deed de honden op hem afstormen!“

„Honden zijn dus modebewust?“ begreep Sietse. „Ze zien meteen wanneer iemand anders gekleed gaat dan gewoon!“

„Modebewuste honden?” merkte moeder lachend op. „Daar heb ik nog nooit van gehoord.”

„Sietse weet meer dan een ander!” grapte Hielke. „En hij leert er nog alle dagen bij van Gerben.”

Sietse zei niets, hij dacht aan de brief die hij in zijn zak had. Zou hij daarmee inderdaad meer te weten komen dan een ander?

Na het eten nam Sietse zijn broer mee naar het boothuis. „Ik moet je iets laten zien,” fluisterde hij en trok de brief te voorschijn.

„Wat is dat?” wilde Hielke weten. „Hoe kom je eraan?” Sietse keek op dat moment al even verwonderd als Hielke naar de brief.

„Hm,” bromde hij. „Het is een lege envelop. Ik dacht dat ik een brief gevonden had. Hij lag in de ton toen ik het trapje eruit haalde.”

„Dan is die van meneer Sjollema!” stelde Hielke vast. „Dat dacht ik ook,” knikte Sietse. „En dat zou dan kunnen verklaren waarom Sjollema in de ton klom. Maar dit adres klopt niet. Lees maar.”

Hielke kreeg de envelop, hij keek erin om zich te overtuigen dat hij inderdaad leeg was en las dan het adres. „Aan het Bureau ,Amicitia’, Postbus 12, Jonkersveen.”

„Amicitia?” herhaalde Hielke. „Waar heb ik die naam meer gehoord?”

„Ik geloof, dat het de naam van een hotel is,” dacht Sietse.

„Misschien levert Sjollema er drank?”

„Maar,” twijfelde Hielke. „Deze brief is gezonden naar een postbus in Jonkersveen. Daar is hij afgehaald, opengemaakt en daarna verloren in de ton bij de boerderij. Toen wij de ton vervoerden, lag deze brief er nog niet in. Dat weet ik zeker. Dus is hij afkomstig van Sjollema.”

„Of van Gerben,” bedacht Sietse. „Weet je wat we gaan doen? We laten de envelop aan Gerben zien.”

Hielke vond het best, hoewel het volgens hem niet zo belangrijk was. Wat voor waarde heeft per slot van rekening zo’n lege envelop? Toch zeker niets?

Maar Sietse dacht er anders over. Waarom deed Sjollema alle moeite om de brief terug te krijgen? Ergens klopte er iets niet. En met die gedachte liet Sietse de Kameleon snel over het meer varen. Bij de Woudaap zagen onze schippers Kees voor het raam zitten lezen.

„Hij ziet ons niet,” merkte Sietse op. „Dus laten we hem rustig thuis.”

Ze waren nu spoedig bij de boerderij van Jellema en legden aan. Op het erf liep Kara, verder was er niemand.

„Gerben zit zeker nog te eten,” dacht Hielke. Aarzelend keek het tweetal naar de bungalow.

„Wat doen we?” stelde Hielke voor.

„Bellen we aan?” Sietse wist een beter middel om de aandacht te trekken. Dreigend liep hij op Kara af, die meteen begon te blaffen. Verder deed de hond niets, want zij kende de Klinkhamertjes goed. Maar Chantel kwam voor het raam kijken en Sietse toonde haar de brief. Chantel wenkte de jongens om binnen te komen.

In de kamer zat Gerben in zijn ‚luie’ stoel de krant te lezen.

„Hier is bezoek, Gerben,” kondigde Chantel aan. „De heren Klinkhamer met een brief.”

„Als het maar geen rekening is,” bromde Gerben. „Want ik bezit geen cent. De vluchtigste stof is voor mij nog altijd de inhoud van mijn portemonnaie. Het geld vliegt weg. En de cake is ook al op, dus daarvoor hoeven jullie hier niet meer te komen.”

„Alstublieft, mopperaar!” zei Sietse en hij legde de envelop op de tafel.

„Wat heeft dat te betekenen?” vroeg Gerben, terwijl hij het adres las: „Bureau Amicitia, Postbus 12, Jonkersveen? Wat heb ik daarmee te maken?”

„Ik hoor het al,” zei Sietse. „De brief is niet van jou. Ik vond

hem in de ton, nadat meneer Sjollema eruit was geklommen.”

„Dat is gek,” vond Gerben. „Hoe komt Sjollema aan een brief uit een postbus in Jonkersveen? Wacht..!” Gerben begon in de krant te bladeren en zocht met zijn vinger langs de advertenties. „Ja! Daar hebben we het,” riep hij en las dan de volgende advertentie voor: „Bijverdienste van honderd gulden per week! Wij zoeken thuiswerkers voor het inpakken van textiel, o.a. overhemden! Stuur honderd gulden borgsom naar Bureau Amicitia, Postbus 12, Jonkersveen en u krijgt een pakket textiel thuis gestuurd met een handleiding hoe alles ingepakt moet worden. Dit werk is zeer geschikt voor gepensioneerden.”

„Heeft meneer Sjollema op die advertentie geschreven?” vroeg Chantel. „Verdient hij niet genoeg met de drankhandel?”

„Dat zou kunnen,” peinsde Gerben. „Sjollema zou een brief naar die postbus sturen met honderd gulden erin. Maar hij bedacht zich. Hij maakte de envelop open en haalde het geld eruit. Dat deed hij in de wagenloods, bij de ton. Het briefje van honderd gulden viel in de ton en daarom klom Sjollema er ook in. En zo zal het wel gegaan zijn.”

„Maar waarom moet die rijke Sjollema een bijverdienste

hebben?” twijfelde Hielke.

„De mensen denken dat hij rijk is,” zei Gerben. „Maar het is misschien vergulde armoede. Haagse bluf! Of liegen uit eigen portemonnaie. Want met een wandelstok zwaaien en deftig doen, betekent nog niet dat iemand rijk is. Misschien hangt die hele drankwinkel wel aan een verrot touw. Het zal de eerste keer niet zijn, dat een deftige familie over de muur gaat.”

„Jij weet het weer mooi te zeggen,” vond Chantel. „Overigens kan ik mij moeilijk voorstellen dat die meneer Sjollema overhemden gaat vouwen en inpakken. Of had zijn vrouw dat willen doen?”

„Juist! Dat zal het zijn,” stemde Gerben ermee in. „Mevrouw Sjollema heeft dit plannetje bedacht, maar meneer vond het niet aantrekkelijk en verscheurde de brief. Wel, vrienden, dat is dan de oplossing! Hebben jullie nog meer vragen? Mijn adviezen zijn gratis, maar wie ze opvolgt, doet het wel voor eigen rekening.”

„Wij hebben geen vragen meer,” mompelde Hielke. „Wij wilden alleen maar weten of die brief van jou was.”

„Breng hem maar terug naar Sjollema,” adviseerde Gerben.

„Dat kan niet!” gebaarde Sietse. „Er staat geen afzender op! En wat moet Sjollema met een lege envelop doen?” Sietse

stak de envelop in zijn zak.

„Het is toch wat?” vond Gerben. „Sjollema zoekt een bijverdienste. Iedereen wil veel geld hebben, want dat heb je overal voor nodig. Ik heb een man gekend die het geld voor zijn begrafenis in zijn oor droeg!”

„Doe niet zo mal, Gerben,” vermaande Chantel. „Dat is toch grote onzin? Je kunt niet zomaar een bedrag in je oor stoppen?”

„Toch is het waar,” hield Gerben vol. „Klaas Hendriks droeg een gouden oorring, want hij was zeeman. Wanneer zijn schip zou vergaan en zijn lichaam ergens zou aanspoelen, kon de bevolking de kosten van zijn begrafenis betalen met die gouden ring. Begrepen, Chantel?”

„Ik laat jou in het vervolg maar praten,” haalde Chantel haar schouders op. „Je weet bij jou toch nooit of een praatje serieus of juist het tegenovergestelde is.”

„Dat is waar!” hielp Sietse. „Je kunt nooit gewoon met hem praten.”

„Waarom kom jij dan hier?” vroeg Gerben.

„Zeg, Gerben?” ging Hielke verder. „Is de begrafenis van die zeeman betaald met de ring?”

„Wel nee,” bromde Gerben. „Niemand wilde hem begraven!”

„Was de waarde van de ring niet voldoende?“ verbaasde het Chantel.

„Ze hebben hem niet begraven, omdat hij nog steeds leeft!“ riep Gerben lachend. „Ha, ha, daar heb ik je weer te pakken, Chantel.”

„Vindt u dat grappig?“ vroeg Sietse aan Chantel. „Ik zou niet met hem getrouwd willen zijn.”

„Dat zou ook moeilijk kunnen,” lachte Chantel en toen kreeg Sietse plotseling haast om te vertrekken. De familie Zonderland werd nu toch wel al te grappig.

De jongens voeren terug en naderden de Woudaap. Maar wat gebeurde daar? Kees kwam uit het schuurtje hollen, achtervolgd door zijn vader. En zoals we al vele malen eerder hebben meegemaakt, rende het tweetal weer rond de molen. „Het is weer zover,” merkte Sietse op en hij legde de Kameleon aan. Het wachten was nu op Kees die zo dadelijk wel naar de boot zou vluchten. Maar in plaats van Kees kwam ditmaal Dijkstra naar de Kameleon.

„Waar is hij?“ gebaarde hij hijgend. „Waar is die klerenbederver?!”

„Hier niet,” antwoordde Sietse. „Wij hebben hem niet gezien!”

„Wat heeft Kees gedaan?“ wilde Hielke weten.

„Dat weet ik nog niet precies,” bekende Dijkstra. „Maar hij was weer best aan het donderjagen. Kom maar kijken.”

Hielke en Sietse volgden Dijkstra naar het schuurtje, waar een nieuw overhemd op de groezelige werkbank lag.

„Alstublieft!” klaagde Dijkstra. „Wat bezielt die jongen om een gloednieuw overhemd van mij uit de linnenkast te halen en het hier op de werkbank uit te leggen? Hij moet toch weten dat het hier geen plaats is voor schoon linnengoed? Een normaal mens doet zoiets niet. Of halen jullie thuis ook alles uit de kast om er vreemde dingen mee te doen?”

„Wel nee!” lachte Hielke. „Ik zou niet weten wat ik met een schoon overhemd moest doen!”

„Maar Kees wel,” riep Sietse. „Ik vermoed dat hij een bepaalde advertentie heeft gelezen. Daarin staat dat je honderd gulden per week kunt verdienen met het inpakken van overhemden. Dat werk kun je thuis doen en misschien ging Kees alvast oefenen.”

„Overhemden inpakken voor honderd gulden per week?” verbaasde het Dijkstra. „Dat is nep! Wat voor firma probeert de mensen zoiets wijs te maken?”

„Deze firma,” wees Sietse en hij liet Dijkstra het adres op de envelop lezen.

„Hm,” bromde Dijkstra. „Hoe kom je aan die envelop?”

„Die heeft meneer Sjollema verloren bij de boerderij,” vertelde Sietse. „Gerben denkt dat mevrouw Sjollema een brief naar die firma schreef en dat Sjollema de brief heeft achtergehouden en het geld eruit heeft genomen.”

„Geld?” vroeg Dijkstra. „Moet je nog geld geven ook?”

„Ja,” verklaarde Hielke. „Honderd gulden waarborgsom voor het textiel dat je dan ontvangt.”

„Honderd gulden?” peinsde Dijkstra. „Dat kan nooit zuivere koffie zijn. Dat geld ben je gegarandeerd kwijt. Maar sommige mensen hopen op die manier een mooi centje erbij te verdienen. Toch heeft die meneer Sjollema zoiets niet nodig. Of zou die drankverkoper aan de grond zitten?”

„Kees zit toch ook niet aan de grond?” merkte Sietse lachend op. „En toch wilde hij alvast gaan oefenen, hoe vlug hij een overhemd kon opvouwen.”

„Ja,” riep Kees, die nu op veilige afstand voor de deuropening stond. „Ik dacht dat het een mooie gelegenheid was om er een nieuwe televisie mee te verdienen.”

„Aha, was dat de bedoeling?” begreep Dijkstra. „Jij wilde iets ondernemen voor een nieuwe televisie? Dat vind ik geen kwaad idee van jou. Maar dat jij daarvoor ging oefenen met een nieuw overhemd, vind ik meer dan stom.”

„Maar dit was het enige overhemd waarvan ik kon zien hoe

het opgevouwen moest worden,” verdedigde Kees zich.

„En hoe dacht jij aan honderd gulden te komen voor de waarborgsom?” wilde Dijkstra graag weten.

„Als u die gegeven had, had ik ze weer voor u terugverdiend,” beweerde Kees. „Jij pakt de zaken altijd achterstevoren aan,” mopperde Dijkstra. „In plaats van het eerst met mij te overleggen, ga jij alvast oefenen met mijn nieuwe overhemd. En pak het nu maar weer netjes in.”

Terwijl Hielke, Sietse en Dijkstra toekeken, probeerde Kees het overhemd weer op te vouwen, hetgeen hem na veel moeite gelukte.

„Zo,” zei Dijkstra, „of het helemaal volgens de regels is gedaan, weet ik niet, maar jij had met dat gepruts nog geen kwartje per week verdiend.”

„Nou ja,” bromde Kees. „Dan kijken wij maar niet meer naar de televisie.”

„Juist!” bevestigde Dijkstra. „Je kunt je ogen wel voor iets beters gebruiken. En breng het overhemd maar gauw terug naar moeder. Er zitten nu wel genoeg kreukels in!” Kees verdween in de molen en Sietse stak de envelop weer in zijn zak.

„Tja,” zuchtte Dijkstra, „Kees bedoelde het goed, maar hij zat...”

„In de verkeerde trein,” hielp Sietse.

„Zeg, roethaan!” riep Dijkstra verontwaardigd. „Jij wilt mij toch niet in de maling nemen, hè? Hoepel maar gauw op! Waar bemoeien jullie je toch altijd mee?” Hielke en Sietse gingen maar vlug aan boord.

„Dijkstra is gek,” vond Sietse. „Eerst vraagt hij ons om in het schuurtje te komen kijken naar het werk van Kees en dan roept hij: Hoepel maar gauw op. Waar bemoeien jullie je mee?”

„Kees wil altijd geld verdienen,” zei Hielke. „Maar voor een televisie heb je een groot bedrag nodig.”

„Juist,” stemde Sietse ermee in. „Daar had Kees minstens een halfjaar lang overhemden voor moeten vouwen.”

„Toch is dat nog niet zo gek, als je het thuis bij de tafel kunt doen,” peinsde Hielke.

„En ik geloof dat het allemaal nep is, zoals Dijkstra zegt,” riep Sietse.

Ze voeren het boothuis binnen en sloten de deuren. In de smederij was veldwachter Zwart op bezoek.

Sietse reikte hem de envelop over en vroeg: „Kent u deze firma?”

Zwart las: Bureau Amicitia, Postbus 12, Jonkersveen. „Dit adres is mij niet bekend, Sietse. Maar waarom wilde jij dat

weten?”

„Meneer Sjollema heeft deze envelop verloren,” vertelde Sietse. „Hij was in een diepe ton gevallen bij de boerderij van Jellema en Sjollema klom zelfs in de ton om zijn bezit terug te krijgen. In een advertentie van dat bureau staat dat je honderd gulden naar postbus 12 moet sturen. Gerben denkt, dat er een briefje van honderd in de envelop zat en dat Sjollema daarom in de ton klom.”

„Juist,” zei Zwart. „Dat kan kloppen.”

Hielke vertelde: „Volgens Gerben, had mevrouw Sjollema de brief willen versturen, maar meneer Sjollema vond het niet goed en haalde het geld eruit.”

Zwart bekeek de envelop nogmaals, schudde zijn hoofd en zei: „Jij vindt het zeker wel goed, Sietse, dat ik de envelop houd?”

„Maar natuurlijk, meneer Zwart. Ik heb hem speciaal voor u bewaard!”

„Heel goed, wel bedankt. Goedenavond, Klinkhamer. Dag, jongens.” Zwart vertrok en Klinkhamer sloot de deuren.

Hielke vroeg aan Sietse: „Hoe kwam jij erbij om tegen Zwart te zeggen dat jij de envelop speciaal voor hem had bewaard?”

„Omdat mij iets opviel dat door geen van jullie is gezien,” zei Sietse en hij lachte vrolijk om het verbaasde gezicht dat zijn

broer trok.

„Nu sta je zeker grandioos op te scheppen?” riep Hielke.

„Wat was er dan voor bijzonders aan die envelop?”

„Hij droeg een poststempel,” verklapte Sietse. „Denk daar maar eens over na.”

Hielke zat te denken over de betekenis die dat poststempel voor de envelop had. „Tja,” zei hij ten slotte. „De brief was dus al bij de post geweest. Meneer Sjollema heeft de verzending niet kunnen verhinderen. Of heeft hij nog net op tijd de brief op het postkantoor teruggehaald?”

„Dat kan niet,” stelde Sietse vast. „Want er stond geen afzender op en dus kon Sjollema niet bewijzen welke brief van hem was.”

„Het is wel vreemd,” begreep Hielke. „Het verhaal dat Gerben eraan vastknoopte, klopt nu helemaal niet meer. Toch klom meneer Sjollema in de ton om er iets belangrijks uit te halen. Maar was die envelop wel van hem? Hij kan er wel toevallig ingewaaid zijn!”

„Alles kan,” stemde Sietse toe. „Het kan zelfs nog weleens een grote verrassing worden. Wie weet wat zo’n onnozele envelop nog aan het licht brengt? Zwart zoekt het vast tot op de laatste letter uit. En wat dat gaat opleveren, zien we dan wel weer.”

HOOFDSTUK VI

Elektrisch water

De volgende morgen voeren Hielke, Sietse en Louw naar de Woudaap. Kees stond reeds op hen te wachten. Hij had een brief bij zich, die hij in de polder moest bezorgen.

„Wat is dat?” vroeg Sietse. „Stuur jij toch honderd gulden naar de postbus in Jonkersveen?”

„Was het maar waar,” antwoordde Kees. „Ik had graag wat geld willen verdienen voor een nieuwe televisie maar mijn vader weet het weer beter. Het is bedrog, zegt hij en dus mag ik er niet aan meedoen. Maar ik ga in het vervolg de krant goed lezen, want er staat wel vaker een bijverdienste in de advertenties.”

„Ja,” lachte Louw. „Ik las er gisteren nog een. Een handige jongen gevraagd als hulp bij de stratemakers. Het is heel eenvoudig werk. Je hoeft alleen maar stenen bij de stratemakers neer te zetten.”

„Dat is niet gek,” vond Hielke. „Als er dan een stuk straat van een kilometer lengte is gelegd, kun je zeggen: al die stenen heb ik aangedragen.”

„Jullie denken toch zeker niet dat ik me lam sjouw aan die zware bakstenen?” vroeg Kees.

„Maar het wordt goed betaald,” wist Sietse. „Je krijgt een hoog loon en voor iedere meter straat ontvang je bovendien een dikke premie extra. Op die manier heb je veel vlugger geld verdiend dan met het vouwen van overhemden.”

„Ga zelf maar stenen sjouwen,” riep Kees.

„Waarom?” vroeg Sietse. „Onze televisie is nog prima. En waar moet je heen met die brief?”

„Naar boer Hornstra.”

„Dat is achter in de polder,” wist Hielke en Sietse liet de Kameleon snel naar de stenen brug varen en dan de poldervaart in.

„Wij moeten hier gaan vissen,” stelde Kees voor. „Ik geloof dat er veel te vangen is. Zag je dat draaikolkje, Louw? Dat was vast een dikke snoek.”

„En zie jij dat bordje daar?” wees Louw. „Verpacht viswater. Dus mag je hier niet vissen. Maar wie vist hier dan wel?”

„Ouwe Meina heeft het gepacht,” wist Kees te vertellen.

„Maar je ziet hem bijna nooit. Hij is, geloof ik, vaak ziek.”

„En wil jij een zieke man van zijn vis beroven?” vroeg Hielke.

„Dat doe je toch niet, Kees?”

„Nou ja, ik zou hem om toestemming kunnen vragen?”

opperde Kees.

„Als hij toestemming geeft, zul je ervoor moeten betalen,” dacht Sietse. „En die centjes zul je eerst moeten verdienen.

Jammer, dat jij geen overhemden mag vouwen, Kees.”

„Vouw dubbel,” riep Kees en dat vond hij zelf zo grappig, dat hij luid begon te lachen. Zijn vrienden lachten toen ook.

Ze voeren langs boerderijen, waar de waakhonden luid tegen hen blaften. Ook kwamen ze voorbij een oud huisje met een schuur erachter. Daar woonde de visser Meina.

„Op de terugweg ga ik hem vragen of wij in de polder mogen vissen,” zei Kees. „Misschien mag het wel òf het mag niet.

Wie niets vraagt, krijgt nooit antwoord.”

„Tjonge, Kees,” riep Hielke. „Wat heb jij dat goed gezegd.

Wie niets vraagt, krijgt nooit antwoord. Stond die spreuk op de scheurkalender?”

„Wel nee, die bedacht ik zelf,” pochte Kees. „Ik ken er nog wel één: Wie te veel vraagt, verkoopt niets!”

„En wie hard loopt, hoeft geen fiets,” rijmde Sietse en dan riep hij: „Wel verdraaid. We varen Hornstra voorbij! Die Kees ook met zijn spreuken!”

Ze voeren terug en legden aan bij een boerderij waar een hond dreigend op de wal stond te blaffen.

„Wil jij wegwezen,” dreigde Kees en hij liep kordaat het erf

op.

„Hij is niet bang,” vond Louw.

„Kees komt hier vandaag niet voor het eerst,” merkte Hielke op. „Hij kent die hond en de hond kent hem.”

Begeleid door de blaffende viervoeter liep Kees naar de deur van het woonhuis en liet de brief in de bus glijden. De hond liep met Kees terug naar de boot en keek toe toen de Kameleon weer vertrok.

„Waarom blaft de hond nu niet meer?” vroeg Louw.

„Hij blaft alleen wanneer er iemand op het erf komt, maar als de bezoeker weggaat, hoeft de hond zijn baas niet meer te waarschuwen en dus blaft hij dan niet,” verklaarde Hielke.

„Juist!” vond Sietse. „En blaffen kost energie en daar moeten we allemaal zuinig mee zijn. Dat weet zelfs een hond.”

„Leest de hond dan de krant?” vroeg Kees.

„Wel nee, hij heeft het op de radio gehoord,” antwoordde Sietse.

„Zo kun je wel een week lang doorkletsen,” vond Kees.

„Maar let wel even op, want we zijn al bij Meina.”

Sietse stuurde bij het huis van Meina naar de wal. Er was geen waakhond en dat was volgens Sietse een bewijs dat er bij Meina toch niets te halen viel. Maar voor Kees was het geen beletsel om er een visvergunning te gaan vragen. Hij liep het

erf op, maar halverwege het huis bleef hij staan en wenkte zijn vrienden om bij hem te komen. Nieuwsgierig holden Hielke, Sietse en Louw naar hem toe en hoorden, evenals Kees, een luid geschreeuw uit de woning komen.

„Dat is ruzie,” constateerde Sietse geheel overbodig, want de scheldwoorden klonken de jongens duidelijk in de oren.

„Wees niet zo dom, man,” riep een vrouwenstem. „Het is afzetterij. Je bent stom om je zo te laten beetnemen. Maar van mijn geld blijf je af. Ga weg.”

De deur van de woning werd opengerukt en een vrouw rende naar buiten, achtervolgd door een man. Maar de ruziemakers bleven meteen staan, toen zij de jongens op het erf zagen. De vrouw die de dochter van Meina was, keek verschrikt naar de jongens.

Dan herstelde ze zich en vroeg: „Mag ik even met jullie meevaren?”

„Wel ja!” bood Hielke aan. „Kom maar mee. Er is plaats genoeg.”

Kees vroeg aan Meina of hij in de polder mocht vissen.

„Nee,” bromde Meina bruusk en verdween in huis. Juffrouw Meina voer met de jongens mee. Zij had een tasje dat ze stevig vasthield.

„Hadden jullie ruzie?” vroeg Kees, die altijd graag alles wilde weten.

„Tja,” zuchtte de juffrouw. „Mijn vader wordt oud. En ouderdom komt met gebreken, zegt het spreekwoord. Vader heeft last van zijn ene knie, maar hij vertikt het om ermee naar de dokter te gaan. Hij vertrouwt meer op een wonderdokter, maar dat helpt niets. Die man weet net zoveel van ziektes als een koe van muziek. Maar hij laat zich wel dik betalen. En daarvoor wilde vader mijn spaarcentjes opofferen, maar ik ben niet gek. Voor een echte dokter zou

ik de rekening wel willen betalen, maar aan een kwakzalver geld geven? Nooit van mijn leven! Dan kan ik het net zo goed hier in de vaart gooien.”

„Toch heb ik weleens gehoord,” vertelde Kees, „dat een wonderdokter iemand in een week tijd genas, terwijl een dokter het al enige jaren tevergeefs had geprobeerd.”

„Daar zeg je me wat,” riep juffrouw Meina. „In een week tijds? Die wonderdokter is al meer dan een jaar met mijn vader bezig, maar de knie wordt slechter in plaats van beter. Daarom heb ik geen vertrouwen in die kwakzalver. En daarom krijgt hij geen cent van mij.”

„U heeft gelijk,” zei Sietse. „U kunt het geld beter op de spaarbank zetten.”

„Nou ja, zoveel bezit ik nu ook weer niet,” twijfelde de juffrouw.

„De bank neemt zelfs de kleinste bedragen in bewaring,” wist Hielke. „Een veiliger plaats is er niet.”

„Maar, jongens, dan moet ik helemaal naar het dorp. Daarvoor had ik beter mijn fiets kunnen nemen.”

„Wij brengen u wel even heen en weer,” bood Sietse aan en toen ontdekte juffrouw Meina pas, dat ze reeds de stenen brug hadden bereikt.

„Als het zó vlug gaat, vind ik het best dat jullie mij naar het

dorp brengen,” stemde zij toe en dus gaf Sietse vol gas en voer de Kameleon met de grootste snelheid het meer over. De dorpsvaart werd spoedig bereikt en dan voeren ze naar het Raadhuisplein.

Hier ging juffrouw Meina aan wal en de jongens beloofden op haar te zullen blijven wachten. De juffrouw liep het plein over en verdween in de straat, waarin de bank stond.

Veldwachter Zwart kwam uit het gemeentehuis en ging aan de jongens vragen: „Wat komt de dochter van Meina hier doen? Is er iets met haar vader gebeurd?”

„Haar vader wilde haar geld hebben,” vertelde Kees. „En nu brengt zij het naar de bank.”

„Dat is heel verstandig van haar,” vond Zwart. „En waarom wilde haar vader het geld hebben?”

„Om er een kwakzalver mee te betalen,” antwoordde Sietse. „Meina heeft last van zijn ene knie.”

„Een kwakzalver? Zó? Daar zullen we eens op letten,” bromde Zwart. Hij kon mensen die hulpbehoevende patiënten probeerden op te lichten, niet uitstaan. En dus zou hij van nu af aan de woning van Meina goed in het oog houden.

Zwart ging terug naar het gemeentehuis.

„Die kwakzalver is nog niet jarig als Zwart hem te pakken

krijgt,” merkte Louw op. „Zwart keek erg zwart.” En hij lachte om zijn eigen grapje, waarop Sietse zei: „En Louw Vrolijk keek erg vrolijk.”

Het duurde even en dan kwam juffrouw Meina terug. „Zo, jongens!” begroette ze opgewekt. „Het geld is veilig! Brengen jullie mij nu weer naar huis?”

„Tot uw dienst, dame!” gebaarde Sietse licht buigend en hij liet de Kameleon naar het meer varen om dan koers te zetten naar de stenen brug. Weldra voeren ze in de poldervaart. Nadat enige boerderijen waren gepasseerd lag er, voorbij een bocht, een bootje dwars in de vaart met een man erin die een visnet ophaalde. Het was Meina.

„Vader, wat doet u?” riep zijn dochter verbaasd. „Ik dacht dat u niet kon werken vanwege uw zere knie?”

„Ik zal wel moeten,” bromde Meina. „Er moet toch brood op de plank komen?”

„Mijn spaargeld staat nu op de bank,” deelde zijn dochter aan hem mee.

Meina had plotseling moeite met het bewaren van zijn evenwicht en ging zitten. Of dat kwam door zijn zere knie of door de mededeling van zijn dochter, was niet duidelijk, maar hij bleef op het bankje zitten en schudde zijn hoofd. Kees stapte gauw bij hem aan boord en trok het net verder uit het

water. Twee dikke baarzen kwamen mee naar boven. Hielke en Louw kwamen ook helpen en zo trokken zij het hele net binnenboord. Meina kon er vier baarzen uit plukken.

„Dat is mooi werk,” beweerde Kees. „Wij willen u wel helpen, Meina!” Meina bromde iets onverstaanbaars dat zowel instemming of een afwijzing kon betekenen.

„Bringen jullie mij eerst naar huis?” vroeg de dochter.

„Dat doe ik,” bood Sietse aan. „Gaan jullie maar vissen, ik kom zo terug.” De Kameleon voer verder.

Meina wees de jongens waar het net weer te water moest.

Kees, Louw en Hielke deden het met plezier, het was weer eens wat anders dan met een hengel vissen. Het net werd van oever tot oever gespannen en daarna werd het bootje ongeveer veertig meter terug gevaren. Hielke en Kees moesten nu ieder met een vaarboom in het water plonzen. Daardoor werd de vis naar het net gedreven. Op aanwijzing van Meina moesten de jongens vooral tussen het riet porren, want daar verschool zich de vis gewoonlijk. De kurken die de bovenste rand van het net drijvende hielden, begonnen op en neer te dansen. Dat was een teken dat er vissen in het net verward raakten.

Kees glunderde. „Het gaat goed,” juichte hij enthousiast.

Meina knikte. En dan moest het net weer binnen worden

gehaald. Weer kwamen er flinke baarzen en ook een snoekje naar boven. Het snoekje werd door Meina in het water teruggezet. Het had geen waarde, zei hij, snoek smaakt niet lekker.

„Maar,” riep Kees. „Snoeken eten andere vissen op en dat is toch schadelijk voor u?”

„Wel nee,” bromde Meina. „Snoeken eten heel weinig en ruimen zieke vis op.”

„Weer wat geleerd, Kees,” zei Louw.

Het net werd weer verder geplaatst, en het vissen begon opnieuw. De jongens vonden het prachtig werk en Meina was best tevreden met hun hulp.

Sietse kwam terug met de Kameleon en ging ook helpen. En dan werd het tijd om naar huis te gaan. Meina had een goede vangst. De Kameleon bracht zijn bootje naar huis, waar de dochter verrast keek naar de volle mand met vis, die de jongens op de wal droegen. De vrienden werden hartelijk bedankt voor de hulp, waarna de Kameleon snel terugvoer naar het meer.

„Zo, jongens,” pochte Sietse. „Ik weet wie de wonderdokter is!”

„Is het waar? Wie is het? Kennen wij hem?” vroegen de vrienden heel nieuwsgierig.

„Het is Driehuis,” verklapte Sietse.

„Driehuis? Die naam komt mij bekend voor,” peinsde Kees.

„Het is een vertegenwoordiger van een meubelfabriek!”

vertelde Sietse. „Hij bood Chantel een gratis kinderwagen aan, maar dan moest zij meubels bij hem bestellen voor de zaak van haar vader. Gerben stuurde hem toen meteen weg.”

„O ja,” herinnerde Louw zich. „Die man kreeg tweehonderd gulden van boer Brandsma voor een deukje in zijn auto!”

„Juist,” viel Sietse hem bij. „En die oplichter geeft zich ook uit voor wonderdokter. Meina moet hem honderd gulden betalen voor een doos met tien flessen erin. Ze zijn gevuld met ,elektrisch’ water en daarmee kan de knie van Meina genezen worden!”

„Wat een onzin!” vond Hielke. „En het is nog duur ook!”

„Maar?” twijfelde Kees. „Als Meina zijn knie wast met dat elektrisch water, kan het toch wel een goede uitwerking hebben?”

„Wel nee,” riep Sietse. „Meina moet zich er niet mee wassen. Hij moet het water drinken. Kijk, ik heb een fles vol bij me.” Sietse nam van onder de achterbank een doorschijnende fles met helder water. Hij schudde haar, waarop er vele luchtbelletjes omhoog borrelden.

„Het lijkt wel gewoon spuitwater,” vond Louw.

„Dat zal het ook wel zijn,” dacht Sietse. „Maar dat kan Zwart wel uitzoeken, want ik geef de fles aan hem!”

Hielke bekeek de inhoud en zei: „Er staat helemaal geen etiket op.”

„Daar moet een rode bliksemstraal op staan,” fantaseerde Kees. „En een waarschuwing van hoogspanning.”

„Toch is het droevig,” vond Sietse. „Die Driehuis probeert een fles bronwater te verkopen voor tienmaal de normale prijs. Dat is gemene oplichterij.”

„Heb jij deze fles gekregen?” vroeg Hielke.

„Die heb ik stiekem uit de doos gepakt,” vertelde Sietse.

„Driehuis kreeg ruzie met de dochter, want zij wilde de doos niet ontvangen, maar hij beweerde dat haar vader erom gevraagd had. ‚U moet zich er niet mee bemoeien,’ riep Driehuis. ‚U staat de genezing van uw vader in de weg. Dit is elektrisch water en dat zal zijn uitwerking niet missen. Over een paar dagen kom ik terug en bespreek het dan wel verder met uw vader. Hij moet zoveel drinken als hij maar kan.’

„Maar ik betaal geen cent,” riep de dochter luid.

„Dat regel ik wel met uw vader,” riep Driehuis nog luider.

Terwijl die twee ruzie stonden te maken, nam ik een fles uit de doos en ben vlug weggevaren. Als Zwart nu kan bewijzen dat deze fles niets bijzonders bevat, kan Driehuis worden

ontmaskerd als een bedrieger.”

De Kameleon voer nu over het meer naar de Woudaap.

„Ik zal thuis maar niets vertellen,” kondigde Kees aan.

„Juist, Kees. We moeten het geheimhouden,” stemde Hielke ermee in. „Driehuis mag niet merken dat er op hem gelet wordt.” Zij legden bij de Woudaap aan en terwijl Kees aan wal ging, kwam zijn vader vragen waarom de jongens met de dochter van Meina heen en weer voeren.

„Is er iets met haar vader? Die oude sukkelaar?”

„De dochter ging naar de bank,” vertelde Kees. „Zij moest er geld heenbrengen.”

„Tjonge, verdient Meina dan zoveel met het vissen?” verbaasde Dijkstra zich. „Dan vangt hij meer dan ik dacht, want hij vist maar met één net. Of zou hij een bijzondere methode hebben?”

„Ja,” knikte Sietse, „hij heeft een fluitje. Als hij daar op blaast, springen de vissen pardoes bij hem aan boord.”

„Wil jij wegwezen?” riep Dijkstra kwaad. „Hou jij je eigen vader maar voor de mal! Roetfluitist.”

Wat een roetfluitist is, kan ik niet verklaren, maar dat vreemde woord miste zijn uitwerking niet, want onze vrienden voeren luid lachend verder.

Dijkstra kon van die gekke dingen zeggen.

De torenklok sloeg twaalf uur, toen de Kameleon het boothuis binnenvoer. Louw sprong aan wal en holde meteen langs de smederij naar het dorp. Hielke en Sietse gingen in huis waar de tafel reeds gedekt stond. Klinkhamer kwam ook binnen en dan werd het eten, dat moeder opdiende, weer alle eer aangedaan.

„Waarom liep Louw zo hard?” vroeg Klinkhamer.

„Hij had trek in eten,” antwoordde Sietse.

„Aha, was het dat? Ik vreesde al dat jullie weer iets hadden uitgehaald. Wat deden jullie vanmorgen?”

„We zijn de polder ingevaren,” vertelde Hielke. „Kees moest een brief naar boer Hornstra brengen. En wij hebben met z’n drieën Meina geholpen bij het vissen.”

„Meina heeft een zere knie,” zei Sietse. „Daardoor kan hij niet goed werken.”

„Dan moet de dokter hem een injectie geven,” dacht Klinkhamer. „Dat doen ze bij voetballers ook.”

„Maar Meina voetbalt niet,” riep Sietse. „En naar onze dokter gaat hij ook niet.”

„Dat vind ik dom,” vond moeder. „De dokter kan een heleboel dingen proberen om de pijn te verlichten.”

„En massage kan ook helpen,” vulde Klinkhamer aan.

„Ja, met een bos brandnetels,” grinnikte Sietse.

„Weet je nog meer van die grappen?“ vroeg Klinkhamer verontwaardigd.

„Jawel! Elektrisch water!“ ging Sietse verder.

„Jongetje,” vermaande Klinkhamer. „Jij mag met zulke dingen niet de spot drijven. Als je steeds pijn hebt, verlamt dat je lust tot werken! Maar Meina is dom als hij niet naar de dokter gaat. Hoe kom jij aan die onzin van elektrisch water?“ Dat ging Sietse maar niet uitleggen. Hij kon het beter aan Zwart vertellen en die gelegenheid deed zich na het eten voor, toen Klinkhamer en zijn zoons in de smederij waren en Zwart daar ook binnenkwam.

„Meneer Zwart,” begon Sietse. „Ik heb iets voor u! Ik ga het even halen!” Sietse holde naar het boothuis en kwam terug met de fles die hij uit de doos van Driehuis had weggenomen.

„Alstublieft, meneer Zwart! Een fles elektrisch water!” riep Sietse, terwijl hij de fles op de werkbank zette.

„Wat?” brulde Klinkhamer kwaad. „Elektrisch water? Begin je weer met onzinnige grappen?”

„Hoe kom je hieraan, Sietse?” vroeg Zwart.

Sietse vertelde wat hij allemaal beleefd had met de heer Driehuis, die op bezoek was bij het huis van Meina.

Bij het aanhoren van dit verhaal schudde Zwart zijn hoofd.

„Zo, zo,” bromde hij. „Dus dit is elektrisch water?”

„Het lijkt precies doodgewoon bronwater,” vond Klinkhamer. „Eén fles kost wel tienmaal zoveel als normaal,” vertelde Sietse. „Dus moet het wel iets bijzonders zijn.” „Ik laat het onderzoeken,” besliste Zwart. „Dus, Sietse, jij weet zeker dat de vertegenwoordiger van een meubelfabriek de heer Driehuis, zich uitgeeft voor dokter en deze flessen levert?”

Sietse bevestigde dat hij het zeker wist, waarop Zwart aan allen verzocht om er met niemand over te praten. Het zou het onderzoek kunnen belemmeren. Zwart deed de fles in zijn fietstas en vertrok.

En dan kwam Louw. „Hé, gaan we weer varen?” vroeg hij. „Natuurlijk,” zei Sietse. „Wat moeten we anders? Of weet jij iets beters?”

„Iets beters? Dat bestaat er niet,” riep Louw. „Laat ons maar varen, dat verveelt nooit!” Zo ging de Kameleon weer op zoek naar nieuwe avonturen.

HOOFDSTUK VII

Sjollema's vertrek

De jongens gingen zwemmen. Dat is reuze gezond, maar je wordt er wel moe van. Na een uurtje stoeien en ravotten, gingen ze in de berm van de dijk midden in het gras liggen uitrusten. De zon scheen fel en het werd de jongens spoedig te warm, waarop ze besloten om weer te gaan varen.

Toen ze aan boord gingen, zagen zij de deftige meneer Sjollema naderen in zijn lange, zwarte jas. Hij liep, zoals gewoonlijk, met zijn wandelstok te zwaaien en scheen ondanks de felle zon geen last van de warmte te hebben. „Als ik zo'n grote jas moest dragen,” pufte Kees, „zou ik zeker ontploffen van de hitte.”

„Vroeger droegen de mensen veel meer kleren dan tegenwoordig,” wist Hielke. „De boeren trokken in het warme hooiland wel wat kleren uit, maar dan droegen zij nog lange onderbroeken en dikke baaien hemden. Ze meenden, dat wanneer je bezweet raakte, de wind niet op je huid mocht blazen, want dan kreeg je reumatiek.”

„Ik heb weleens gehoord dat de kleren de warmte van de zon

keren,” zei Louw.

„Juist!” viel Sietse hem bij. „Hoe meer kleren je draagt, hoe kouder je wordt! Kijk meneer Sjollema gaat even rusten. De jas is zeker niet dik genoeg om de zonnestralen te keren!”

De Kameleon dreef langzaam langs de rietkraag waar nog een beetje schaduw was. Meneer Sjollema ging aan de achterkant van de dijk zitten. Zijn hoed stak nog juist boven de dijk uit, zodat de jongens duidelijk konden zien waar Sjollema gebleven was.

„Kunnen we geen grap met hem uithalen?” vroeg Kees en hij keek om zich heen, op zoek naar mogelijkheden waarmee een grap kon worden uitgevoerd.

„We kunnen een lasso maken en die om zijn hoed gooien,” stelde hij voor. „Of met een lange stok de hoed van zijn hoofd wippen.”

„Er is alleen maar een korte vaarboom met een ijzeren punt aan boord,” merkte Louw op. „Stel je voor, dat je die punt door de hoed steekt, dan raakt meneer Sjollema gewond.” Vanaf het Paviljoen naderde een auto.

„Daar komt de wonderdokter in zijn groene auto,” ontdekte Sietse. „Hij mag ons niet zien, dan kunnen wij ongemerkt controleren waar hij heen gaat.”

De Kameleon werd tussen het riet getrokken en de jongens

bleven wachten op de auto. Maar toen de heer Driehuis de Kameleon naderde, begon hij langzamer te rijden.

„Hij heeft ons ontdekt,” fluisterde Kees onrustig. „Ga ervandoor, Sietse!”

„Waarom?” vroeg Sietse. „Hij kan ons toch niet pakken!”

„Maar jij hebt het elektrische water van hem gestolen,” hijgde Kees. „En daarvoor wil ik niet de klappen krijgen.”

„Zeur niet,” bromde Sietse. „Driehuis weet er niets van! Maar wat krijgen we nu?”

De auto stopte bij Sjollema. Driehuis verliet de wagen, hij had een tas bij zich en ging naast Sjollema zitten.

„Daar moet ik meer van weten,” fluisterde Sietse en vlug ging hij aan wal en kroop tegen de dijk omhoog, tot vlak bij de auto. Hij keek onder de wagen door naar de twee heren die elkaar schijnbaar goed kenden. Zou meneer Sjollema misschien de leverancier van het zogenaamde elektrische water zijn, vroeg Sietse zich af. Maar nee, de heren hadden andere zaken met elkaar te bespreken.

Sietse hoorde Driehuis zeggen: „Ik heb ze nog niet geteld, maar het waren er deze keer meer dan anders.”

„Mooi,” antwoordde Sjollema. „Dan kan de zaak dus wel doordraaien. Laat maar eens kijken wat je hebt.”

Sietse zag de wonderdokter Driehuis een bundel brieven uit zijn tas nemen. Sjollema knikte goedkeurend en ging de brieven tellen.

Sietse telde mee, het waren er achtentwintig.

„Dat is voor ieder veertien stuks,” berekende Driehuis.

„Nee, nee,” protesteerde Sjollema. „Hier, dertien voor jou en vijftien voor mij. Want jij hebt honderd gulden voor de flessen ontvangen.”

„Maar ik heb nog geen cent gekregen,” riep Driehuis. „Die domme visser moet mij nog betalen.”

„Dat zit wel goed,” beweerde Sjollema. „En verder geen gezeur, want dan neem ik een andere compagnon.”

Driehuis lachte schamper. „Dat liedje heb ik al meer gehoord, maar u zult u wel even bedenken voordat u mij laat vallen. Wij zitten samen in dit schuitje en zullen samen verder moeten varen, anders loopt de zaak op de klippen. Enfin, ik zal die visser morgen weer even bezoeken. Mocht ik evenwel niets ontvangen, dan neem ik de volgende keer een brief extra.”

„Hm,” bromde Sjollema. „Dat zien we nog wel.” Hij begon de brieven in de binnenzakken van zijn jas te stoppen. Sietse begreep dat de ontmoeting ten einde liep en vlug kroop hij terug naar de Kameleon.

„Weet je iets?” vroeg Hielke.

„Meer dan genoeg,” fluisterde Sietse. „We wachten even tot de auto weg is, daarna gaan wij meteen naar Zwart. Ik kan hem heel wat vertellen.”

„Wat dan?” vroeg Kees hoogst nieuwsgierig.

„Stil,” waarschuwde Louw.

Driehuis stapte weer in zijn auto en reed achteruit, tot voor het hek van een weiland. Hij had dat zeker vaker gedaan, want de auto werd heel vlot gekeerd en vertrok in de richting van het Paviljoen. Sjollema had nog geen zin om terug te wandelen, hij bleef voorlopig nog zitten. De jongens trokken de boot langs het riet en nadat zij een flink stuk van Sjollema verwijderd waren, startte Sietse de motor en voer in de richting van het dorp.

„Wat heb jij ontdekt, Sietse?” vroeg Hielke.

„Sjollema en Driehuis verdeelden samen achtentwintig brieven,” vertelde Sietse.

„Wat voor brieven?” wilde Kees weten.

„Dat is nu juist de vraag,” zei Sietse. „Maar als het brieven uit

postbus 12 in Jonkersveen zijn, zit Sjollema goed fout.”

„Denk jij dat Sjollema een bureau heeft dat thuiswerkers vraagt?” vroeg Kees. „Dan ga ik hem vragen of ik ook werk kan krijgen.”

„Praat niet zo stom!” onderbrak Sietse hem. „Natuurlijk heeft Sjollema geen thuiswerkers nodig. Het is een fantasie-bureau waar goedgevolgde mensen brieven naar toesturen met honderd gulden erin. Begrijp je het nu?”

„Dus als Zwart straks Sjollema aanhoudt en die brieven bij hem vindt, komt alles aan het licht?” begreep Louw.

„Natuurlijk,” knikte Sietse. „Zwart moet een onderzoek doen naar de brieven. En als ik me niet vergis, staat Zwart bij de Woudaap.” Dat zagen de anderen nu ook en dus veranderde Sietse de Kameleon van koers en voer naar de molen.

Bij de plaats waar Zwart stond, werd aangelegd. Voordat een van de vrienden iets kon vertellen, vroeg Zwart: „En, Sietse, wat heb jij ontdekt?”

„Hoe weet u dat nu al?” vroeg Sietse verwonderd.

„Ja, jongetje, ik ben gedachtenlezer,” verklaarde Zwart lachend. „Maar zonder gekheid, ik heb alles gezien door mijn kijker. Vanaf de omloop hield ik de heer Sjollema in het vizier en zag de ontmoeting met de heer Driehuis. Maar wat de heren verder deden, kon ik niet zien, want de auto stond

ervoor. Maar ik zag wel wat jij deed, Sietse, dus hoop ik dat jij meer weet.”

„U heeft wel een beste kijker,” antwoordde Sietse vol bewondering. „Ik zag dat de heren achtentwintig brieven verdeelden. Driehuis had ze bij zich in een tas. Sjollema nam vijftien brieven en Driehuis kreeg er dertien, want, zei Sjollema, voor het elektrische water kon Driehuis nog honderd gulden ontvangen.”

„Aha, zit dat zo?” peinsde Zwart en hij knikte goedkeurend.

„Welbedankt, Sietse, en nu mogen jullie verder geen belangstelling meer tonen voor Sjollema. Hij mocht eens argwaan krijgen en de brieven verdonkeremanen. Ik vang hem straks wel op.” Zwart stapte op zijn fiets en reed naar het dorp. Aan het einde van de polderdijk stopte hij even en keek door zijn kijker. Hij kon tevreden zijn, Sjollema wandelde terug naar huis. Zwart fietste ook naar zijn eigen huis en ging op het bankje in de tuin een krant zitten lezen, maar hij keek er meer overheen dan dat hij las. Zo bleef hij wachten op de komst van Sjollema.

De jongens zagen Sjollema ook naderen en Sietse liet de Kameleon naar de boerderij van Jellema varen. „Hier blijven we wachten tot Sjollema voorbijkomt,” zei Sietse. „Daarna varen we naar het dorp om te kijken wat Zwart gaat doen.”

Gerben kwam uit zijn bungalow en zag de jongens. „Ha, die schavuiten,” riep hij. „Komen jullie weer katekwaad uithalen?”

„Wel nee,” riep Sietse. „Wij wachten hier even op een voorbijganger.”

Gerben keek om zich heen en zag meneer Sjollema naderen. „Wachten jullie op die meneer ‚zwaaiastok’?” vroeg hij. „Wat doet die man hier steeds op de dijk? Hij komt bijna dagelijks voorbij. Dat mag natuurlijk wel, maar het vervelende is dat Kara iedere keer woedend tegen hem blaft. Gelukkig zet Kara zonder mijn toestemming geen poot buiten het hek, want anders zou zij Sjollema zeker grijpen. De hond heeft een hekel aan hem, omdat de man niet vriendelijk is!”

„Ik zal straks heel beleefd, dag meneer Sjollema zeggen,” stelde Kees voor. „Dan zal hij toch wel teruggroeten?”

„Nee, Keesie,” plaagde Gerben. „Daar durf ik wel een grote som om te verwedden, dat hij je niet teruggroet!”

„En wat krijg ik als Sjollema wel groet?” vroeg Kees.

„Dan krijg jij een vers kaasje,” beloofde Gerben.

„Dat ga ik proberen!” kondigde Kees aan en hij verliet de boot om naast Gerben bij het hek te gaan staan.

„Dit wordt een bijzondere weddenschap,” vond Louw en hij keek naar meneer Sjollema, die weldra de boerderij bereikte.

Hij wandelde Gerben voorbij, terwijl hij hem nors aankeek en niet groette. Gerben glimlachte.

En dan zei Kees heel beleefd: „Goedemiddag, meneer Sjollema.”

Sjollema reageerde niet, hij liep stevig door. „Daar gaat je kaasje, Kees,” spotte Gerben. „Zie je wel dat ik gelijk had?” Sietse ergerde zich aan de onvriendelijkheid van Sjollema en riep hem na: „Dag, meneer Sjollema-ma-ma-ma!”

„Hou je stil, jô,” vermaande Hielke. „Dat wordt ruzie!” Daar leek het inderdaad wel even op, want meneer Sjollema bleef staan en keek een moment heel kwaad naar de jongens. Maar dan liep hij weer verder.

„Eén ding weet ik nu wel,” zei Kees. „Die man groet ik nooit meer!”

„Dat is heel verstandig van jou,” prees Gerben. „Stel je voor dat kapitein Cook op al zijn wereldreizen iedereen had moeten groeten. De man zou dodelijk vermoeid geworden zijn. Toch is de kapitein op een van zijn drie wereldreizen overleden. Weet jij op welke reis dat was. Kees?”

„Wij hebben op school nog niets geleerd over wereldreizigers,” ontweek Kees de vraag. Zijn vrienden lachten luid, waarop Kees verontwaardigd riep: „Het is toch zeker waar, dat wij nog niets geleerd hebben over kapitein

Cook?”

„Maar, jô,” hikte Louw. „Hij overleed natuurlijk op de derde reis! Als hij op zijn eerste reis overleden was, had hij de tweede en derde reis niet kunnen maken!”

„Hm,” bromde Kees en hij keek kwaad naar Gerben.

„Gemenerik! Jou groet ik ook nooit meer.”

Gerben lachte. Kees ging weer aan boord en de Kameleon vertrok naar het dorp.

Bij de Woudaap stond Sjollema met Dijkstra te praten.

Dijkstra zag de Kameleon voorbijvaren en bulderde: „Hé, Kees! Kom jij eens even hier!”

„Wij komen straks wel terug,” riep Sietse en hij liet de Kameleon snel verder varen tot groot ongenoegen van Dijkstra, die dreigend zijn vuist schudde. Meneer Sjollema wandelde verder en de Kameleon voer naar de brug.

„Sjollema heeft zich beklagd bij mijn vader, omdat Sietse Sjollema iets nariiep,” dacht Kees. „En ik heb hem juist heel vriendelijk gegroet.”

„Maak jij je maar geen zorgen,” stelde Sietse hem gerust. „Ik zal jouw vader wel vertellen dat jij een heel beleefd jongetje bent, Kees.”

„Nou ja, het is per slot van rekening Gerbens schuld,” vond Kees. „Want hij wilde wedden!”

Ze voeren onder de brug door het boothuis binnen.

„En nu gaan wij in de smederij wachten, totdat Sjollema voorbijkomt,” zei Sietse. „En daarna volgen we hem. Ik hoop, dat Zwart de heer ‚zwaaiastok’ in de kraag vat.” En dat willen ze allemaal wel meemaken.

Klinkhamer keek verwonderd op de klok toen het hele stel in de werkplaats kwam. „Wat zijn jullie vroeg thuis, jongens? Het is nog geen vier uur.”

„We gaan dadelijk weer weg,” kondigde Hielke aan.

„Ik heb zojuist een weddenschap verloren van Gerben,” vertelde Kees. „Meneer Sjollema kwam voorbij en toen groette ik heel beleefd: „Goedemiddag, meneer Sjollema”. Maar Sjollema deed net alsof ik lucht was. En dat had Gerben reeds voorspeld. Sjollema is nooit vriendelijk. Ik moet die man niet.”

„Sjollema vond zeker dat jij wat al te vriendelijk was,” dacht Klinkhamer. „En dat is ook niet leuk.”

„Maar ik groette werkelijk heel beleefd,” riep Kees. „Want ik kon er een kaas mee winnen.”

Klinkhamer schudde zijn hoofd. „Jullie hebben vreemde weddenschappen,” vond hij. „En dat Gerben niet wijzer is, nou ja, jullie doen maar!”

Even later kwam meneer Sjollema in de smederij. De

jongens keken hem verwonderd aan. „Goedemiddag,” zei Klinkhamer.

Maar gewoontegetrouw groette Sjollema niet terug. Hij keek kwaad naar de jongens en tevens bekeek hij met een blik van afkeuring de smederij.

„Hm,” bromde hij. „Uit zo’n milieu komen geen nette mensen. Die jongens moeten er geen gewoonte van maken om mij spottend te groeten. Dat is beledigend en daarvoor zal ik mij desnoods beklagen bij de veldwachter.”

„Daar is Zwart,” riep Sietse. „Gaat uw gang. Wij zijn onschuldig.”

Zwart had gezien dat meneer Sjollema de smederij binnenging. Drommels, ging Sjollema de enveloppen verbranden in het smidsvuur? Zwart haastte zich meteen naar de smederij en hoorde Sjollema zeggen dat hij zich desnoods bij de politie beklagen zou. Dus vroeg hij: „Heeft u moeilijkheden, meneer Sjollema?”

„Die kwajongens hebben mij al te vriendelijk gegroet,” bromde Sjollema. „Dat is beledigend! U moet hen dat verbieden!”

„Juist!” knikte Zwart. „Maar groeten is niet strafbaar.”

„En ik heb ook nog iets te zeggen!” bulderde Klinkhamer kwaad. „Als het milieu u hier niet aanstaat, moet u hier niet

binnenkomen! Loop in het vervolg mijn deur voorbij, ik wil niets met u te maken hebben.”

„Kom, meneer Sjollema, laten we maar gaan,” stelde Zwart voor en hij nam Sjollema mee naar buiten. Gezamenlijk wandelden de heren naar het dorp.

„Drommels,” mopperde Klinkhamer. „Daar maakte ik me bijna nog kwaad op die drankverkoper. En dat als gevolg van de weddenschap tussen Gerben en Kees. Altijd is het Gerben die de vlam in de pan doet slaan. En hoepelen jullie nu maar op, ik heb me alweer genoeg geërgerd!”

De jongens gingen de weg op en zagen dat Zwart met zijn verdachte reeds halverwege de dorpsstraat was.

„Nu zijn ze bij het huis van Sjollema,” wees Sietse. „Wat gaat er nu gebeuren?”

De heren bleven voor het huis staan, terwijl Zwart aan het woord was. Wat hij allemaal zei, was op zo’n afstand voor de jongens niet te horen, maar tenslotte ging Sjollema mee naar het gemeentehuis.

„Die zit in de val!” juichte Sietse. „Kom, we gaan kijken hoe het afloopt.” Ze holden naar het Raadhuisplein, maar natuurlijk was er van Zwart en Sjollema niets meer te zien. De heren zaten in het gemeentehuis en daarom gingen de jongens ertegenover op de stoep van de kapperswinkel zitten

wachten. Totdat de torenklok vijf uur sloeg en het tijd werd om naar huis te gaan.

Hielke en Sietse gingen Kees met de Kameleon naar de Woudaap brengen. Daar was Dijkstra en Sietse riep: „Hier is uw beleefde zoon terug!”

„Wat had jij met meneer Sjollema aan de hand, Kees?” vroeg Dijkstra bars.

„Gerben beweerde dat Sjollema nooit groette,” vertelde Kees. „Gerben beloofde mij een vers kaasje als ik wel een groet van Sjollema zou krijgen. Dus zei ik heel beleefd: „Goedemiddag, meneer Sjollema”, maar hij keek mij alleen maar kwaad aan en zei niets terug.”

„Het was dus weer een bedenksel van Gerben?” begreep Dijkstra. „Gerben heeft nog steeds vossestreken. Maar als ik er goed bij nadenk, heeft die Sjollema mij ook nog nooit gegroet. Het is wel een onvriendelijke man!”

„Daar komt misschien gauw verandering in,” voorspelde Sietse. „Zwart heeft Sjollema meegenomen voor een verhoor.”

„Wat vertel je me daar?” riep Dijkstra verbaasd. „Wordt Sjollema ergens van verdacht? Die deftige meneer die altijd zo trots langs het meer wandelt? Of is dit ook een grap?”

„Nee, vader, het is waar!” antwoordde Kees. „Zwart wil weten

wat voor brieven Sjollema bij zich heeft. Wij hebben een brief gevonden die Sjollema verloren had. En daar stond op: Bureau Amicitia, Postbus 12, Jonkersveen.”

„Nou en...?” vroeg Dijkstra.

„Vandaag ontving Sjollema brieven van iemand die met een auto uit Jonkersveen kwam,” vertelde Sietse. „Dat kunnen dus wel brieven uit die postbus zijn!”

„Wacht even,” mompelde Dijkstra. „Dan zou het mogelijk zijn dat die postbus van Sjollema is?”

„Ja, en dat gaat Zwart uitzoeken!” ging Sietse verder. „We gaan naar huis. Tot ziens!”

Die avond hoorden ze de afloop. Zwart vertelde het in de smederij. „Het is zielig,” zei hij, „maar het is gedaan met de deftigheid van meneer Sjollema. Wij hebben hem en zijn handlanger Driehuis in bewaring gesteld! De heren worden beschuldigd van oplichting en flessetrekkerij. De zaak is in onderzoek, maar vast staat wel dat de heren via een postbus in Jonkersveen diverse bedragen hebben ontvangen door middel van een misleidende advertentie waarin thuiswerkers hoge lonen werden voorgespiegeld voor het inpakken van textiel. Daarvoor moesten de slachtoffers honderd gulden borgsom storten en kregen dan nimmer enig bericht terug!” „Gingen de gedupeerden zich dan niet beklagen bij de

politie?” vroeg Klinkhamer.

„Nog niet,” zei Zwart. „Daarvoor bestond het gefantaseerde bedrijf nog niet lang genoeg. De heren profiteren gewoonlijk een halfjaar van zo’n postbus en heffen het adres dan op. Na een tijdje beginnen ze dan hetzelfde spelletje onder een andere naam. De heer Driehuis speelde ook nog voor wonderdokter en daarvoor leverde Sjollema de zogenaamde medicijnen. Wat de heren nog meer hebben uitgespookt, zal nu wel boven tafel komen en dan volgt de straf. Zo gaat meneer Sjollema zijn schijnwereldje in rook op en dat is wel een beetje zielig.”

„Ik vind het helemaal niet zielig,” gaf Sietse te kennen.

„Sjollema speelde de deftige meneer van het geld dat arme mensen hem stuurden. Dat vind ik gemeen.”

„Dat is het ook,” stemde Zwart ermee in. „Mensen die er graag wat bij wilden verdienen, offerden er honderd gulden aan op.”

„Het is toch wat,” vond Klinkhamer. „De mensen bedenken steeds gemenere manieren om aan geld te komen. Maar wie had zoiets verwacht van die rustige meneer Sjollema? Hoe kwam u op de gedachte om hem te verdenken, Zwart?”

„Wel, ik zag dat Jan Wierda wekelijks enige dozen met flessen drank bij Sjollema bracht en volgens de vrachtbrief die

Jan mij liet zien, was de waarde van de inhoud zeshonderd gulden. Als de winst voor Sjollema vijftien procent bedroeg, betekende dat hij er wekelijks negentig gulden aan verdiende. Klopt dat, Sietse?”

„Ja!” rekende Sietse uit. „Vijftien procent van zeshonderd gulden is zes maal vijftien is negentig gulden!”

„Dus,” vervolgde Zwart, „als Sjollema maar negentig gulden per week verdiende, dan was dat toch veel te weinig om daar zo deftig van te kunnen leven. Hij moest dus nog een andere bron van inkomsten hebben. Daarom ging ik extra op hem letten, waarbij de brief die Sietse gevonden had, een vingerwijzing in de goede richting was. En zo kwamen dan de oplichterspraktijken van Sjollema en Driehuis aan het licht! Sjollema zal ons dorp wel gaan verlaten en daarmee verdwijnt dan de laatste telg uit een van de oudste families uit Lenten.”

„Ik zal hem niet missen,” riep Sietse.

Klinkhamer schudde afkeurend zijn hoofd.

Toch was er iemand die de dokter Driehuis wel miste. Dat was oude Meina, de visser. Het ‚elektrische’ water hielp de pijn in zijn knie niet genezen, maar gelukkig hoefde hij er geen cent voor te betalen. Want de ‚dokter’ liet zich niet meer zien. Die was nu zelf onder behandeling; onder politiebehandeling. „Het wordt hoe langer hoe gekker,” zei

Klinkhamer. En dat zijn wij volkomen met hem eens!

HOOFDSTUK VIII

Kees doet een ontdekking

Die avond gebeurden er nog meer vreemde dingen. De familie Dijkstra zou televisie gaan kijken, maar het toestel gaf een klein knalletje en het beeldscherm bleef donker, er kwam ook geen geluid meer. Dijkstra probeerde nog wel naar andere stations over te schakelen, maar de televisie bleef weigeren, ze was stuk.

„Nu zult u toch een nieuwe moeten kopen, vader,” riep Kees.

„Dit oude lor is alleen nog goed voor de schroothoop!”

„Oké,” gaf Dijkstra toe. „Geef jij maar een paar duizendjes, dan koop ik wel een ander toestel!”

„Ik wilde dat ik het geld had,” zuchtte Kees. „Misschien weet ik wel een middeltje om eraan te komen. Ik ga niet meer naar school. Dat spaart schoolgeld uit en daarvoor kopen we een televisie. Ik leer dan wel verder met de schooltelevisie!”

„Keesie, Keesie, wat ben jij goed uitgekookt!” vond Dijkstra.

„Hoe bedenk je het? Van het schoolgeld een televisie kopen? Geloof jij dat jouw schoolgeld net zoveel bedraagt als dat van een student aan de universiteit? Nee, jongetje, jij bent nog

lang geen student en dat bewijst wel de onzin die jij nu verkondigt! Voorlopig zullen wij het zonder televisie moeten stellen. Zodra het schip met geld komt, kopen we een nieuwe.”

„En wat moet ik dan ‘s avonds doen?” vroeg Kees kwaad.

„Moet ik misschien gaan haken of breien?”

„Ook dat kun jij niet,” spotte Dijkstra. „Zo’n leeghoofd als jij kan alleen maar kattenkwaad uithalen of dom naar de televisie zitten staren. Ga jij maar wandelen, Keesie. De frisse lucht zal je goeddoen, misschien word je dan wel helder van geest!”

Mopperend liep Kees naar buiten waar hij danig schrok van een luid knetterende motorfiets die juist voorbijraasde.

Dijkstra kwam ook kijken. „Welke idioot doet dat?” riep hij kwaad. „Het is toch zeker een groot schandaal om de mensen zo de stuipen op het lijf te jagen?”

„Het waren twee mannen in leren pakken met goudkleurige helmen op,” zei Kees. „Daar gaan ze!”

Dijkstra zag de lawaaimakers aan het einde van de dijk de richting naar de stad inslaan. De motor racete over de brug en verdween uit het zicht.

„Dat gaat hard!” riep Kees vol bewondering. „Die motor kan zeker wel tweehonderd kilometer per uur rijden!”

„Het zijn onverantwoordelijke maniakken,” vond Dijkstra.

„Zij moeten maar goed hard rijden, des te vlugger liggen ze in het ziekenhuis.” Dijkstra ging naar binnen en Kees slenterde langs de dijk in de richting van Jellema’s boerderij. Misschien had hij wel bij Gerben of bij Jellema televisie mogen kijken, maar hij ging de boerderij voorbij en zag dan een motorboot liggen. Het was een lang, smal vaartuig met een kajuit, die bijna over de hele boot was gebouwd. Alleen achterin was een open kuip, waarin de stuurman het roer en de motor kon bedienen. Het geheel zag er verwaarloosd en verveloos uit. Het enige mooie vond Kees de naam Rosalie, die van uitgezaagde letters op de boeg prijkte.

„Rosalie, wat ben ik blij dat ik je zie!” rymde Kees, maar dat hij met deze ontmoeting inderdaad heel blij zou worden, wist hij toen nog niet.

Er was niets bijzonders aan de boot te zien, de ramen waren bedekt met bruine gordijnen, zodat je niet naar binnen kon kijken. Zo’n boot zou veel mooier gemaakt kunnen worden, als alles een nieuwe verflaag kreeg, vond Kees en hij stond even te fantaseren hoe mooi hij de boot zou maken als het zijn eigendom was. En dan hoorde hij iets vreemds. Was er een dier aan boord, dat opgesloten zat? Kees liep de berm af, tot vlak naast de boot en legde zijn oor tegen een van de ramen te luisteren. Nu hoorde hij duidelijk iets.

Het klonk als: „Moemoemoem...” Welk dier maakte er zo’n geluid? Kees gaf een klap tegen de zijwand. Het gevolg was dat het „moemgeluid“ nu veel langer klonk en dat betekende dat er bepaald een levend wezen aan boord was. En dan bewoog het gordijn eventjes. Het leek wel alsof iemand vruchteloos probeerde het gordijn te openen. Het was dus zeker toch een dier dat gevangen zat. Kees liep langs de boot op zoek naar een opening waar hij door naar binnen kon kijken. Hij hoorde weer dat moemgeluid. Wat voor een dier kon dat toch zijn. Het maakte Kees steeds meer nieuwsgierig. Op het dak van de kajuit ontdekte hij een kort stukje pijp dat afgedekt was met een dekseltje. Als hij dat dekseltje weg trok, kon hij misschien in de kajuit kijken. Er was op dat moment nergens iemand te zien dus kon Kees ongestoord op het dak klimmen. Vlug begon Kees aan het dekseltje te trekken, maar het liet niet los, het was vastgeroest. Kees probeerde het nog eens en duwde dan pardoos met zijn duim een gat in het dekseltje. Het materiaal was zo doorgeroest dat Kees zonder moeite het ontsane gat kon vergroten. Hij gluurde erdoor en wat hij toen zag, deed hem schrikken.

Hij zag een hand die was vastgebonden met touw. Meer kon Kees niet zien, maar hij begreep wel dat het daarbinnen niet pluis was. Wat moest hij doen?

Om meer te weten te komen, riep Kees door het pijpje:
„Wie bent u?”

Er klonk als antwoord weer dat bromgeluid en de hand bewoog heen en weer. Hier was in ieder geval hulp nodig, dat begreep Kees best. Hij liet zich van het dak in de kuip achter de kajuit zakken en gaf een ruk aan de kruk van het deurtje. Er klonk gekraak en dat moedigde Kees aan om door te gaan met rukken, totdat het deurtje opensprong, Kees sprong ook. Hij vluchtte op de wal en bleef afwachten of er ook een dier naar buiten zou komen. Er gebeurde niets.

Kees kwam voorzichtig terug en gluurde door de deuropening. Wat hij toen zag, deed hem het hart in de keel kloppen. Op een tafel lag een man aan handen en voeten vastgebonden. Een doek voor zijn mond belette hem te praten.

Kees haastte zich om de ongelukkige te bevrijden. Vlug nam hij de doek weg, zodat de man kon praten. Vervolgens maakte hij de touwen los.

„Jongeman, mijn naam is Van Keulen uit Rotterdam,” vertelde de man. „Misschien heb je in de krant gelezen dat ik ontvoerd ben?”

„Ontvoerd?” stamelde Kees verbaasd. „Daar weet ik niets van! Wie hebben dat gedaan? Die twee mannen op de

motorfiets?”

„Juist, jongen. Ze zijn op weg naar Rotterdam om er het losgeld te halen. Maar dat kan ik nu gelukkig verhinderen. Ik moet zo vlug mogelijk naar een telefoon.”

„Ja, ja,” zei Kees gejaagd, terwijl hij de touwen rond de benen losknoopte. De meneer ging met pijn en moeite zitten.

„Ik ben verstijfd, jongeman. Hoe heet jij?”

„Kees Dijkstra, meneer. Ik woon hier in de molen, de Woudaap. Mijn vader is molenaar!” zei Kees.

„Drommels, je vader heet Dijkstra? Betekent dat, dat ik hier in Friesland ben?”

„Jawel, meneer. U bent in Lenten. In het hartje van Friesland!”

„Dan hebben die schurken mij dus door heel Nederland gevaren?” riep meneer Van Keulen uit. „Geen wonder dat de politie mij niet wist te vinden.” De meneer zat nu op de rand van de tafel met zijn benen te bengelen om de bloedsomloop op gang te brengen. Dan stond hij op en steunend op Kees verliet hij zijn drijvende gevangenis.

„Alles doet pijn, Kees,” kreunde hij. „Ik kan niet ver lopen.”

„We gaan naar de boerderij hier vlak bij. Kunt u dat halen?” vroeg Kees. „Of blijft u hier even wachten, dan haal ik hulp!”

„Nee, Kees, blijf bij me. Ik kan dat stukje wel lopen.”

Strompelend ging meneer Van Keulen met Kees mee en zo bereikten zij de bungalow van Gerben.

Kara begon te blaffen. Gerben keek door het raam en zag hoe Kees een man meestorste, die de handen om zijn nek had geslagen.

„Drommels, er is iemand aangereden!” zei Gerben tegen Chantel.

Chantel kwam ook kijken en twijfelde: „Als hij maar niet dronken is.”

Gerben opende de deur en keek vragend naar de man, die Kees losliet en nu met zijn ene hand tegen de deurstijl leunde.

„Mijn naam is Van Keulen uit Rotterdam,” stelde hij zich voor. „Misschien heeft u over mij gelezen? Ik ben...”

„Bent u die ontvoerde meneer Van Keulen uit Rotterdam?” riep Chantel, die achter Gerben stond en alles had gehoord.

„Juist, mevrouw! En mag ik hier mijn familie even bellen? Ik wil namelijk verhinderen dat de schurken het losgeld krijgen.”

„Maar natuurlijk, meneer Van Keulen, komt u binnen,” nodigde Gerben uit en hij ondersteunde het slachtoffer zó goed, dat meneer Van Keulen geen voet aan de grond kreeg, want Gerben droeg hem naar de telefoon.

Vlug werd een nummer in Rotterdam gedraaid en kon

meneer Van Keulen zijn familie meedelen dat hij vrij was. De blijdschap in Rotterdam was zeer groot. Het losgeld had de volgende morgen betaald moeten worden, de gangsters eisten een miljoen gulden. De familie ging nu de politie inlichten. Om de bandieten in de val te laten lopen, mocht niemand bekendmaken dat meneer Van Keulen reeds bevrijd was. De familie wilde natuurlijk wel weten waar hun echtgenoot en vader nu verbleef. Meneer vertelde dat hij in Lenten, midden in Friesland, vanuit een bungalow belde.

Toen vroeg Chantel: „Mag ik uw vrouw even spreken?”

Dat vond meneer Van Keulen best en zei tegen zijn vrouw:

„Wacht even, Joke, hier komt de vrouw des huizes.”

„Met mevrouw Zonderland,” meldde Chantel zich.

„Mevrouw Van Keulen, ik wilde u in de eerste plaats feliciteren met de bevrijding van uw man. Hij kan bij ons logeren. Meneer is verstijfd, doordat hij steeds heeft vastgezeten, maar hij ziet er verder gezond uit! Wat zegt u? U komt morgen hierheen? Maar natuurlijk dat is best..”

Meneer Van Keulen nam de telefoon weer over en zei:

„Joke, je mag niet eerder hier komen dan zodra de bandieten zijn gepakt. De heren houden het huis in het oog en als jij dan op reis gaat, krijgen zij argwaan. Wacht dus op toestemming van de politie. Maar we kunnen wel met elkaar bellen. Het

telefoonnummer is...”

Gerben gaf hem de cijfers en zo wist mevrouw waar zij haar man kon bereiken. Meneer vertelde haar hoe hij door Kees Dijkstra, een jongen van veertien jaar was ontdekt en bevrijd en dat zij vooral aan de politie moest opgeven dat de twee ontvoerders op een motorfiets reden, zwarte, leren jassen droegen en goudkleurige helmen hadden. Dan moest hij wegens vermoeidheid het gesprek beëindigen, waarna Chantel hem een leunstoel aanbood.

Gerben belde de dokter om even te komen kijken naar het slachtoffer van de ontvoering. Ook waarschuwde Gerben veldwachter Zwart die natuurlijk ook meteen bereid was om te komen. Chantel gaf meneer Van Keulen een kop koffie, wat hij met zichtbaar genoegen opdronk.

„Meneer?” vroeg Kees. „Kreeg u wel genoeg te eten?”

„Nee, Kees. Een stukje droog brood en een slokje water, was alles wat ik kreeg. De bandieten beweerden dat ik misschien toch zou sterven, als er geen losgeld betaald werd.”

„Verschrikkelijk!” steunde Chantel. „Wat heeft u veel spanningen moeten doorstaan. Hoelang hebben ze u gevangen gehouden?”

„Vijf dagen, mevrouw. Vijf dagen heb ik aan handen en voeten gebonden, op een tafel gelegen. Kees weet hoe ik daar

lag en ik verzeker u dat ik nog nooit zo blij ben geweest als toen Kees bij mij kwam. Dank zij hem zit ik nu hier van uw gastvrijheid te genieten.”

De dokter kwam op bezoek. Hij gaf meneer Van Keulen een hand en feliciteerde hem met zijn bevrijding. Dan onderzocht hij zijn patiënt en vroeg of hij ook klachten had.

„Ik heb alleen pijn in mijn botten, dokter,” verklaarde meneer Van Keulen. „Maar dat komt doordat ik vijf dagen vastgebonden heb gelegen.”

„U moet een paar dagen rust nemen,” besliste de dokter. „U moet matig eten en goed slapen. Hier heeft u een paar pilletjes die u voor de nacht moet innemen. Mocht u verder nog klachten hebben, belt u mij dan gerust even.”

De dokter nam afscheid en dan kwam veldwachter Zwart binnen. Zwart ging een procesverbaal schrijven van alles wat meneer Van Keulen vertelde. Ook Kees moest vertellen wat hij had beleefd. Vervolgens ging Zwart de motorboot Rosalie doorzoeken. Hij vond er het rijbewijs en andere papieren die aan meneer Van Keulen toebehoorden.

„Tja,” zei meneer Van Keulen, toen Zwart hem zijn bezittingen terugbracht. „Ik ben blij dat ik dit terugkrijg, maar de heren hebben wel mijn portefeuille met een paar duizend gulden meegenomen. Maar dat is minder belangrijk, het

voornaamste is dat ik bevrijd ben, wat zeg jij, Kees?”

„Een paar duizend gulden?” herhaalde Kees. „Maar dat is wel belangrijk als je een televisie wilt kopen.”

„Dat is waar,” stemde meneer Van Keulen ermee in. „Maar ik heb wel een televisie, die hoeft ik dus niet meer te kopen.”

„Maar onze televisie is kapot gegaan,” zei Kees. „En toen ben ik maar langs de dijk gaan wandelen en daar vond ik u!”

„Dat noem ik sterk,” riep Gerben. „Als de televisie bij Dijkstra niet stuk was gegaan, had meneer Van Keulen nu nog op de tafel vastgebonden gelegen. De televisie wordt dikwijls ingeschakeld bij het opsporen van vermiste personen, maar in dit geval werd een vermist persoon als gevolg van een uitgeschakelde televisie opgespoord.”

„Zeg, Kees, kan ik jou blij maken met een nieuwe televisie?” vroeg meneer Van Keulen. „Ik wil je graag belonen voor je hulp. De bevrijding is mij heel wat waard. Of heb je liever iets anders.”

„Maar, meneer,” hijgde Kees en hij kreeg een kleur van opwinding. „Ik weet niet of ik dat aan mag nemen.”

„Jouw ouders kunnen geen bezwaar hebben,” meende meneer Van Keulen. „Jij wilt dolgraag een televisie, dus krijg jij er een. Dit is per slot van rekening een zaak tussen jou en mij en daar heeft niemand zich mee te bemoeien.”

Kees knikte instemmend en wreef zich vergenoegd in zijn handen.

„Bof jij even, Keesie?” feliciteerde Gerben. „Die gaat even wandelen en meneer heeft een toestel verdiend. Maar jij mag het niet eerder thuis vertellen dan overmorgen! Alles wat hier gebeurd is, moet zo lang mogelijk geheim blijven.” Dat begreep Kees ook wel.

Chantel vroeg hoe meneer Van Keulen gevangengenomen was.

„Wel ik was maandagmorgen op weg naar mijn bedrijf, dat bij een haven staat. Zoals gewoonlijk wandelde ik erheen. Aan de waterkant stonden twee mannen bij een motorboot. Ze vroegen hoe laat of het was en plotseling werd een prop watten met een verdovend middel onder mijn neus geduwd. Halfbewusteloos merkte ik nauwelijks wat er met me gebeurde. Toen ik weer wat helderder werd, ontdekte ik dat ik in een boot op een tafel lag vastgebonden. De gordijnen in de kajuit waren dicht, zodat ik niet naar buiten kon kijken. De ene man stuurde de boot en de andere kwam mij vertellen dat mijn familie een miljoen gulden zou moeten betalen om mij weer vrij te kopen. Als ik mij niet rustig hield en niet voldoende meewerkte, zouden zij mij spoorloos laten verdwijnen. Toen zijn ze met mij van Rotterdam naar

Friesland gevaren. Dat was geen plezierreisje. Maar de heren krijgen de rekening gepresenteerd, hoop ik. De daders kunnen gegrepen worden, zodra zij komen opdagen om het geld te innen.”

„U heeft heel wat moeten doorstaan,” vond Chantel. „Maar hier bent u in goede handen.” Gerben en Chantel zorgden heel goed voor hun gast.

Kees ging opgewekt naar huis. Over het meer naderde de politieboot. De heren kwamen de motorboot Rosalie weghalen.

Bij de Woudaap stond Dijkstra er naar te kijken, toen Kees zich bij hem voegde.

„Waar kom jij vandaan?” was het eerste wat Dijkstra vroeg. „Ik heb een kopje koffie gedronken bij Gerben thuis,” vertelde Kees glunderend.

„Is de koffie van moeder dan niet goed genoeg? En wat had Gerben te vertellen?”

„Niets bijzonders! Gerben vroeg waarom ik in mijn eentje op de dijk wandelde. Ik zei, omdat onze televisie naar de knoppen is. En toen mocht ik binnenkomen en hebben wij gezellig gebabbeld.”

„Hm,” bromde Dijkstra. „Je bent helemaal geen gezellige babbelaar, maar wel een knabbelaar. Heb je er misschien

weer onfatsoenlijk veel koek gegeten?”

„Ik kreeg alleen maar koffie,” antwoordde Kees. „Maar het was er best gezellig!”

„Wacht eens? Ging jij bij Gerben televisie kijken? Daar moet jij geen gewoonte van maken, Keesie. De mensen krijgen op den duur een hekel aan je. En je hebt nu ondervonden dat je best zonder televisie kunt.”

„Maar voor hoelang?” vroeg Kees lachend.

„Dat heb ik je al gezegd. Zodra het schip met geld komt, kopen wij een nieuw toestel. En wat doet de politie daar met die boot op sleeptouw?”

„Die nemen ze mee,” antwoordde Kees.

„Ja, dank je de koekoek. Dat zie ik zelf ook wel. Maar wat voor boot is dat?”

„Het schip met geld,” gaf Kees als antwoord, want dat was het voor hem inderdaad.

Maar Dijkstra, die van niets wist, merkte schamper op: „Als dat het schip met geld is, vaart het wel de verkeerde kant op.”

„Dat lijkt maar zo,” riep Kees lachend.

Dijkstra keek zijn zoon verbaasd aan en vroeg: „Zie jij dan niet dat die boot naar de overkant vaart?”

„Ik zie, ik zie, wat u niet ziet,” riep Kees vrolijk en hij ging naar binnen. Dijkstra schudde zijn hoofd. Die jongen deed

wel vreemd, vond hij. Of zou die vervelende Gerben iets in de koffie hebben gedaan, waardoor Kees zo verdacht vrolijk was geworden? Zou dat waar zijn?

Dijkstra haastte zich naar binnen, greep Kees vast, en commandeerde: „Doe je mond open.” Heel verbaasd deed Kees wat er van hem verlangd werd.

„Hm,” bromde Dijkstra. „Ik ruik niets. Maar ik waarschuw je om geen sterke drank te drinken als je bij Gerben bent.”

„Sterke drank?” riep Kees. „Dat drinkt Gerben nooit!”

„Maar hoe kom jij dan zo vrolijk? Dat vind ik wel verdacht, want jij bent kwaad de deur uitgelopen.”

„Dat is helemaal mooi!” verdedigde Kees zich. „Ik kan geen televisie kijken en nu mag ik ook al niet meer vrolijk zijn?

Dan kan ik me maar beter gaan verdrinken.”

„En dat zal ook niet gaan, want jij kunt zwemmen,” zei Dijkstra.

„O ja, dat was ik vergeten,” lachte Kees en omdat zijn vader zijn schouders ophaalde en vreemd naar hem keek, kreeg Kees de slappe lach en verdween in zijn kamertje. Die nacht heeft hij heerlijk geslapen.

HOOFDSTUK IX

Het cadeau

De volgende morgen stond in de woonkamer van Klinkhamer de radio aan met de nieuwsberichten.

De nieuwslezer vertelde dat de ontvoerders van de industrieel Van Keulen uit Rotterdam gepakt waren. Het signalement van de daders was de dag tevoren aan de politie bekendgemaakt. Het waren twee mannen in leren jassen met goudkleurige helmen op, die op een motorfiets reden. Gisteravond werden zij waargenomen in de straat waar het slachtoffer woont. Toen het tweetal vanuit een telefooncel met de familie Van Keulen belde, werden zij gearresteerd. Hun slachtoffer was toen reeds bevrijd in het dorp Lenten, in Friesland.

„Daar hoor ik van op,” riep Klinkhamer. „Wie brengt er nu een ontvoerde man uit Rotterdam helemaal naar Friesland? In zo’n grote stad zijn toch genoeg plaatsen om een slachtoffer te verbergen?”

„Mensen, die zich met ontvoeringen inlaten om er rijk van te worden, zijn niet bij hun volle verstand,” verklaarde moeder. „Steeds meer lees je dat de daders tenslotte toch gepakt

worden. Of kunnen die lui niet lezen?”

„Die ontvoerders zijn net zulke mensen als Napoleon en Hitler!” vond Hielke. „Want die dictators kenden bepaald geen aardrijkskunde. Als zij de wereldkaart beter bestudeerd hadden, waren ze zeker tot de ontdekking gekomen dat één land niet de hele wereld kan beheersen!”

„Het droevigste vind ik, dat onschuldige mensen er altijd de dupe van worden,” merkte Klinkhamer op. „Die meneer Van Keulen heeft toch geluk gehad, het had hem zijn leven kunnen kosten. Toen ik gisteren hoorde van de arrestatie van Sjollema, zei ik: het wordt steeds gekker! En warempel daar vinden ze direct daarop een ontvoerde man in Lenten. Ik hoop niet dat ons dorp misdadigers aantrekt. Want dan moet er grondig worden ingegrepen.”

„Ons dorp zal eerder de misdadigers afschrikken,” beweerde Sietse. „Hier wordt immers altijd alles ontdekt! Veldwachter Zwart heeft die meneer zeker bevrijd!”

Klinkhamer zou wel een verslag in de krant lezen, dacht hij, en ging weer aan het werk in de smederij.

Hielke en Sietse gingen met hem mee en even later kwam Louw ook.

„Heb jij naar de radio geluisterd. Louw?” vroeg Sietse.

„Ja, we krijgen vandaag mooi weer! De berichten zijn gunstig,”

antwoordde Louw.

„Is dat alles wat je weet?” ging Sietse verder. „Heb jij dan niet gehoord wat er over meneer Van Keulen werd gezegd?”

„Ha, ha, meneer Van Keulen zat op een veulen,” rijmde Louw lachend. Hij dacht dat Sietse hem voor de mal hield.

„Meneer Van Keulen is in Rotterdam ontvoerd door gangsters die een miljoen gulden losgeld eisten,” vertelde Hielke. „Het stond gisteren in de krant en vanmorgen meldde de radio dat de gangsters zijn gepakt en dat meneer Van Keulen is bevrijd. En weet je waar die meneer werd bevrijd? Hier in Lenten.”

Louw keek verbaasd van de een naar de ander, hij twijfelde of hij het zou geloven, maar toen Klinkhamer bevestigde dat die ontvoerde man hier inderdaad was gevonden, vroeg hij hoogst nieuwsgierig: „Waar zat hij gevangen? In een boot? Of in een schuur? Of ergens op een zolder?”

„Wij weten het niet,” haalde Sietse zijn schouders op. „Maar we kunnen het aan Kees gaan vragen. Als die meneer bijvoorbeeld ergens in de polder gevangen zat, weet Kees er allicht meer van.”

Dat Kees er alles van wist, weten wij reeds. Zijn vrienden troffen hem dan ook in een uitgelaten stemming aan, toen de Kameleon bij de Woudaap aanlegde.

„Wat sta jij te grinniken?” vroeg Sietse. „Jij bent toch hoop ik, niet jarig? Want wij hebben geen cadeautje!”

„Ik heb zelf voor een cadeau gezorgd,” jubelde Kees. „Ik krijg een nieuwe televisie. Dat is nog eens een verrassing, hè?”

„Ben jij dan toch jarig?” wilde Louw weten.

„Wel nee!” lachte Sietse. „Die slome is pas in november jarig. En dacht je dat zijn vader hem een dure televisie gaat geven?

Vergeet het maar. Dijkstra kan zijn geld wel beter gebruiken!”

„En toch krijg ik een televisie,” hield Kees vol. „Mijn vader weet nog van niets. Die moet wachten op het schip met geld, maar dat duurt mij te lang. Dus heb ik iemand gezocht en gevonden die mij een televisie wil geven! Goed bekeken, hè?”

„Sta je ons te beduvelen?” vroeg Sietse. „Niemand geeft jou zomaar een televisie cadeau!”

„Meneer Van Keulen doet het wel,” verklaarde Kees en geheimzinnig lachend kwam hij aan boord, want zijn vrienden waren op dat moment met stomheid geslagen.

Hielke was de eerste die een vraag stelde. „Wil jij ons vertellen, dat jij meneer Van Keulen hebt..”

„Ja zeker!” knikte Kees trots. „Ik heb de gegijzelde meneer Van Keulen uit Rotterdam bevrijd. Hij logeert nu bij Gerben.”

En dan vertelde Kees alles wat hij die vorige avond had beleefd. Zijn vrienden luisterden aandachtig toe.

Toen alles verteld was, zei Louw spontaan: „Gefeliciteerd, Kees. Jij hebt de televisie dubbel en dwars verdiend.”

„Het is wel fantastisch,” vond Hielke.

„We gaan het controleren!” riep Sietse en hij liet de Kameleon op volle kracht naar de boerderij van Jellema varen.

„En nu ga ik vragen of meneer Van Keulen hier is,” zei Sietse.

„Ik ga mee,” riep Kees. „Ik wil vragen hoe het met hem is!” Sietse liep, gevolgd door Kees, naar de bungalow, maar voordat zij er konden aanbellen, riep Gerben vanuit de wagenloods: „Hé, jongens, niet storen! Meneer Van Keulen slaapt nog.” Louw en Hielke hoorden dat ook en kwamen vlug naar de wagenloods om naar Gerben te luisteren.

„Tja, jongens, als je dagen en nachten op een harde tafel hebt gelegen, geniet je daarna geweldig van een lekker zacht bed! En wij hebben bovenste beste bedden. De beste die er zijn! Het logeerbed, waarin meneer Van Keulen slaapt, is zó zacht, dat je het helemaal niet voelt als je erin ligt. Dat is natuurlijk reuze prettig, maar het is ook gevaarlijk, want doordat je het bed niet voelt, kun je er naast liggen voor je het weet. Daarom

ga ik ieder uur meneer Van Keulen weer recht leggen en opnieuw instoppen! Stel je voor, dat hij bij alle ellende die hij heeft moeten doorstaan, ook nog uit het bed valt!”

„Waarom maak je er geen veiligheidsriemen aan?” stelde Kees lachend voor.

„Jij kunt wel lachen, Keesie! Jij zit wel goed met je nieuwe televisie. Wat zei je vader ervan?”

„O die weet nog van niets,” lachte Kees. „Hij zal het wel merken als er een knoert van een toestel wordt gebracht.”

„Als ik het had geweten dat hier een boot lag met een gevangene erin,” mompelde Sietse, „dan had ik graag geholpen om hem te bevrijden. Maar wij keken naar de televisie, naar het voetballen.”

„Voetballen?” schrok Kees. „Daar wist ik niets van. Als ik dat geweten had, was ik bij jullie komen kijken.”

„Had je meneer Van Keulen dan niet bevrijd?” kwam Gerben tussenbeide.

„Natuurlijk was dat belangrijker dan voetballen,” verklaarde Kees. „En ik heb er een zeer boeiende avond door beleefd.”

„En dat kon je van het voetballen niet zeggen,” vond Louw.

„Want de stand bleef nul-nul!”

„Dan is er geen kind overboord!” riep Kees. „Ik heb niets gemist en toch veel gewonnen.”

„Jij bent een bofferd,” prees Sietse.

„En jij een bafferd,” antwoordde Kees vrolijk en daarmee bedoelde hij dat Sietse nogal dik was.

„Zeg, jongens, geen lawaai hier,” vermaande Gerben. „Onze gast mag niet gestoord worden. Hij moet goed uitrusten, want zijn familie komt hem vandaag halen. Dus gaan jullie maar weer varen.”

De vrienden vertrokken en voeren in de richting van de stenen brug. Kees wees de plaats waar de Rosalie had gelegen, de drijvende gevangenis.

En dan vroeg Louw plagend: „Zeg, Kees, is het niet onverstandig om mee uit varen te gaan? Als Van Keulen gehaald wordt door zijn familie en jij vaart aan de overkant van het meer, dan is die meneer vertrokken voor je het weet en kan jij naar je televisie fluiten.”

„Ben je gek?” gebaarde Kees verontwaardigd. „Zo is meneer Van Keulen niet. Hij is een echte heer en erg rijk. Maar, Sietse, laten wij wel een beetje in de buurt blijven, zodat wij de dijk in het oog kunnen houden.”

Daar moest Louw hartelijk om lachen. Volgens Kees was meneer Van Keulen een heel eerlijke man, maar hij wilde hem wel in het oog houden.

Bij de stenen brug lag een bootje. De jongens herkenden de

man die erin zat. Het was Meina, de visser.

De Kameleon legde naast het vissersbootje aan en de jongens keken verwonderd naar Meina die een verwrongen gezicht trok.

„Heeft u weer pijn?” was het eerste wat Hielke vroeg.

„Verschrikkelijk,” kreunde Meina. „En die dokter komt maar niet. Ik ben hem al tot hier tegemoet gevaren, maar die man laat zich niet zien!”

„Als u Driehuis spreken wilt, zult u naar de stad moeten gaan!” raadde Sietse aan. „Driehuis en Sjollema zitten achter slot en grendel wegens oplichterij.”

„Wat vertel je me nou?” riep Meina hoogst verbaasd. „Is dokter Driehuis...?”

„Ha! Dokter Driehuis,” spotte Kees. „Hij is helemaal geen dokter. Hij verkoopt meubels. En het elektrische water is bronwater, dat je gewoon bij Sjollema in de winkel kunt kopen.”

Meina was sprakeloos en stamelde: „Ik ben dus bedrogen?”

„En niet zo zuinig!” beaamde Sietse.

„Maar, wat moet ik nu? Auw!”

De pijn in de knie begon weer, waarop Hielke zei: „Wij brengen u naar de dokter!” En hij bond de roeiboot naast de Kameleon vast. Sietse liet de boten meteen naar het dorp

varen.

„Naar de dokter?“ twijfelde Meina.

„Natuurlijk!“ riep Sietse. „Of wilt u liever met zoveel pijn rond blijven lopen?“

Meina antwoordde niet. Hij leek wel in het plannetje van de jongens te berusten. En zo legden ze even later achter het huis van de dokter aan. Ondersteund door Hielke en Kees strompelde Meina mee naar de voordeur. Daar belden ze aan en de dokter deed zelf open.

„Meina heeft een zere knie!“ begon Sietse te vertellen.

De dokter nam de patiënt mee naar de spreekkamer en de jongens bleven op de stoep zitten wachten. Het duurde een halfuur voor Meina terugkwam.

Hij liep nu veel beter en Kees riep: „Dat is andere thee dan elektrisch water. U loopt al weer bijna gewoon, Meina.“

„Dokter heeft mij een spuitje gegeven,” vertelde Meina. „Dat helpt best! En nu moet ik een warmtelamp halen bij Groen, de elektricien!“

„Ah! Uw knie moet verwarmd worden? Er zit zeker vocht in,” begreep Sietse.

„Juist, jongen. En brengen jullie mij ook even naar de elektricien?“

Dat deden de vrienden met alle plezier en ze voeren naar het

Raadhuisplein waar de winkel van Groen stond. Daar kreeg Meina de bedoelde lamp en vroeg Kees om een folder van televisietoestellen. Vervolgens voeren ze terug naar het meer en brachten Meina vlug naar huis. De dochter was reuzeblij, toen ze hoorde dat haar vader door de dokter behandeld werd.

„Dan komt het wel goed,” zei ze vol vertrouwen. Het is inderdaad goedgekomen, hoewel Meina wel steeds een elastieken kniekous moest dragen. Maar de pijn bleef weg en dat was het belangrijkste.

De Kameleon voer terug en Kees zat samen met Louw in de folder van de televisietoestellen te kijken.

„Ik neem een grootbeeld met afstandsbediening,” pochte Kees.

„Maar dat is een hele dure,” waarschuwde Louw.

„Nou ja, ik moet maar afwachten wat meneer Van Keulen mij geeft. In ieder geval is alles mooi meegenomen. Een hele televisie cadeau krijgen, gebeurt niet alle dagen!”

„Zeg, Kees?” vroeg Hielke. „Toen jij in die boot was om de meneer te bevrijden, was jij toen niet bang dat de bandieten onverwachts terug zouden komen?”

„Daar heb ik helemaal niet aan gedacht,” gaf Kees toe. „Maar dat had natuurlijk wel kunnen gebeuren. Drommels, dan

hadden ze mij ook gevangengenomen!”

„Juist!” knikte Sietse. „En dan was jij nooit meer vrijgelaten! Want jouw vader had geen losgeld kunnen betalen. Hij kan immers ook geen televisie kopen?”

Ze voeren het meer op en Kees zag iemand bij Jellema's boerderij op de dijk staan.

„Kijk! Daar is meneer Van Keulen,” wees hij en Sietse liet de Kameleon in de grootste versnelling erheen varen.

Meneer Van Keulen keek geamuseerd naar dat wonderlijke bootje, dat zo reuzesnel kon varen. En dan herkende hij Kees. De Kameleon legde aan en Kees sprong meteen op de wal.

„Hoe gaat het, meneer?” vroeg hij. „Bent u weer helemaal de oude?”

„Ik heb heerlijk geslapen, Kees. Dat heeft mij geweldig goedgedaan. De bandieten zijn inmiddels gepakt, dus is het leed geleden. Zijn dat je vrienden?”

Hielke gaf meneer Van Keulen een hand en zei: „Ik ben Hielke Klinkhamer. Ik feliciteer u met uw bevrijding.”

Louw en Sietse volgden dit voorbeeld en meneer Van Keulen vond dat sympathiek.

„Jullie wonen bij een prachtig meer, jongens! En ik heb gezien dat jullie boot geweldig goed vaart. Helaas heb ik op

een minder prettige manier gevaren.”

„Wilt u even mee uit varen?” bood Hielke aan.

„Dat zal niet gaan, vriend. Want kijk, daar zie ik mijn auto naderen.”

Langs de Woudaap reed een personenwagen snel naar Jellema's boerderij en stopte bij meneer Van Keulen.

Mevrouw van Keulen kwam haastig uit de wagen, gevolgd door haar dochter en de zoon die de auto bestuurde. Het weerzien was allerhartelijkst en de jongens keken lachend toe bij al de omhelzingen die meneer Van Keulen kreeg.

En dan wees meneer naar Kees en zei: „En dit is Kees Dijkstra, mijn redder! Hij heeft mij bevrijd en naar deze bungalow gebracht.”

Mevrouw gaf Kees op beide wangen een zoen en bedankte hem meerdere malen.

Zijn vrienden vonden het vermakelijk, omdat Kees heel verbaasd keek. Dat gezoen hoefde van hem niet. De dochter en de zoon gaven Kees een hand en bedankten hem eveneens. Mevrouw Van Keulen ging naar de bungalow waar Chantel in de deuropening stond om haar gasten te verwelkomen.

Meneer Van Keulen en zijn dochter liepen ook naar de bungalow. De zoon reed de auto op het erf en stalde hem voor de wagenloods. Dan verdween hij ook bij Chantel in huis.

„Moet jij er niet heen, Kees?” vroeg Sietse.

„Wat moet ik daar doen?” was Kees zijn wedervraag.

„Wel, je kunt alvast met meneer Van Keulen een televisie uit de folder gaan kiezen,” meende Sietse en hij knipoogde naar Hielke en Louw.

„Jij denkt toch zeker niet dat ik zo dom ben om dat te doen?” riep Kees verontwaardigd. „Als meneer Van Keulen mij een televisie wil geven, doet hij dat maar wanneer het hem goeddunkt. Maar ik ga er niet om bedelen of anders eet hij de televisie maar op.”

„Dat kan niet, Keesie,” plaagde Louw lachend. „Je kunt een

televisie niet eten.”

Daar kwam Gerben op de tractor, die hij in de wagenloods wilde stallen, aangereden, maar de auto van de familie Van Keulen stond in de weg.

„Hé, jongens...” riep Gerben. „Welke idioot heeft hier die slee neergeplant?”

„De zoon van meneer Van Keulen,” verklaarde Kees. „Aha, zijn de Rotterdammers gearriveerd? Hoeveel zijn het er?”

„Drie,” antwoordde Kees. „Mevrouw Van Keulen met haar dochter en zoon.”

„Zitten ze bij Chantel?”

„Ja!” knikte Kees. „Ze gaan zeker koffiedrinken, want ik ruik koffie!”

„Dat rook ik al achterin het weiland,” fantaseerde Gerben.

„Zeg, vrienden, gaan jullie mee? Of lusten jullie geen koffie?”

„Graag!” riep Kees en hij liep vlak naast Gerben naar de bungalow. De vrienden volgden.

Chantel keek wel even verwonderd naar al die gasten, maar de vrienden van Gerben waren ook haar vrienden en de kamer was ruim genoeg om aan allemaal een plaatsje te bieden.

Gerben maakte kennis met mevrouw Van Keulen en met de dochter en de zoon.

„Blijven jullie hier ook logeren?” bood Gerben gul aan.

„Dat is niet de bedoeling, meneer Zonderland,” zei mevrouw. „Het is wel reuze hartelijk van u aangeboden, maar wij willen geen misbruik van uw gastvrijheid maken! U heeft al veel voor mijn man gedaan.”

„Dat had niets te betekenen, mevrouw,” weerde Gerben af. „Ik heb uw man op een stoel bij de telefoon gezet en hem later naar de slaapkamer gebracht! Dat was alles wat ik deed, dus dat mag geen naam hebben.”

„Jij hebt nog meer gedaan,” viel Kees hem in de rede. „Jij hebt meneer Van Keulen ieder uur recht gelegd en opnieuw ingestopt, omdat hij anders naast het bed was gevallen.” Meneer Van Keulen en zijn zoon begonnen luid te lachen en dat werd niet minder toen Gerben verontwaardigd zei: „Hoe kan ik zo dom zijn om jou mee naar binnen te nemen? Jij moet eens leren je te gedragen, televisiemaniak.”

„Is het waar, Kees? Kijk jij zo graag naar de televisie?” vroeg mevrouw Van Keulen. „Dan mag mijn man jou wel een toestel cadeau geven.”

„Dat heb ik hem al beloofd!” gaf meneer zijn vrouw te kennen. En Sietse verklapte: „Die slome heeft al een folder van televisies in zijn zak.”

Kees begon te blozen en keek verontwaardigd naar Sietse. Maar de zoon van meneer Van Keulen vroeg: „Mag ik die

folder even zien, Kees?”

Dat mocht van Kees natuurlijk met alle plezier.

De zoon bekeek de foto's en wees een toestel aan. „Kijk, Kees, deze moet je nemen. Ze staat op een draaivoet, zodat je het toestel naar alle kanten kunt keren, het heeft afstandsbediening en allerlei aansluitingen voor diverse apparaten. Tevens is het een grootbeeld!”

Kees knikte opgetogen, zijn ogen glinsterden van verlangen. Dat was precies het toestel wat hij graag zou willen hebben.

„Maar,” begon hij aarzelend. „Dat is de duurste.”

„Is hier in Lenten een zaak waar je zo'n toestel kunt kopen?” wilde meneer Van Keulen weten. En omdat Sietse die vraag bevestigend beantwoordde, vervolgde meneer: „Zeg, Hans, rijd jij even met Kees naar het dorp en koop die televisie. En neem wat gebak mee als traktatie.”

„Maar ik heb lekkere cake,” protesteerde Chantel.

„Slagroompunten zijn nog veel lekkerder!” wist Kees en hij duwde Hans bijna de deur uit.

„Als men lekker gebak wil eten,” vertelde Gerben, „is er geen betere fijnproever dan Kees denkbaar. Helaas eet hij zich steeds ziek, doordat zijn oog groter is dan zijn maag!”

„Och ja, meneer Zonderland,” merkte meneer Van Keulen op. „In onze jongensjaren waren wij ook dol op gebakjes.

Maar ik kreeg er wel pijn van in mijn kiezen. En als ik dan naar de tandarts moest, was dat een nare straf voor mij. Vooral het trekken was een kwelling.”

„Maar het maakt wel verschil welke tandarts trekt,” meende Gerben. „Wanneer de dokter met een tang zit te rukken en te wrikken, kan het inderdaad pijnlijk zijn. Gelukkig hadden wij hier in het dorp een bijzondere tandarts. Als hij een kies trok, kreeg je geen moment de tijd om aan pijn te denken. Ik weet nog best toen ik daar voor de eerste keer achterover in een stoel moest liggen. Vanaf het plafond hing een gordijntje boven mij van nylondraden. Die draden eindigden in lussen en terwijl ik mij afvroeg wat voor nut zo’n gordijntje op zo’n vreemde plaats had, trok de dokter een draad naar mijn mond en legde de lus rond mijn zieke kies. Wat hij daarna deed, heb ik niet gezien, maar plotseling stortte ik met de stoel in een kelder. Boven mijn hoofd bengelde de zere kies aan de nylondraad.”

„Er is niets van waar!” riep Sietse. „Hij heeft al zijn kiezen nog! Nietwaar, Chantel?”

Chantel kwam uit de keuken en had niets van dat malle verhaal gehoord.

Daarom herhaalde Sietse de vraag: „Gerben heeft al zijn kiezen nog, nietwaar?”

„Gelukkig wel!” gaf Chantel als antwoord. „Mijn man heeft een gebit om trots op te zijn.”

Mevrouw Van Keulen en dochter Loes hadden alle aandacht voor Anna-Renate, die kraaiend van plezier in de box zat. Gerben vertelde over het boerenbedrijf en meneer Van Keulen luisterde geïnteresseerd toe. De jongens keken naar buiten tot zij de auto met Hans en Kees terug zagen komen. Kees droeg een grote gebaksdoos en keek zo opgewekt, dat Louw het uit proestte van het lachen toen hij dat zag.

„Kees op zijn best,” lachte Sietse. „Het water loopt al uit zijn mond. Dat wordt zeker weer een bedorven maag, Keesie.”

„Dat weet ik nog niet!” riep Kees blij. „Maar ik weet wel dat ik een knoert van een televisie heb gekregen! Groen komt hem plaatsen! U wordt hartelijk bedankt, meneer Van Keulen! En u ook, mevrouw.”

„Dat is in orde. Kees,” zei meneer Van Keulen. „Mijn dank aan jou is nog veel meer waard, dan een televisie!”

„Maar we krijgen ook al lekkere gebakjes!” riep Kees. Want dat was minstens zo belangrijk, vond hij.

Mevrouw Van Keulen opende de doos die door Kees op de tafel was gezet. Een moment keek zij heel verbaasd. Dan vroeg zij haar zoon: „Zeg, Hans, voor hoeveel personen heb jij gekocht? Het lijkt mij wel wat veel.”

„Kees heeft ze gekocht,” antwoordde Hans. „Nou ja, ik heb ze betaald, maar volgens Kees moest ik dertig stuks nemen.” „Dertig?” herhaalde Gerben en hij sloeg zich op de knieën van de pret. „Hoe heb jij dat berekend, Keesie? We zijn hier maar met z’n tienen.”

„Nou? Dat klopt toch?” verdedigde Kees zich verontwaardigd. „Drie maal tien is dertig! Of niet soms?”

„Wel, Kees!” zei Chantel. „Jij zult mij niet drie van die grote slagroompunten zien eten. Dat zou mij een bedorven maag bezorgen. Voor ieder één punt was genoeg geweest.”

„Ik neem er ook niet meer dan één!” zei Loes, waarop haar moeder meedeelde dat zij er helemaal niet van zou proeven, want zij was op dieet.

„Valt dat even mee, Kees?” plaagde Gerben. „Nu kun jij nog meer gebakjes eten. Maar daar had jij al stiekem op gehoopt, hè, schrokke?”

„Als Kees zo graag gebakjes lust, mag hij er zoveel nemen als hij maar wil!” besliste meneer Van Keulen. „Kees is mijn redder, dus trakteer ik hem graag!”

„U wordt hartelijk bedankt, meneer,” glunderde Kees en hij wilde meteen een gebakje nemen. Maar Chantel belette het hem. Eerst kregen de anderen een gebakje en daarna kreeg Kees vier stuks op een boterhambordje. De smuller kon zijn

gang gaan en tot aller verwondering werkte hij in een ommezien twee grote punten naar binnen. Gerben legde meteen weer twee nieuwe gebakjes op Kees zijn bordje. Omdat ze allemaal naar hem zaten te kijken, nam Kees zijn bordje mee en ging in een hoek van de kamer op de grond zitten. Maar daar kwam Kara, de hond, haar belangstelling tonen voor dat lekkers. Kees gaf haar een klein stuk gebak, maar dat deed Kara naar meer verlangen.

Gerben zag hoe Kees door Kara werd belaagd en riep: „Kom hier, Kara! Laat Kees met rust! Die arme jongen heeft er recht op om ongestoord te genieten! Het smaakt je toch wel goed, Kees?”

Kees mompelde iets onverstaanbaars en Sietse riep: „Ai! Hij heeft er al vier op! Waar laat hij het allemaal?”

„Tja,” zuchtte Gerben. „Wat je in je jeugd te kort hebt gehad, probeer je in je latere leven aan te vullen. Ik weet er nog van dat Kees een jongetje van drie jaar was. Dijkstra kwam toen in de Woudaap wonen. Maar de molen was erg verwaarloosd en Dijkstra had het arm. Er was geen deur meer voor de ingang van de molen, de ruiten waren allemaal stukgeslagen en het dak was zo lek als een mandje. De kachel was totaal kapot en ze hadden bijna geen kleren en ook geen dekens! Maar één ding hadden ze wel, namelijk een niet te stillen trek in eten.

En daarom is Kees nog steeds dol op lekkers. Wil je nog een gebakje, Kees? Je bordje is warempel al leeg!”

Kees antwoordde niet. Hij zat te puffen en dat was geen wonder, hij had in recordtijd zes grote slagroompunten opgegeten.

Toen kwam poes Jans binnen met een muis in haar bek. Die aanblik was te veel voor Kees. Hij rende naar buiten en stond aan de slootkant over te geven.

„Drommels, is Kees ziek?” schrok meneer Van Keulen.

„Dat heeft niets te betekenen,” suste Gerben. „Over een kwartier is hij weer beter. Zeg, Jans, wil jij wel eens gauw verdwijnen met die supermuis?” Gerben zette de kat buiten de deur en moest dan zijn gasten wel even vertellen wat een supermuis is. „Omdat wij het ongedierte niet meer met vergif kunnen bestrijden, zijn wij blij dat onze poes zo goed muizen kan vangen,” vertelde Gerben.

De gasten vonden het heel gezellig om naar de verhalen van Gerben te luisteren, maar toen de klok elf uur had geslagen, wilde meneer Van Keulen graag vertrekken. Hij had nog extra veel zaken te regelen, doordat hij zes dagen uit zijn bedrijf weg was geweest. En zo werd er hartelijk afscheidgenomen van Chantel, Gerben en de jongens. Kees kwam er ook weer bij en meneer Van Keulen bedankte hem

nog eens extra. Dan vertrok de auto snel naar het dorp op weg naar Rotterdam.

„Die meneer had vijf dagen nodig om hier te komen,” overdacht Gerben. „Maar met zo’n snelheid is hij binnen vier uur terug in Rotterdam. En kijk, Kees, bij de Woudaap staat de bestelwagen van Groen. De televisie wordt gebracht.”

Daar moest Kees natuurlijk bij zijn en dus voeren zijn vrienden snel met hem in de Kameleon naar de molen. Het bleek dat Groen de televisie reeds naar binnen had gebracht, tot grote verwondering van moeder en vader Dijkstra, want Kees had hen nog niets verteld.

Dijkstra kwam meteen naar Kees en riep: „Hoe kom jij aan zo’n dure televisie?”

„Van Bram?”

„Van Bram? Van mijn broer?”

„Nee, van Bram de kat!” verduidelijkte Kees en hij lachte zo uitbundig dat hij er de hik van kreeg.

Zijn vader lachte niet, integendeel. De uitdrukking op zijn gezicht werd steeds bozer en daarom vertelde Hielke maar gauw hoe Kees de televisie had verdiend.

„Hoe bestaat het,” riep Dijkstra. „Ik zag wel dat er bezoek was bij de bungalow van Gerben, maar wat dat allemaal te betekenen had, was mij niet bekend. Ik zag zelfs dat de politie

een motorboot weghaalde en toen zei die leuke zoon van mij: daar gaat het schip met geld.”

„Dat klopte toch?” verdedigde Kees zich. „Doordat die boot hier lag, kon ik meneer Van Keulen redden en hebben wij nu een prachtige televisie gekregen. Als ik op het schip met geld van u had moeten wachten, hadden wij het hele jaar geen televisie meer gezien.”

„Mogen wij het toestel ook even zien?” wilde Sietse weten. Dijkstra, die natuurlijk zeer was ingenomen met de fraaie televisie, liet de jongens binnen en hij genoot er bijna nog meer van dan Kees, toen de jongens vol bewondering het toestel bekeken.

„Ja, jongens,” moest Dijkstra toegeven. „Kees doet vaak foute dingen, maar als hij iets goeds doet, dan is het ook goed raak! Ik ben trots op je, Kees! Jij hebt voor een prachtig cadeau gezorgd!”

Hielke en Sietse vertelden thuis hoe de familie Dijkstra een nieuwe televisie kreeg. Dat vond Klinkhamer een mooi verhaal en hij prees Kees voor zijn moed door in zijn eentje die meneer Van Keulen te bevrijden.

„En dat vind ik nu het gekke van het geval,” stelde Sietse vast. „Want Kees is gewoonlijk zo bang als een hondje.”
„Maar hij is ook altijd reuze nieuwsgierig!” merkte Hielke op.

„En dus denk ik dat zijn nieuwsgierigheid het ditmaal won van zijn bangheid!”

Maar hoe het ook zij, die avond keek de familie Dijkstra naar prachtige televisiebeelden.

Gerben kwam de vreugde verhogen door de rest van de slagroompunten bij hen te bezorgen. Dijkstra nodigde Gerben uit om te blijven kijken.

„O nee,” weerde Gerben af. „Dat is niets voor mij. Ik moet nodig weer terug naar mijn bedrijf!”

„Jij gaat zeker met de kippen op stok?” vroeg Dijkstra.

„Onze kippen zitten niet op een stok,” deed Gerben verontwaardigd. „Zij hebben allemaal een eigen ledikantje met een zachte matras en dekens. Wat denkt u wel? Wij hebben een modern bedrijf, ouderwetse molenaar.” Gerben haastte zich naar buiten, want Dijkstra begon zich meteen te roeren.

„Boerenkippenkop,” riep Dijkstra en hij riep nog veel meer. Gerben vond dat reuze gemakkelijk en fietste lachend naar huis.

Kees keek geboeid naar de televisie en smulde van het gebak. Een mooier einde van dit verhaal kon Kees zich niet wensen. Proficiat, Kees!

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)